

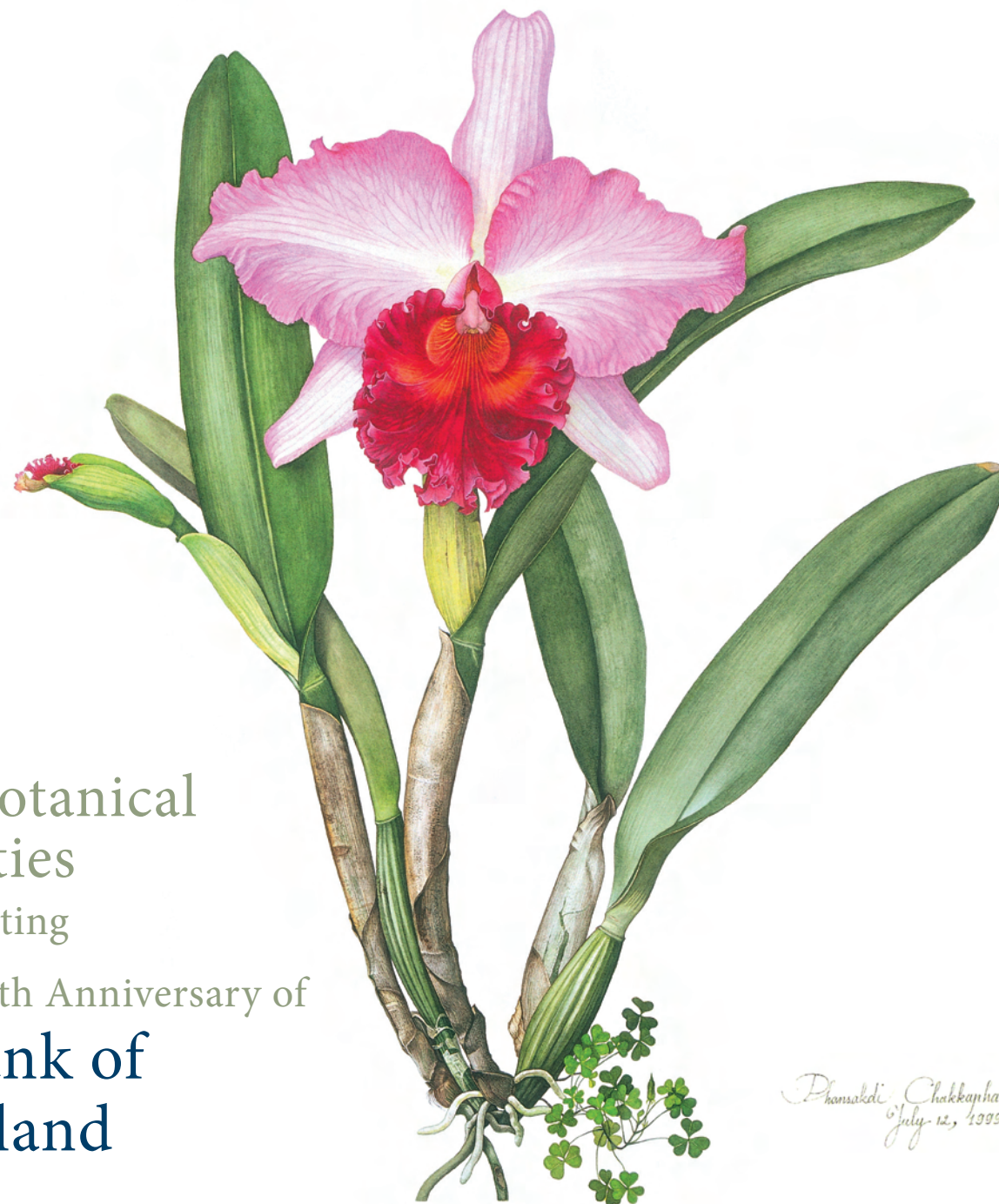
ธนาคารแห่งประเทศไทย

BOT

WS:สยาม MAGAZINE

ฉบับที่ 6 เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2561

75 Botanical
Beauties
Celebrating
the 75th Anniversary of
the Bank of
Thailand

“

การทำความดีนั้นทำยาก
และเห็นผลช้า แต่ก็จำเป็นต้องทำ
เพราะหาไม่ความชั่วซึ่งทำได้ง่ายจะเข้ามาแทนที่
และจะพอกพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว
โดยไม่ทันรู้สีกตัว

”

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ณ สวนอัมพร
๑๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๕

ผู้บริหารและพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย
ร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต 13 ตุลาคม 2561
เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย

Editor's Welcome

เจ้าของ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ :
ดร.วิโรจน์ ล้นตติยะ
ที่ปรึกษา :
จันทวรรณ สุจริตกุล
บรรณาธิการ :
สุรวิทย์ ลัคนานิตย์
กองบรรณาธิการ :
ขจร ณะแพทย, มณีฉาย ไชยวุฒิ,
สุรพล พักทอง, สุพิชา พันธเสน
พิมพ์วิทย์ กิตติสารกุล,
วันวิสา ดาศรี, ปิยะนุช ปฐมศิริ,
ปกรวิษ อ่อนประไพ, นฤพนธ์ รัชพงษ์
.....
ปก : กล้วยไม้แคทลียา
ภาพเขียนสีน้ำฝีมือ พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก
เจ้าของภาพ เสถียร เสถียรสุด
ลงวนลิขสิทธิ์

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านมีความเชื่อในคำกล่าวที่ว่า Prevention is better than cure หรือ “กันไว้ดีกว่าแก้” ไหมคะ โดยเฉพาะในชีวิตปัจจุบันที่เราถูกรายล้อมด้วย Cyber Technology ซึ่งนำพามาทั้งความสะดวกสบาย และประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ขณะเดียวกัน เราก็ต้องรู้วิธีป้องกัน และระมัดระวังในการใช้งาน เพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงขึ้นค่ะ BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับที่ 6/2561 จึงขอนำท่านผู้อ่านไปทำความรู้จักกับ “Cybersecurity”

ฉบับนี้เริ่มกันที่ ดร.วิโรจน์ ล้นตติยะพรภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ร่วมสนทนากับคุณบรรจง ชีวมงคลกานต์ ผู้คร่ำหวอดในแวดวงโทรทัศน์ ในหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมด้าน Cybersecurity ของภาคการเงินไทย” ในคอลัมน์ Conversation with the Governor ส่วนคอลัมน์ Cover Story เราได้รับเกียรติจาก ดร.กิตติ ไชยวุฒิสุทธิ จากศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคธนาคาร และ พันตำรวจโทอมรรชัย สิลลาขจรจิตร รองผู้กำกับการ 1 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) มาไขข้อสงสัย เรื่องการยกระดับความมั่นใจทางไซเบอร์ ทั้งในภาคการเงินและภาคสังคม

คอลัมน์ The Knowledge ก็อัดแน่นไปด้วยความรู้หลากหลาย ตั้งแต่งานสัมมนาวิชาการ เรื่อง “Shaping the Future of Central Banks” ที่ ธปท. จัดร่วมกับ The Official Monetary and Financial Institutions Forum (OMFIF) ไปจนถึงแนวคิดในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย ของ นพ.สุภกร บัวสาย ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และพบกับมุมมองเรื่องความท้าทายของการสื่อสารในโลกยุคใหม่ของ ผศ.ปกป้อง จันวิทย์

“ฝันให้ไกล ไปให้ถึง” กับพี่ตูน-อาทิวราห์ คงมาลัย คนตัวเล็ก ๆ ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจที่ยิ่งใหญ่ กับปรากฏการณ์วิ่งไกลจากเบตงถึงแม่สาย ในคอลัมน์ Inspiration ส่วนคอลัมน์ Relax @ Reun Pae ดร.สมชัย จิตสุชน หนึ่งในกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) มาพูดคุยแบบสบาย ๆ เรื่องเคล็ดลับการทำงาน ความสนใจ และแรงบันดาลใจในชีวิต

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณพฤษภาคมในระดับแนวหน้าของโลก อ.พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก ผู้รังสรรค์ความงามแห่งภาพดอกไม้และพรรณพฤกษา ซึ่งได้ให้ความอนุเคราะห์ภาพดอกไม้สวยไม้คัทลียา มาเป็นภาพปกฉบับส่งท้ายปีเก่า และยังให้เกียรติ ธปท. โดยนำภาพจากผีแปรงละมุนละไมรวม 75 ภาพ มาจัดแสดงที่ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ในโอกาสครบรอบ 75 ปี ธปท. ขอเชิญผู้สนใจเข้าชมได้ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 ค่ะ

สุรวิทย์ ลัคนานิตย์
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร

Contents

BOT พระสยาม MAGAZINE

04 Conversation with the Governor

การเตรียมพร้อมด้าน Cybersecurity
ของภาคการเงินไทย

08 Cover Story

Cybersecurity การยกระดับความปลอดภัย
เพื่อสร้างความมั่นใจในภาคการเงิน

12 Special Scoop

4 ผู้บริหารใหม่
กับการกิจขับเคลื่อน ธปท. สู่อัจฉริยะสมัยใหม่

17 Library & Archives

Cybersecurity

18 The Knowledge

- Shaping the Future of Central Banks
- ธปท. เตรียมออกเกณฑ์คุมสินเชื่
ที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน
- ยกระดับมาตรฐาน คัมครองผู้บริโภค
- ความเสมอภาคทางการศึกษา
- กฎสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ
- การสื่อสารสาธารณะ
- กับความท้าทายของโลกยุคปัจจุบัน
- พลิกโฉมเศรษฐกิจได้สู่ยุคดิจิทัล
- สัมมนาวิชาการของสำนักงานภาคใต้ ประจำปี 2561

42

32 Alumni's Wisdom

จากผู้คุมกฎสู่ผู้เล่น มองโลกการธนาคารผ่านเลนส์
ดร.รุ่ง มีลลิกะมาล

35 Inspiration

อาทิวราห์ คงมาลัย
เชื้อ บ้า กล้า ก้าว แรงบันดาลใจในการทำมาดี

38 Smart Generations

BOT Spirit จากฟองถึงลูก

52

42 Financial Wisdom

New Year's Resolution
ทำความฝันปีใหม่ให้เป็นจริง (เล็กที)

44 Relax @ Reun Pae

ดร.สมชัย จิตสุชน
นักวิจัยผู้แสวงหาความรู้เพื่อส่วนรวม

48 Global Trend

จับตาทิศทางไซเบอร์
ภัยคุกคามในยุคดิจิทัล

44

50 The Treasure

กล้วยไม้แห่งวังบางขุนพรหม

52 The Collections

พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก บนเส้นทางคดเคี้ยว
กว่าจะมาเป็นพฤษภาคมปีนี้น้ำขึ้นแนวหน้าของโลก

56 Eat Guide

The Hidden Gem of YaoWaRat
Chata Specialty Coffee - Wanderlust
Coffee & Eatery

58 Bestination

Bangkok Art Biennale 2018
Community Spirit

35

ดร.วิโรจน์ สันติประภพ
ผู้ว่าการ ธปท.

คุณบรรจง ชีวมงคลกานต์
รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว เว็รคพอยท์ทีวี

การเตรียมพร้อมด้าน Cybersecurity ของภาคการเงินไทย

ปัจจุบันธุรกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในด้านหนึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการดำเนินงาน และการทำธุรกิจ แต่ในอีกด้าน ก็นำมาซึ่งความเสี่ยงจากภัยไซเบอร์ที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2018 World Economic Forum (WEF) จัดให้ภัยไซเบอร์เป็น 1 ใน 10 ของความเสี่ยงที่สำคัญของโลกยุคใหม่ เรื่องนี้ถึงแม้จะมีความเสี่ยงแต่ก็เป็นเรื่องที่บริหารจัดการได้ BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจาก คุณบรรจง ชีวมงคลกานต์ รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว เว็รคพอยท์ทีวี มาร่วมสนทนากับ ดร.วิโรจน์ สันติประภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เกี่ยวกับความมั่นใจในความปลอดภัยของการทำธุรกรรมทางการเงินในยุคภัยไซเบอร์

ภัยไซเบอร์เกิดได้ในทุกมิติของวิถีชีวิต

คุณบรรจง : ในฐานะผู้ใช้ “ธุรกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์” เยอะมาก บางครั้งอดสงสัยไม่ได้ว่า ธนาคารพาณิชย์มีมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) ดีแค่ไหน ตรงนี้ ธปท. เข้าไปกำกับดูแลอย่างไร

ดร.วิโรจน์ : ก่อนจะตอบคำถามผมขอเริ่มต้นว่า “ความเสี่ยงทางไซเบอร์” หรือ “ภัยไซเบอร์” เป็นเรื่องสำคัญที่สามารถกระทบกับเราทุกคนในทุกมิติของชีวิต ไม่ใช่เฉพาะเรื่องการเงินอย่างเดียว เพียงแต่เรื่องของการเงินอาจทำให้เกิดความเสียหายได้ง่าย คนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ตระหนักถึงภัยไซเบอร์มาก ทั้ง ๆ ที่ในโลกยุค 4.0 เราใช้เทคโนโลยีใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น และระบบต่าง ๆ ก็เชื่อมโยงกันมากขึ้น โดยเฉพาะผ่านสิ่งที่เรียกว่า IoT (Internet of Things) ถ้าเชื่อมโยงต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตก็มีความเสี่ยงที่จะเกิดภัยไซเบอร์ได้ ดังนั้น Cybersecurity จึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะภัยไซเบอร์เกิดขึ้นได้ในทุกมิติ ไม่ใช่แค่เฉพาะเรื่องการเงิน เราจึงต้องเท่าทันกับภัยที่มากับโลกยุคใหม่ เพราะความเสี่ยงเกิดได้ทุกขณะ เราต้องให้ความสำคัญกับ “สุขอนามัยทางไซเบอร์” (Cyber Hygiene)

เวลาพูดถึง Cybersecurity คนส่วนใหญ่มักคิดว่าเป็นเรื่องการรักษาความปลอดภัยขององค์กร แต่จริง ๆ แล้วถือเป็นเรื่อง “สุขอนามัย” ที่เราทุกคนต้องใส่ใจ เหมือนกับที่เราต้องล้างมือก่อนกินข้าวจนเป็นนิสัย เรื่องนี้ก็เช่นกัน ต้องเริ่มจากเรื่องพื้นฐานข้อควรระวังข้อแรกคือ ต้องเข้าใจความเสี่ยงเหล่านั้นก่อน แนวทางต่อมาคือ การป้องกัน “ไม่เปิดประตูบ้านทิ้งไว้” โดยไม่ได้ตั้งใจ หลายกรณีภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดจากผู้ให้บริการไม่เข้าใจ เช่น เอา Username และ Password ของตนไปให้คนอื่น เหมือนสมัยที่เอทีเอ็มเข้ามาใหม่ ๆ บางคนจดรหัสเอทีเอ็มแปะไว้ที่หลังบัตร ซึ่งไม่ต่างจากการเปิดประตูบ้านทิ้งไว้โดยไม่ระวัง

Cybersecurity เกิดได้ในระบบนิเวศที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีทางการเงิน

คุณบรรจง : ในโลกยุคใหม่ เราได้ยินข่าวบ่อย ๆ ว่ามี “แก๊ง Call Center” มาล้วงข้อมูลความลับของผู้ใช้บริการ ทั้ง ๆ ที่ ธปท. พยายามประชาสัมพันธ์และเตือนภัยอย่างต่อเนื่อง

ดร.วิโรจน์ : เราต้องเตือนบ่อย ๆ เพราะเป็นภัยในระบบนิเวศใหม่ และเวลาที่เรารู้ถึงระบบนิเวศ แปลว่าปัญหาที่เกิดขึ้นอาจไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยคนใดคนหนึ่ง ต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของทุกคนในระบบนิเวศ เริ่มตั้งแต่ประชาชนผู้ใช้บริการ สถาบันการเงิน ผู้ให้บริการ และโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น เครือข่ายโทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการให้บริการทางการเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงตัวผู้กำกับดูแล เช่น ธปท. กสทช. รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานด้านการปราบปรามผู้กระทำความผิด ฯลฯ ฉะนั้น เรื่องนี้ต้องมองเป็นองค์รวมที่ต้องสร้างระบบนิเวศที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยไซเบอร์ที่สูงขึ้น

สำหรับประชาชนหลักการเริ่มต้นคือ ต้องไม่เปิดประตูบ้านทิ้งไว้ให้โจรเข้ามาได้ง่าย ๆ อย่างเรื่อง Username และ Password หรือรหัส OTP ที่สถาบันการเงินส่งให้ทางโทรศัพท์มือถือ เพื่อใช้ยืนยันตัวตนในการทำธุรกรรมออนไลน์ บางครั้ง พอมีจางซีฟโทรมา ผู้ใช้บริการก็เผลอบอกข้อมูลเหล่านี้ หรือบางกรณีมีจางซีฟใช้เทคโนโลยีขั้นสูงดูดข้อมูลเหล่านี้ออกไป ซึ่งเรื่องนี้ กสทช. ติดตามอย่างใกล้ชิด และวางแผนที่จะกำกับดูแลเอาไว้ นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงอื่นที่ประชาชนอาจยังไม่ตระหนัก เช่น ในการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์หรือ Internet Banking ไม่ควรใช้ Wi-Fi สาธารณะ แต่ควรใช้ Wi-Fi มาตรฐานสูงที่ต้องมีการ Login ด้วย Password เพราะบางครั้งมีจางซีฟอาจตั้งชื่อ Wi-Fi ให้เป็นทางการ หรือเอาเครื่องหมายบางอย่างไปติดไว้ เพื่อดูดเอาข้อมูล Login และรหัสในการเข้า

ระบบให้รัดกุมทั้ง 4 เรื่อง โดยเฉพาะ 2 เรื่องหลัง คือ Response กับ Recovery เมื่อก่อนคนอาจคิดว่าจะทำอะไรไม่ให้ภัยไซเบอร์เกิดกับระบบของเรา จึงเน้นที่การสร้างระบบป้องกันที่ดี (Prevention) และระบบตรวจจับที่เร็ว (Detection) แต่วันนี้ด้วยความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น สมมติฐานเปลี่ยนเป็นว่า ถ้าสักวันเกิดภัยไซเบอร์ขึ้นเราจะมีกระบวนการรับมืออย่างไร คือต้องมีกลไกหรือกระบวนการตอบสนองที่รวดเร็ว (Response) และถ้าระบบถูกกระทบก็ต้องสามารถกู้ระบบกลับมาได้ในเวลาไม่ช้า (Recovery) และต้องมั่นใจว่าข้อมูลที่กู้กลับมาเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่ใช่ข้อมูลที่ถูกปรับเปลี่ยน ซึ่งแนวทางที่กล่าวมา เป็นแนวทางตามหลักสากลที่ ธปท. ใช้กำกับดูแลสถาบันการเงินในเรื่อง Cybersecurity

นอกจากนี้ ธปท. ได้ออกมาตรฐานใหม่เรื่องการกำกับดูแลความเสี่ยงทางด้านไอทีในปีนี เพื่อให้สถาบันการเงินมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน โดยหัวใจสำคัญคือ การตัดสินใจในเรื่องความเสี่ยงด้านไอทีเป็นเรื่องที่คณะกรรมการระดับสูงสุดต้องให้ความสำคัญ อาทิ การจัดสรรทรัพยากรในเรื่องนี้เหมาะสม การกำหนดแนวนโยบายและแนวปฏิบัติตั้งแต่กลไกการป้องกันไปถึงการกู้ระบบ ฯลฯ อีกทั้งยังได้กำหนดให้ต้องมีผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเรื่องไอทีอย่างน้อย 1 คน นั่งเป็นกรรมการของสถาบันการเงิน

ในภาพรวมของระบบการเงินสิ่งที่ธนาคารกลางต้องป้องกัน คือ ป้องกันไม่ให้คนที่อ่อนแอกลายเป็น “ประตูดุ” หรือจุดเปราะบางของระบบต่อเข้ากับระบบกลางของประเทศ เพราะระบบการเงินเชื่อมโยงถึงกันหมด ฉะนั้น ถ้ามีคนที่อ่อนแอเพียง 1 - 2 คน แม้คนอื่นจะพยายามตั้งระบบได้อย่างไร “โจร” ก็สามารถเข้าไปสู่ระบบของคนอื่นไปได้ทั่ว เราจึงต้องกำหนดให้สถาบันการเงินต้องยกระดับมาตรฐานด้าน IT Security ให้ได้ตามมาตรฐานสากล ก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้เชื่อมกับระบบใหญ่ เน้นอนว่าสิ่งเหล่านี้เป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของสถาบันการเงิน แต่ถ้าจะให้บริการทางการเงิน นี่ก็เป็นแนวปฏิบัติที่ต้องทำ และต้องทำมากขึ้นด้วย

อีกเรื่องที่สำคัญมากคือ ระบบการเงินมีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ ดังนั้น Cybersecurity จึงไม่ใช่เรื่องที่สถาบันการเงินจะมาแข่งกันว่าใครเก่งกว่ากัน แต่เป็นเรื่องที่ทุกสถาบันการเงินต้องร่วมมือกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ 3 ปีที่แล้ว มีการก่อวินาศกรรม (Distributed Denial of Service Attack หรือ DDoS Attack) เกิดขึ้นกับเว็บไซต์ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ของไทยหลายแห่ง มีการส่งสัญญาณปลอมเข้าไปในระบบเป็นจำนวนมากทำให้ระบบติดขัด (Traffic Jam) ส่งผลให้ลูกค้าไม่สามารถเข้าไปทำธุรกรรมได้จากนั้นปัญหาที่ลามไปหลายธนาคาร เหตุการณ์นี้ส่งผลให้ธนาคารต้องร่วมมือกันจัดตั้งระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยไซเบอร์ระหว่างธนาคาร แลกเปลี่ยนข้อมูล Threat หรือภัยที่อาจจะกำลังเกิดขึ้น โดยหัวใจสำคัญอยู่ที่สถาบันการเงินต้องเปลี่ยนวิธีคิด (Mindset) ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องทำงาน

Mobile Banking เป็นต้น เรื่องนี้ถือเป็นหลักการพื้นฐานที่ต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจมากขึ้น

อีกเรื่องสำคัญที่ประชาชนอาจยังไม่ทราบ คือ การตั้ง “เพดาน” หรือวงเงินสูงสุดในการทำธุรกรรมทางการเงินในแต่ละวัน หรือแต่ละรายการ เพื่อจำกัดความเสียหายกรณีที่เกิดความผิดพลาด หรือมีใครล้วงข้อมูลออกไปได้ และถ้าจำเป็นต้องทำธุรกรรมมากเป็นพิเศษ เราสามารถเข้าไปขอยกเว้นเฉพาะรายการนั้น หรือเฉพาะวันนั้น นี่เป็นอีกหลักการเบื้องต้นที่ผู้ใช้บริการควรรู้และรักษาสติของตน เรื่องสุดท้าย คือ นอกจากความรู้ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy) วันนี้ประชาชนต้องมีความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology Literacy) ควบคู่ไปด้วย โดยเริ่มจากเข้าใจเรื่องที่เป็นความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อจะได้เข้าใจวิธีการปิดความเสี่ยงและวิธีการบริหารความเสี่ยง

กลุ่มที่สำคัญมากในระบบนิเวศ ได้แก่ สถาบันการเงิน ในฐานะผู้ให้บริการ ต้องมีระบบที่ดีและมีมาตรฐานด้านความปลอดภัยที่สูง เนื่องจากทุกวันนี้ มีความพยายามเจาะระบบของสถาบันการเงินทั่วโลกอยู่ตลอดเวลา วันละหลายครั้ง สถาบันการเงินจึงต้องทำทั้ง 4 เรื่องหลักดังต่อไปนี้ (1) ต้องมีระบบป้องกันให้ดี (Prevention) พูดง่าย ๆ คือ “กำแพงบ้านต้องสูงพอ และต้องเท้าตัน” ถ้าโจรยิ่งเก่งขึ้น กำแพงยิ่งต้องสูง (2) ต้องมีระบบการตรวจจับที่ดี (Detection) เพื่อสอดส่องว่าโจรหลุดเข้ามาได้หรือไม่ (3) ต้องมีการรับมือและตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Response) กรณีถ้าโจรหลุดเข้ามา ต้องมีกลไกและกระบวนการที่สามารถตอบสนองได้อย่างทันทั่วทั้งที่เพื่อไม่ให้ลามไปสู่ระบบอื่น และ (4) การกู้ระบบกลับมาในเวลาที่รวดเร็ว (Recovery)

Response และ Recovery เป็นสิ่งสำคัญ

คุณบสสจ : กระบวนการทั้ง 4 ขั้นตอนที่ทำหน้าที่การบอกจริง ๆ ผมคิดว่า เราเจอมาหมดแล้ว ในช่วงที่ผ่านมาเรามีแนวทางรับมืออย่างไรบ้าง

ดร.วิสร : เรื่องนี้ถือเป็นความท้าทายของโลก และไม่ใช่เฉพาะระบบการเงิน องค์กรขนาดใหญ่ทุกแห่งจำเป็นต้องคิดถึงการวาง

“

เวลาพูดถึง Cybersecurity คนส่วนใหญ่
มักคิดว่าเป็นเรื่องการรักษาความปลอดภัยขององค์กร
แท้จริง ๆ แล้วถือเป็นเรื่อง ‘สุนาณามัย’
ที่เราทุกคนต้องใส่ใจ เหมือนกับที่เราต้องล้างมือ
ก่อนกินข้าว จนเป็นนิสัย

”

ร่วมกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งของระบบ ไม่ใช่เรื่องที่จะเอามาโฆษณา
แข่งขันกัน ปีที่ผ่านมาสถาบันการเงินไทยร่วมมือกันทำเรื่องเหล่านี้
หลายด้าน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในด้านต่าง ๆ เช่น
ถ้าเกิดปัญหาต้องกู้ระบบกลับมาภายในกี่ชั่วโมง ฯลฯ เพื่อให้
ทุกสถาบันการเงินมีมาตรฐานที่สูงใกล้เคียงกัน

การกำกับดูแลความปลอดภัยระบบข้อมูลลูกค้า

คุณบสสจ : ปัจจุบันที่มีการพูดถึง Big Data กันมาก หลายคน
อาจกังวลใจว่าธนาคารอาจเอาข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลพฤติกรรม
ไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ธปท. มองว่ามีความเสี่ยงอย่างไรบ้าง

ดร.วิสร : มีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญอย่างน้อย 2 มิติ
มิติแรก คือการเจาะเอาข้อมูลถือเป็นภัยทางไซเบอร์ที่สำคัญ เวลา
ที่พวกแฮกเกอร์เข้ามาเจาะข้อมูลอาจมีวัตถุประสงค์หลายอย่าง
เช่น เรียกค่าไถ่ ทำให้ระบบทำงานไม่ได้ หรือเข้ามาสร้างธุรกรรม
ปลอมเพื่อโอนเงินออก เป็นต้น อีกมิติที่สถาบันการเงินหรือหน่วยงาน
ที่มีฐานข้อมูลเยอะ ๆ มักตกเป็นเป้า คือการเจาะเอาข้อมูลลูกค้า
ออกไปทีละเป็นหมื่นเป็นแสนรายการ อันนี้ก็เป็นภัยที่เกิดขึ้น
ทั่วโลก การรักษาความปลอดภัยในเรื่องระบบข้อมูลจึงถือเป็น
เรื่องสำคัญมาก โดยเฉพาะข้อมูลที่มีความอ่อนไหว มาตรฐาน
ความปลอดภัยทางไซเบอร์จึงต้องสูงมาก รวมถึงต้องมีวิธดูแล
ความปลอดภัยของข้อมูลที่เรียกว่า “Data Governance” เช่น
การแยกส่วนข้อมูลแล้วเก็บแยกส่วนกัน เพื่อที่ว่าถ้าข้อมูลหลุดออกไป
ผู้โจรกรรมจะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลดิบของผู้เสียหายรายบุคคล
ได้ทั้งหมด หรือทำข้อมูลให้อยู่ในรูปของโค้ด (Encrypted) เพื่อไม่ให้
สามารถดูข้อมูลดิบได้ง่าย ๆ เป็นต้น

ข้อมูลเป็นเรื่องที่จะสำคัญมากขึ้นในโลกยุคดิจิทัล มีคนบอกว่า
ข้อมูลจะสำคัญมากกว่าทอง หรือน้ำมันด้วยซ้ำไป เพราะว่าข้อมูล
เป็นตัวเชื่อมโยงแพลตฟอร์มต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และโลกยุคใหม่
การทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ต้องอาศัยข้อมูล และไม่ใช่แค่

ข้อมูลทางการเงินแต่เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงข้อมูลพฤติกรรมด้วย
ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เราต้องถือหลักว่าเป็นข้อมูลของลูกค้า ถ้าสถาบันการเงิน
จะใช้ข้อมูลเอาไปเชื่อมกับองค์กรอื่น หรือจะเอาไปให้องค์กรอื่นใช้
ต้องขออนุญาต (Consent) จากลูกค้าก่อน แต่บ่อยครั้งที่เราก็มัก
ไม่ได้อ่าน พอมิข้อความอะไรขึ้นมาก็กดตกลงทันที นั่นเท่ากับว่า
อนุญาตให้นำข้อมูลไปใช้ได้โดยปริยาย ฉะนั้นในส่วนของประชาชน
เองก็ต้องตระหนักถึงสิทธิความเป็นเจ้าของข้อมูล ขณะที่ผู้ให้บริการ
ก็ต้องมีแนวปฏิบัติในเรื่องของการรักษาข้อมูล ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะ
ยิ่งชัดมากขึ้น เมื่อ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลผ่าน สนช. ออกมา
คุณบสสจ : ตราบที่เทคโนโลยียังคงก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
ธุรกรรมทางการเงินในยุคดิจิทัลก็ต้องเดินหน้าต่อไป สิ่งที่จะเกิดขึ้น
กับอนาคตต่อไปในยุค Thailand 4.0 ภาพอนาคตของระบบการเงิน
ในระยะต่อไปจะเป็นอย่างไร

ดร.วิสร : ปฏิเสธไม่ได้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเรื่องสำคัญกับ
เราทุกคน เป็นรูปแบบใหม่ของวิถีชีวิตของพวกเราเราจึงต้องปรับตัวให้
เข้ากับโลกยุคดิจิทัล ต้องเท่าทันกับเทคโนโลยี ต้องเข้าใจความเสี่ยง
ต่าง ๆ ที่มากับเทคโนโลยี และต้องบริหารจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น
ให้ได้ เพื่อจะให้เทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่สามารถช่วยเพิ่มศักยภาพ
ให้กับเรา ช่วยลดต้นทุนการใช้ชีวิตของเรา และเปิดโอกาสใหม่ ๆ
ให้กับเรา ผมคิดว่าคนไทยทุกคนต้องใส่ใจและต้องให้ความสนใจ
โดยเฉพาะการสร้างสุนาณามัยในเรื่องของการป้องกันภัยไซเบอร์

B

บสสจ ชีวมงคลกานต์

ผู้สื่อข่าวและผู้ดำเนินรายการที่มีความสามารถหลากหลาย ผ่านการ
อบรมวิชาว่าความจากสหภาพความแห่งประเทศไทย แต่สนใจเดินบน
เส้นทางของนักสื่อสารมวลชน โดยเริ่มต้นจากสายงานผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ
ที่สถานีข่าวเนชั่น จากนั้นจึงโลดแล่นอยู่ในวงการข่าว จนก้าวมาสู่ระดับ
ผู้บริหารฝ่ายข่าวแห่งเวิร์คพอยท์ทีวี

Cybersecurity

การยกระดับความปลอดภัยเพื่อสร้างความมั่นใจในภาคการเงิน

ปัจจุบันการใช้งานธุรกรรมออนไลน์ของคนไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดเวลา และลดต้นทุนของผู้ใช้บริการ ในด้านหนึ่งสร้างประโยชน์มหาศาล แต่อีกด้านหนึ่งก็อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงได้ หากผู้ใช้งานขาดความตระหนักรู้ และเฝ้าระวังเกี่ยวกับภัยของไซเบอร์ ที่สำคัญการรับมือกับภัยดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรับมืออย่างทั่วถึงกัน

Cover Story ฉบับนี้ ขอนำเสนอความเห็นของ ดร.กิตติ โฆษะวิสุทธิ ประธานศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร (Thailand Banking Sector Computer Emergency Response Team: TB-CERT) และ พันตำรวจโทอมรรชัย ลีลาขจรจิตร รองผู้กำกับการ 1 กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) เกี่ยวกับความร่วมมือในการดูแลความมั่นคงปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ ให้สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการทางการเงินอย่างกว้างขวาง

ดร.กิตติ โฆษะวิสุทธิ

ประธานศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร

“TB-CERT หรือ Thailand Banking Sector Computer Emergency Response Team มีชื่อภาษาไทย คือ ศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร มีบทบาทหน้าที่ใน 4 ด้าน เรื่องแรกคือ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสมาชิก เพื่อยกระดับความรู้และเตือนภัยทุกรุนาการ ให้เตรียมพร้อมก่อนจะมีผลกระทบเกิดขึ้น เรื่องที่สองคือ กำหนดมาตรฐานด้านความมั่นคงปลอดภัยในด้านการเงินการธนาคาร

ร่วมกัน เรื่องที่สามคือ พัฒนาศักยภาพด้านความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญเช่นกัน ในการเรียนรู้ทฤษฎีอีกทั้งยังต้องมีการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างทักษะอีกด้วย และเรื่องที่สี่คือ การสร้างกระบวนการรับมือภัยไซเบอร์ คือ การซ้อมรับมือกับภัยไซเบอร์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการรับมือภัยไซเบอร์ให้มีประสิทธิภาพและใช้งานได้จริง นอกจากนั้น ยังเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความคุ้นเคยขั้นตอนกระบวนการรับมือและแก้ไขปัญหาหากเกิดเหตุการณ์จริงขึ้น

“อย่างไรก็ตาม ภัยไซเบอร์ ไม่ใช่เป็นเรื่องของหน่วยงานใดที่เพียงหน่วยงานเดียว” แต่ยังเกี่ยวข้องกับอีกหลากหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายธุรกิจ หรือฝ่ายกฎหมาย ที่ต้องมาร่วมมือกันวิเคราะห์ผลกระทบต่อองค์กร บริการ และกำหนดเวลาและทิศทางในการรับมือภัยไซเบอร์ รวมถึงการวิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย นอกจากนั้นยังจะรวมถึงการสื่อสารองค์กรเพื่อที่จะสร้างกลไกในการสื่อสารความสำคัญให้กับพนักงาน บุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงลูกค้าให้มีความเข้าใจในสถานการณ์และแนวทางในการจัดการกับภัยคุกคามที่ถูกต้องตรงกัน อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ภาคการธนาคารได้ดีอีกด้วย วันนี้เราอาจคุ้นเคยกับระบบไอทีมีปัญหา แต่เรื่องภัยไซเบอร์มีความอ่อนไหวมากกว่านั้น

“ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่พบบ่อย คือ การโจมตีแบบ DDoS และ ฟิชชิง แต่ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีผลกระทบต่อภาคการธนาคาร คงหนีไม่พ้นภัยจากการที่ “ข้อมูลรั่วไหลหรือถูกขโมย” (Data Leakage or Data Breach) โดยเฉพาะภาคการเงินการธนาคารถือเป็นหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (Critical Information Infrastructure: CII) ของประเทศ ซึ่งนอกจากจะเป็นจุดที่เปราะบางต่อความเชื่อมั่นของประชาชนแล้วภัยไซเบอร์ระดับรุนแรงต่อภาคการเงินการธนาคารยังจะสร้างผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมากอีกด้วย

“จุดสำคัญในการรับมือภัยไซเบอร์ไม่ใช่เพียงเรื่องเทคนิค 100%” แต่ความตระหนักรู้ ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันตนเองขั้นพื้นฐาน รวมถึงการติดต่อสื่อสารแจ้งเหตุหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลจะเป็นกลไกที่สำคัญมากอีกด้วย โดยกลไกการสื่อสารความนั้นต้องคำนึงถึงความชัดเจนเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับข้อความเนื่องจากภัยไซเบอร์เป็นเรื่องที่ยากในตัวเองอยู่แล้ว และการส่งต่อข้อความอย่างไร ไม่ให้คนที่รับข้อมูลหลังสุดได้ข้อมูลคลาดเคลื่อนจากสิ่งที่เราต้องการสื่อสาร

“หัวใจสำคัญสำหรับเรื่องการเตรียมการรับมือภัยไซเบอร์คือ” เรื่องการบริหารจัดการ เนื่องจากการรับมือภัยไซเบอร์จำเป็นต้องมีการประสานงานหลายหน่วยงาน การกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ รวมถึงความจำเป็นในการสื่อสารให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน

ดร.กิตติ โฆษะวิสุทธิ ประธานศูนย์ประสานงานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร (TB-CERT)

“ความร่วมมือในการสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นเรื่องของความเชื่อมั่น TB - CERT เน้นการสร้างเชื่อมั่นในหมู่สมาชิก ข้อมูลภัยคุกคามหรือแนวทางการดำเนินการต่อภัยคุกคาม เราจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือ”

และภายในให้มีเข้าใจตรงกัน เรื่องการรับมือภัยไซเบอร์จึงไม่ใช่เรื่อง One man show ต้องขอความร่วมมือข้ามหน่วยงาน เวลาเกิดเหตุเราจะติดต่อใคร บอกใคร และการสื่อสารจะเป็นอย่างไร แน่noon ความชำนาญทางเทคนิคก็มีความสำคัญ

“ในมุมมองผม ความร่วมมือในการสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์ เป็นเรื่องของความเชื่อมั่น TB-CERT เน้นการสร้าง ความมั่นใจในหมู่สมาชิก ข้อมูลภัยคุกคามหรือแนวทางการ ดำเนินการต่อภัยคุกคามเราจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนเพื่อเตรียม ความพร้อมในการรับมือ ข้อมูลเหล่านั้นมีความอ่อนไหวต่อหน่วยงาน หากไม่มีการควบคุมการใช้ข้อมูลให้ดี TB-CERT เรายังกลัวเหล็ก เป็นข้อตกลงในการควบคุมข้อมูลร่วมกันด้วย TLP (Traffic Light Protocol) สมาชิกทุกคนต้องยึดมั่น ห้ามแตกแถว เพื่อให้เกิด การแชร์ข้อมูลร่วมกัน การสร้างความเชื่อมั่นจากภายในกลุ่มสมาชิก เพื่อประโยชน์ร่วมกันเป็นสำคัญ

“สำหรับประชาชน ผู้ใช้บริการ เรื่องระบบรักษาความปลอดภัย เป็นโจทย์ที่ไม่ง่าย เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงเร็ว การสร้างออกแบบ ระบบการรักษาความปลอดภัยให้เป็นส่วนหนึ่งของไลฟ์สไตล์หรือ วิธีการดำเนินชีวิตของผู้ใช้บริการ ทำให้ผู้ใช้บริการไม่รู้สึกรู้สึ ฝืน ไม่ต่อต้าน รู้สึกน่าใช้ เชื่อมั่นที่จะใช้ และสะดวกในการใช้ เหมือน เวลาจะออกจากบ้าน เราล็อกประตูโดยเราไม่รู้สึกลำบากหากเป็นส่วนหนึ่งของไลฟ์สไตล์ไปแล้ว

“อันนี้สำคัญมาก เพราะธนาคารเอง ถ้าจะส่งมอบความปลอดภัยให้กับลูกค้าแล้ว นอกจากจะสร้างระบบที่มีความปลอดภัยแล้วยังจำเป็นที่จะต้องสร้างความตระหนักรู้ให้กับลูกค้า สร้างภูมิคุ้มกันให้ลูกค้า เพื่อช่วยลดแรงเสียดทานในการใช้งาน ทำให้เขารู้สึกว่า มันง่าย และรู้สึกปลอดภัยที่จะใช้งาน”

พันตำรวจโทอมรชัย สิลางจรจิตร

รองผู้กำกับการ 1 กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิด

เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.)

เมื่อพูดถึง Cybersecurity ในภาพรวมของประเทศ สพรอ. (ETDA) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DE) เป็นหน่วยงานดูแล กำหนดแนวทางต่าง ๆ เพื่อเป็นมาตรฐานระบบ Infrastructure และสำหรับภาคการเงินการธนาคาร ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานดูแล

“เมื่อมองลึกไปกว่านั้น การโจมตีความปลอดภัยทางไซเบอร์คือเรื่องของอาชญากรรม ดังนั้น หน้าทีนั้นก็เกี่ยวข้องกับตำรวจปอท. ถือเป็นหน่วยงานตำรวจหน่วยงานหนึ่ง หน้าที่จะคล้ายหน่วยงานอื่น ๆ และมีการกิจพิเศษ คือ การดูแลเรื่องอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งคำว่าอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ก็ไม่ใช่

เฉพาะคอมพิวเตอร์ แต่รวมโทรศัพท์มือถือ อีเมล และอื่น ๆ ทั้งหมดด้วย

พันตำรวจโทอมรชัยกล่าวเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันแนวโน้มอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปี 2560 ที่ผ่านมาทั้งปี ปอท. มีผู้มาแจ้งเหตุ ประมาณ 2,600 ราย ความเสียหายประมาณ 300 กว่าล้านบาท แต่เพียงครึ่งปีแรกของปี 2561 นี้มีผู้แจ้งถึง 2,100 ราย ความเสียหายมากกว่า 500 ล้านบาทแล้ว ซึ่งไม่น่าเชื่อว่าในแต่ละสัปดาห์จะมีผู้ถูกหลอกลวง และฉ้อโกงทางอีเมลเป็นจำนวนเงินหลายล้านบาท บางเคสเป็นการซื้อขายที่มีมูลค่าหลักสิบล้านบาท ซึ่งมีทั้งธุรกิจ SME ขนาดเล็ก และบริษัทขนาดใหญ่

โดยส่วนใหญ่ถ้าเป็นการฉ้อโกงบริษัท ประมาณ 80 - 90% มักจะค้าขายกับคู่ค้าที่ถูกแฮ็กอีเมลกันมานานก่อนจะเกิดเหตุ เพราะมีความเชื่อใจกันสูงและมีขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกันน้อย

“ส่วนของประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อ คนร้ายจะมุ่งที่ User โดยตรง เพราะส่วนใหญ่ 99% ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบความปลอดภัยของ Transactions ในการค้าขายออนไลน์ หรือระบบ FinTech ต่าง ๆ จะมีความปลอดภัย การจะแฮ็กที่ระบบคอมพิวเตอร์จึงยาก การแฮ็กข้อมูลจาก User จึงเป็นไปได้มากกว่า โดยเฉพาะ User หลายคนที่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว เช่น เลขประจำตัวประชาชน สิบลสามหลัก ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เลขที่บัญชี บนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งคนร้ายสามารถเอาข้อมูลนี้ไปใช้ยืนยันตัวตนบุคคลแทนเหยื่อผ่านการตรวจสอบ KYC ได้ ยกตัวอย่างรายหนึ่งที่ถูกเสียหายขายของออนไลน์แล้วเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวเกือบทั้งหมดทางหน้าแฟนเพจ คนร้ายก็จะใช้ข้อมูลเหล่านี้ โทรไปธนาคาร เพื่อขอเปลี่ยน Password Username ในการทำธุรกรรม เป็นต้น

“การแฮ็กข้อมูลบัตรเครดิต การแฮ็กข้อมูลนำเงินออกจากบัญชี ซึ่งหากถามว่าเป็นช่องโหว่จากธนาคารหรือเปล่า เท่าที่ผ่านมาคือ ไม่ใช่ แต่มักจะเกิดกับบริษัท Startup ใหม่ ๆ ที่นำเทคโนโลยีฟินเทคมาใช้ ในบางครั้งอาจมีช่องโหว่และนำไปสู่การกระทำผิดอย่างอื่นต่อไป เช่น การฟอกเงิน เวลาแฮ็กเดียนี่เขาจะแปลงเงินไปเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เช่น การเติมเงิน e-Wallet เติมเงินเกมก่อน แล้วจึงเอาไปขายอีกที่ผ่านร้านหรือเว็บไซต์ที่รับซื้อขายราคาถูก เป็นต้น

“สำหรับประเด็นการซื้อขายออนไลน์ประเทศไทยก็ต่างจากประเทศอื่น ๆ ในต่างประเทศจะนิยมซื้อของจากร้านที่เป็นทางการหรือมีความน่าเชื่อถือสูง แต่สำหรับประเทศไทยจะนิยมเลือกสินค้าซื้อจากเฟซบุ๊ก อินสตราแกรม ในลักษณะ C to C (Customer to Customer) ซึ่งความน่าเชื่อถือน้อยและเกิดการหลอกลวงฉ้อโกงกันง่ายมาก

พันตำรวจโทอมรชัย สิลางจรจิตร รองผู้กำกับการ 1 กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.)

“การป้องกันที่ผมอยากวิงวอน คือ ทุกภาคส่วนควรณรงค์ช่วยกันให้ความรู้ ว่า การที่เราจะเอาเงินให้คนอื่น จะต้องมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยการยืนยันตัวตนบุคคลที่เหมาะสม เพื่อลดปัญหาการรับจ้างเปิดบัญชีซึ่งคนร้ายผู้ว่าจ้างจะนำบัญชีเหล่านั้นไปใช้กระทำความผิด ด้านการค้าขายออนไลน์ (e-Commerce) ปัจจุบันกรมพัฒนาธุรกิจการค้า มีการรับจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อรับรองความน่าเชื่อถือให้กับผู้ประกอบการ โดยจะมีเครื่องหมายรับรอง (DBD Verified) ให้ ถ้าผู้ประกอบการเปลี่ยนพฤติกรรมมาซื้อสินค้าจากร้านที่มีเครื่องหมายรับรอง กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าเขาก็จะต้องปรับตัวและยืนยันตัวเอง แล้วคนร้ายก็จะหมดไปได้”

ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชน

“สำหรับคนที่ตกเป็นเหยื่อภัยไซเบอร์ ควรจะเก็บหลักฐานความเสียหายเกี่ยวกับ (1) หลักฐานการโอนเงินต่าง ๆ หรือทรัพย์สิน (2) หลักฐานการติดต่อออนไลน์ บทสนทนากับคนร้ายในห้องแชต LINE อีเมลต่าง ๆ สำหรับเฟซบุ๊กคนร้ายอาจตั้งชื่อเป็นใครก็ได้ทางที่ดีควรเก็บ URL (Link) ในหน้าโปรไฟล์ของคนร้าย ซึ่งจะยืนยัน

สถิติผู้แจ้งเหตุผ่าน ปอท.

ปี 2560 และครึ่งปีแรกของปี 2561

	จำนวนผู้มาแจ้งเหตุกับ ปอท. (หน่วย : ราย)	มูลค่าความเสียหายโดยประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)
ปี 2560 (ม.ค. - ธ.ค.)	2,600	300
ครึ่งปีแรกของปี 2561 (ม.ค. - มิ.ย.)	2,100	500

ตัวตนได้ดีกว่าชื่อ ถ้าเป็นบริษัท ต้องเก็บข้อมูลจากการโดนแฮ็กและอีเมลที่สื่อสาร ที่เรียกว่า ‘Log’ ข้อมูลการใช้งานของเซิร์ฟเวอร์เก็บไว้ก่อนนำคอมพิวเตอร์ไปกู้คืนข้อมูล

“สำหรับผู้รับบริการ หรือ ประชาชน การตั้ง Password ต้องตั้งให้แข็งแรง บางคนตั้งง่ายมาก ที่โดนแฮ็กง่ายสุด คือ ตั้งตามเบอร์โทรศัพท์ อันดับสองคือ เอาชื่อบวกกับตัวเลข เช่น ชื่อบวกกับวันเกิด แต่ที่ปลอดภัยควรตั้งให้มีอักษรตัวใหญ่ ตัวเล็ก ตัวเลข และสัญลักษณ์รวมกัน และผู้ให้บริการควรตั้ง Two-factor Authentication ¹ นั่นก็คือ นอกจากผู้ใช้บริการจะตั้ง Username และ Password แล้ว ก็ควรต้องกำหนดให้มี OTP ในการใช้งานด้วย รวมถึงการทำ e-KYC ก็อยากให้มีความระมัดระวัง เพราะมีจาชชีพอาจจะใช้จุดอ่อนตรงนี้ เข้าถึงบัญชีของผู้อื่นได้”

B

¹ การยืนยันตัวตนผ่านการตรวจสอบสองขั้นตอน ซึ่งใช้กับระบบที่ต้องการความปลอดภัยเป็นพิเศษ

4 ผู้บริหารใหม่

กับการกิจขับเคลื่อน สปท. สู่องค์กรสมัยใหม่

BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจากผู้บริหารระดับสูงคนใหม่ของธนาคารแห่งประเทศไทย 4 ท่าน มาเล่าถึงวิสัยทัศน์ มุมมอง รวมถึงความคาดหวังในสายงานใหม่ที่รับผิดชอบ ที่จะทำให้ทุกท่านได้รู้จักกับทั้ง 4 ท่านมากยิ่งขึ้น

ดร.กิตนันท์ มัลลิกะมาส ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน

ความท้าทายของหน้าที่ในสายนโยบายการเงิน

หน้าที่หลักของสายนโยบายการเงิน คือ การทำทุกอย่างให้แน่ใจว่า เศรษฐกิจมหภาคของไทยสามารถเติบโตได้ต่อเนื่องเต็มศักยภาพ และระบบการเงินไทยมีเสถียรภาพ ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายทั้งสองได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบเยอะมาก เช่น ต้องรู้ลึก รู้จริงในด้านเศรษฐกิจ ต้องผสมผสานเครื่องมือทางนโยบายที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น นโยบายอัตราดอกเบี้ย นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน หรือนโยบายดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน (Macprudential Measures) รวมทั้งต้องประสานงานกับคนจำนวนมาก ทั้งภาครัฐด้วยตนเอง เช่น กระทรวงการคลัง สภาพัฒนา และภาคธุรกิจเอกชน ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ

ในปีนี้ สายนโยบายการเงินได้ปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับเป้าหมายดังกล่าว โดยฝ่ายเศรษฐกิจมหภาคได้รวมสำนักสถิติ เศรษฐกิจมาอยู่ด้วยกันกับสำนักวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ เพื่อให้มีพลังมากขึ้นจากการทำงานร่วมกัน (Synergy) ช่วยกันพัฒนาข้อมูลและเครื่องมือใหม่ๆ เพื่อใช้จับชีพจรเศรษฐกิจและเข้าใจแนวโน้มในอนาคต โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ให้มากขึ้น

นอกจากนี้ สปท. ได้จัดตั้งฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยรวมส่วนเศรษฐกิจภาคทั้งภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ ตั้งเป็นสำนักเศรษฐกิจภูมิภาค และให้มาอยู่คู่กับสำนักเศรษฐกิจด้านอุปทาน และโครงสร้าง เพื่อร่วมกันศึกษาเชิงลึกเรื่องโครงสร้างและการทำงานของเศรษฐกิจไทย ซึ่งข้อมูลระดับจุลภาคหรือ Market Intelligence จากผู้ที่อยู่ในพื้นที่จริงจะช่วยให้เราเข้าใจภาพเศรษฐกิจไทยได้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะเศรษฐกิจฐานรากที่คนยังบ่นกันว่าไม่ดีขึ้น

ความท้าทายในการทำงานในระยะต่อไปคืออะไร

โจทย์ปัญหาทางเศรษฐกิจการเงินของไทยจะยากขึ้น เยอะขึ้น และเร็วขึ้น เนื่องจากเราอยู่ใน VUCA World ที่มีลักษณะผันผวน (Volatility) ไม่แน่นอน (Uncertainty) ซับซ้อน (Complexity) และไม่ชัดเจน (Ambiguity) ลักษณะดังกล่าวทำให้โจทย์เศรษฐกิจยากขึ้น มีเรื่องใหม่เยอะขึ้นที่ต้องทำความเข้าใจ สังเกตได้จากมีคำใหม่ ๆ เกิดขึ้นจำนวนมาก เช่น Industry 4.0, Trade War, Digital Currency, และ Regulatory Impact Assessment โดยการเปลี่ยนแปลงจะเร็วขึ้นมาก จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีโดยเฉพาะด้านดิจิทัล อย่างไรก็ตาม ด้วยทรัพยากรคนและเวลาที่มีจำกัดเราคงไม่สามารถตอบทุกโจทย์ได้พร้อมกันทั้งหมด แล้วเราจะทำอย่างไร อันดับแรก คือ ต้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน (Clear Direction) ว่าผลลัพธ์ที่ต้องการ (Intended Outcome) คืออะไร จะให้ความสำคัญกับโจทย์ใดก่อน และสื่อสารให้ทีมงานทุกคนเข้าใจตรงกัน อันดับต่อมา คือ เปลี่ยนวิธีการทำงานให้ง่ายขึ้น ยืดหยุ่นขึ้น เร็วขึ้น มีประสิทธิภาพขึ้น (Work Smart) เช่น การทำงานแบบ Squad โดยตั้งเป็นกลุ่มงานเฉพาะกิจซึ่งรวมคนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาทำงานร่วมกัน เพราะโจทย์ในปัจจุบันมีความซับซ้อนต้องอาศัยความรู้หลายแขนงผสมผสานกันจึงจะแก้ได้ บางครั้งเฉพาะคน สปท. ก็ตอบไม่ได้ ต้องเชิญผู้รู้จากภายนอกมาร่วมใน Squad หรือมาเป็นที่ปรึกษาด้วย นอกจากนี้ ต้องกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ทีมงาน (Empowerment) เพื่อให้งานเดินไปง่ายขึ้น ยืดหยุ่นขึ้น และเร็วขึ้น ที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาคนและการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ (Coaching & Sharing) เพราะคนเป็นทรัพย์สินที่สำคัญที่สุดของ สปท.

ความคาดหวังที่อยากฝากถึงคน สปท.

ผมอยากให้ทุกคนมีความสุขและสนุกในการทำงาน โจทย์ที่เราต้องเจอไม่ว่าจะชอบหรือไม่ก็ตาม คือ งานจะยากขึ้น เยอะขึ้น และเร็วขึ้น แต่เราไม่จำเป็นต้องทำงานด้วยความเครียดที่เพิ่มขึ้นจริง ๆ แล้ว เราสามารถร่วมกันทำงานที่ยากและท้าทายจนบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีความสุขและสนุก เรื่องนี้มีหลายองค์ประกอบที่ต้องช่วยกันสร้างทั้งผู้บริหารและพนักงาน เช่น การให้ความสำคัญกับการบริหารเวลาทำงานและเวลาพักผ่อนส่วนตัว (Work-life Balance) การสร้างบรรยากาศการทำงานให้เอื้อต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ (Learning Environment) เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ เอื้อต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง เอื้อต่อการลองผิดลองถูก เพื่อให้เรามีความสุขและสนุกในทุกวันที่ตื่นมาทำงาน

วจิติพย์ พงษ์เพชร

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน

ภาพรวมบทบาทหน้าที่ของสายนโยบายสถาบันการเงิน

ดูแลงานด้านการออกนโยบายเกี่ยวกับความมั่นคงของสถาบันการเงิน งานด้านการพัฒนาและวางรูปแบบของระบบสถาบันการเงิน หรือที่คุ้นเคยกันในชื่อ Financial Sector Master Plan หรือ Financial Landscape การพิจารณาอนุญาตผู้ให้บริการธุรกิจสถาบันการเงิน รายใหม่ ๆ งานด้านการพิจารณาคำขอต่าง ๆ ของสถาบันการเงิน นอกจากนี้ ยังมีงานที่ต้องประสานกับผู้ช่วยสายนโยบายการเงิน คือ งานด้านเสถียรภาพระบบการเงิน และงานใหม่ล่าสุดที่เพิ่งผ่านการปรับโครงสร้างองค์กรและได้เข้ามาดูแล คือ งานจัดการสถาบันการเงินที่มีปัญหารูานะ โดยกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน

ความท้าทายในการทำงานในระยะต่อไปคืออะไร

หัวใจสำคัญของการทำงานด้านการดูแลความมั่นคงของสถาบันการเงินขณะนี้ น่าจะเป็นการสร้างสมดุลของการทำหน้าที่ดูแลความเสี่ยงของสถาบันการเงินให้เกิดความมั่นคงต่อระบบ คุ่มครองสิทธิผู้บริโภค แต่ก็ไม่ให้เกิดเป็นต้นทุนของระบบสถาบันการเงินมากเกินไป เพราะจะเป็นการส่งต่อเป็นต้นทุนทางเศรษฐกิจ

โจทย์สำคัญที่เกิดขึ้นมาระยะหนึ่งในโลกการเงินและยังจะต่อเนื่องไป ก็คือเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้ตอบสนองความต้องการด้วยบริการที่สะดวก ปลอดภัย ในราคาที่สมเหตุสมผล และยังเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงิน ซึ่งเรื่องนี้ยังเป็นเรื่องใหม่ต่อผู้ออกนโยบาย ความเสี่ยงที่ใหม่ต่อความเข้าใจนี้มาจากทั้งเทคโนโลยีใหม่ บริการรูปแบบใหม่ หรือแม้แต่ผู้ให้บริการรายใหม่ การวางแนวนโยบายที่จะสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมนวัตกรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ป้องกันความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น จึงเป็นเรื่องที่ยาก และต้องการความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการเอง หรือหน่วยงานกำกับต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องที่จะร่วมกันคิด ร่วมกันวางนโยบาย เพื่อให้สะท้อนมุมมองทุกด้านให้ครบถ้วน

ความท้าทายเรื่องที่สองน่าจะเป็นเรื่องการดูแลความมั่นคงของระบบการเงิน ที่เรียกว่า Macropprudential Policy ซึ่งเป็นเรื่องที่ต่อจากการจับคว้นให้ไว มาสู่เรื่องของการออกนโยบายให้ทันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเป็นกองไฟ ความยากของการทำหน้าที่ในส่วนนี้ คือ การจับพฤติกรรมให้ได้ว่าความเสี่ยงเชิงระบบเกิดขึ้นแล้วหรือยัง ถ้าความเสี่ยงเริ่มก่อตัวและตลาดเองปรับตัวเองไม่ได้ติดัน ก็จะต้องออกมาตรการป้องกัน ตัวอย่างคงเห็นกันได้ชัด เรื่องการออกมาตรการสินเชื่อที่อยู่อาศัย ที่เราคงได้รับทราบรายละเอียดกันมาแล้ว ซึ่งที่ผ่านมาขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงินผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ สมาคมชมรมต่าง ๆ ที่ร่วมกันให้ความเห็นต่อนโยบายนี้ เราจึงมีความเข้าใจลึกซึ้งเพียงพอที่จะปรับนโยบายให้ตอบโจทย์ได้อย่างแท้จริง

เรื่องสำคัญสุดท้าย ที่จะว่าไปแล้วน่าจะเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดก็คือ การทำธุรกิจการเงินอย่างรับผิดชอบต่อสังคมตามที่ปรากฏในวารสาร BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับก่อนหน้า ที่ขึ้นหน้าปกว่า Sustainable Banking for Sustainable Development ซึ่งทางสายงานเราเริ่มแล้วจากการจัดสัมมนา Bangkok Sustainable Banking แต่ก็เพิ่งเริ่มต้นเส้นทาง และคงต้องจับมือกับสถาบันการเงินเพื่อหาทางฝังมิติของความยั่งยืนเข้าไปในทุก ๆ วันของการทำธุรกิจให้ได้

ความคาดหวังที่อยากฝากถึงคน สปท.

ถ้าถามถึงเรื่องที่ยากฝากไว้ ก็คงอยากจะบอกว่าการทำงานผ่านความท้าทายทั้งหลายที่เล่ามา คงผูกรวมกัน ด้วยคำว่า “เข้าใจ

ร่วมมือ รับผิดชอบ” ซึ่งเป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคนที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้ว เพื่อส่งผ่านงานของเราทุกคนให้เป็นส่วนร่วมของความยั่งยืนของสังคม

อสิศรา มหาสินทนะ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับผู้ช่วยผู้ว่าการ
(ปฏิบัติงาน IMF)

บทบาทหน้าที่ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านต่างประเทศ

ได้รับมอบหมายให้ดูแลให้คำปรึกษาในงานด้านต่างประเทศของ สปท. ซึ่งประกอบด้วย การวางกลยุทธ์และการดำเนินการ รวมทั้งผลักดันงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งงานด้านต่างประเทศนี้ สปท. มีการดำเนินการในหลายระดับทั้งในระดับโลกผ่านความร่วมมือกับองค์กรการเงินระหว่างประเทศ อาทิ IMF และ BIS ซึ่งเป็นเวทีที่เราจะใช้ผลักดันประเด็นสำคัญในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่จะเป็นประโยชน์ต่อไทยและประเทศในภูมิภาค ตัวอย่างสำคัญในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ การเรียกร้องให้ประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ตระหนักถึงผลกระทบของการดำเนินนโยบายการเงินที่ไม่ปกติต่อประเทศเล็กที่มีเศรษฐกิจเปิด เช่น ไทยและประเทศในอาเซียน ที่ต้องมีทางเลือกและมีความคล่องตัวในการ

ดำเนินนโยบายต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งการเรียกร้องให้ IMF ดูแลผลกระทบจากนโยบายกีดกันทางการค้าต่อเศรษฐกิจการเงินโลกและภูมิภาคมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ สปท. มีการดำเนินการให้มั่นใจว่าองค์กรเหล่านี้ทำหน้าที่ได้มีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งและเป็นประโยชน์ต่อประเทศและภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการสอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับนโยบายการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจต่าง ๆ หรือการมีกลไกการให้ความช่วยเหลือทางการเงินกรณีจำเป็น รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เป็นต้น

วิสัยทัศน์ ร่วมถึง ความท้าทายในการทำงาน

ในเวทีระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคนั้น เรื่องที่สำคัญ คือ การผลักดันให้เกิดความเชื่อมโยงกันในด้านเศรษฐกิจการเงินเพื่อนำไปสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ตามแผน ASEAN Economic Community หรือแผนความร่วมมือในอนุภูมิภาคอื่น ๆ รวมทั้งการเจรจาตกลงเปิดเสรีการค้าต่าง ๆ (Free Trade Agreement) อันจะยังประโยชน์ต่อการค้าการลงทุนและการทำธุรกิจของภาคเอกชนไทย ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้เกิดความเข้มแข็งในการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจตามความตกลง Chiang Mai Initiative Multilateralization (CMIM) ซึ่งเป็นกลไกการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของกลุ่มประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า อาเซียน+3

เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการที่เศรษฐกิจการเงินโลกมีความไม่แน่นอนสูงขึ้น การกีดกันทางการค้ารุนแรงขึ้น ในขณะเดียวกันประเทศต่าง ๆ ก็มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ทำให้ต้องหันมาร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจการเงิน โดยเฉพาะในกลุ่มที่โครงสร้างเศรษฐกิจใกล้เคียงกันเพื่อที่จะขยายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปด้วยกันอย่างมีเสถียรภาพโดยมุ่งหวังให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในระยะยาว สปท. ในฐานะที่เป็นหนึ่งในหน่วยงานด้านเศรษฐกิจการเงินหลักของประเทศ จึงต้องมีการวางกลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานเศรษฐกิจ หน่วยงานกำกับภาคการเงินภาคธุรกิจ หน่วยงานกำกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และที่สำคัญที่สุดคือ ภาคประชาชน เพื่อขับเคลื่อนและผลักดันให้ความร่วมมือเหล่านี้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมต่อประเทศให้มากที่สุด

ที่ผ่านมา ไทยมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นมากโดยผู้ว่าการ สปท. ได้รับเชิญให้ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมและคณะทำงานระหว่างประเทศที่สำคัญหลายเวที และในปี 2562 ไทยจะเข้ารับตำแหน่งสำคัญเป็นประธานอาเซียน รวมทั้งเป็นประธานร่วมกับจีนในความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการเงินของกลุ่มประเทศ ASEAN + 3 ในขณะเดียวกันในเวทีโลก ผู้ว่าการ สปท. ก็จะได้รับหน้าที่เป็นผู้แทนของผู้ว่าการกองทุนการเงินระหว่างประเทศในกลุ่มออกเสียง

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia Voting Group: SEAVG) ใน International Monetary and Financial Committee อีกทั้งผู้บริหารระดับสูงของ สปท. จะรับตำแหน่ง Executive Director เป็นผู้แทนกลุ่ม SEAVG ในคณะกรรมการบริหาร (Executive Board) ของ IMF ซึ่งจะมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางนโยบายของ IMF ด้วย จึงจะเป็นจังหวะดีที่ไทยจะใช้โอกาสนี้ในการเป็นผู้นำของภูมิภาคผลักดันความร่วมมือและความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจการเงินให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ผลักดันนโยบายที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งรักษาผลประโยชน์ของประเทศและภูมิภาค ซึ่งจะเป็นการยกระดับบทบาทของไทยให้เป็นหนึ่งในผู้นำของภูมิภาคในเวทีเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศด้วย

นุสดี หมูปพยัคฆ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ ระดับผู้ช่วยผู้ว่าการ
(ปฏิบัติงานที่ปรึกษา สสว.)

ภาพรวมบทบาทหน้าที่ของสายระบบข้อสนเทศ

สายระบบข้อสนเทศ (สรข.) ที่ประกอบด้วย 3 ฝ่าย ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร ฝ่ายบริหารข้อมูล และ 1 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานดาต้าอานาไลติกส์ มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนผลักดันงานตามภารกิจหลักของ สปท. ทั้งการดูแลและ

พัฒนาระบบการชำระเงินและพันธบัตร ให้มีความเสถียร พร้อมใช้ และในปัจจุบันหลายฝ่ายงานได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงลึก เพื่อรองรับโจทย์ทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเบื้องหลังของการขับเคลื่อนงานส่วนใหญ่จะเป็นการประยุกต์ใช้ระบบและเครื่องมือด้านไอทีที่เหมาะสมกับสภาวการณ์ให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องสร้าง Trust ให้กับทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ธปท.

วิสัยทัศน์ รวมทั้ง ความท้าทายในการทำงาน

ปัจจุบันทั่วโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความท้าทายใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ธปท. จำเป็นต้องปรับตัว และเตรียมพร้อมเพิ่มเติม ในหลายมิติ เพื่อรับมือความผันผวนที่มีมากขึ้น หน่วยงานเองจึงไม่ได้มีแค่เทคโนโลยี แต่มีเรื่องของข้อมูล และการวิเคราะห์ ที่ต้องมีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับ Business มากขึ้น ตั้งแต่ต้นน้ำ ย่นปลายน้ำ เพื่อตอบโจทย์และส่งมอบงานได้อย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง ตรงตามต้องการยิ่งขึ้น

ปัจจัยหลักของการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก มาจากวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสู่ Business Model ในยุคใหม่ ซึ่งใช้ไอทีช่วยตอบโจทย์ทางธุรกิจ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลซึ่งมีปริมาณมหาศาล มาวิเคราะห์เชิงลึกด้วยเทคนิค Data Analytics หาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ดังตัวอย่างในการยกระดับเครื่องมือและตัวชี้วัดสถานะเศรษฐกิจ ในการดูแลเสถียรภาพและการกำกับดูแล หรือ Supervision Technology (SupTech) ที่ ธปท. ได้เริ่มประยุกต์ใช้ Artificial Intelligence และ Machine Learning ในการเสริมศักยภาพการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ของงานกำกับดูแลที่มีมากมายมหาศาล เพื่อสกัด Deep Insights ที่สามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติให้ตรงประเด็น คมชัด และเท่าทันสภาวการณ์ยิ่งกว่าที่เคย

สำหรับงานด้านการชำระเงินและพันธบัตรนั้น ในฐานะที่เป็น Critical Infrastructure สำคัญของประเทศ ธปท. มีความท้าทายในเรื่องของการดูแลให้ระบบสำคัญมีความเสถียรพร้อมใช้ สอดคล้องตามแนวมาตรฐานสากล และตอบสนองแนวนโยบายภาครัฐ และพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบโจทย์ใหม่ ๆ ที่เข้ามา ดังตัวอย่างของการทำ Proof of Concept ในการทดลองใช้เทคโนโลยี Blockchain หรือ Distributed Ledger Technology (DLT) ในการลดระยะเวลาส่งมอบพันธบัตรสู่ประชาชน จากเดิม 15 วัน เหลือ 2 วัน ครอบคลุมการลดขั้นตอน และลดต้นทุนทั้ง Ecosystem ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนวัตกรรมระดับโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินของประเทศด้วยเทคโนโลยีใหม่ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและตอบรับรูปแบบของธุรกรรมที่อาจเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอก ธปท.

B

เพื่อร่วมสร้างและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของตลาดพันธบัตรไทย ในระยะถัดไป

นอกจากนี้ในด้านความท้าทายของภัยไซเบอร์ ธปท. ได้ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาความแข็งแกร่งด้านความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ภัยไซเบอร์ไม่เคยหยุดนิ่ง เรายังคงเสริมความแกร่งให้มากขึ้นในทุกมิติ ทั้งในส่วนของเครื่องมือ กระบวนการ และพนักงาน โดยเฉพาะการป้องกันข้อมูลรั่วไหล ที่ปัจจุบันถือเป็นภัยที่มีความเสี่ยงสูงและส่งผลกระทบร้ายแรง ต้องมีมาตรการป้องกันอย่างเข้มข้น มีระบบและกระบวนการรับมืออย่างเข้มแข็งและจริงจัง ซึ่งเป็นอีกงานหนึ่งที่ ธปท. มุ่งเน้นและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของพนักงานทุกระดับ เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือเชิงปฏิบัติของทุกคนทุกส่วนงานภายใน ธปท. ที่ผ่านมาได้มีการจำลองสถานการณ์เสมือนจริง เพื่อซักซ้อมให้คนของเราพร้อมรับมืออยู่เสมอ เพราะเราไม่ว่าของจริงจะมาเมื่อไหร่ รวมถึงการประสานงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งร่วมกันกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

ความคาดหวังที่อยากฝากถึงคน ธปท.

คน เป็นหัวใจหลักในการเดินไปข้างหน้าร่วมกัน ปัจจุบันสังคมไทยมีความหลากหลายมากขึ้น วัฒนธรรมการทำงานของคนรุ่นใหม่ นั้นจะไม่เหมือนเดิม การมุ่งสู่ Digital Organization นั้นจะไม่ใช่แค่เพียงการมีเครื่องมือที่ทันสมัย แต่ต้องมีการปรับ Tune ในเรื่อง Mindset กระบวนการทำงานร่วมกันแบบใหม่ที่มีความคล่องตัว (Agility) มากกว่าเดิม และเรียนรู้ พัฒนาทักษะ Digital Skillset ที่จำเป็นเพื่อไปข้างหน้าด้วยกัน ดังตัวอย่างที่เราได้ลองปรับใช้วิธีการ Design Thinking ในการสกัดความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้ให้ถึงแก่นมากขึ้น รวมถึงการตอบโจทย์ที่รวดเร็วผ่าน Agile Development ที่ช่วยร่นระยะเวลาในการส่งมอบงานให้ทันเวลา และตรงตาม Business Requirement ที่มีความท้าทายและซับซ้อนมากขึ้น

ส่วนตัวมองว่าการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า Digital Transformation เป็น Journey และจะเกิดผลกระทบในหลายมิติ ดังนั้นการสร้าง ความเชื่อใจ (Trust) มีส่วนสำคัญอย่างมาก ซึ่งได้จากตัวเรา ภายในฝ่าย ระหว่างฝ่าย จนไปสู่ระดับข้ามองค์กร ประกอบกับการ Empower ให้ทีมงานได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ เราทำหน้าที่เป็น Coach เป็น Mentor เป็นที่พึ่งให้ทีมงานทำงานได้อย่างมั่นใจ สบายใจ สนับสนุนให้ข้อสังเกต ขวนให้เขาคิดและลงมือ เติบโตด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน กับเพื่อนร่วมงาน กับผู้บริหาร และกับ Stakeholders ที่เกี่ยวข้อง แต่ละคนอาจมีวิธีการที่แตกต่างได้ แต่เราเน้นเป้าหมายเดียวกัน คือสร้างงานที่มีคุณค่าให้ ธปท.

B

เรื่อง : ทีมบริการสารสนเทศการเรียนรู้

CYBERSECURITY

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาพร้อมกับความสะดวกสบายและความเสี่ยง การรู้จักภัยที่มาพร้อมเทคโนโลยี รวมไปถึงการป้องกัน จึงเป็นทักษะที่จำเป็นของคนยุคนี้ Library & Archives ฉบับนี้ขอแนะนำหนังสือ 3 เล่มจากห้องสมุดพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านภัยไซเบอร์

Exploding Data: Reclaiming Our Cyber Security in the Digital Age

โดย Michael Chertoff

ภัยคุกคามที่สำคัญที่สุดในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นระดับส่วนตัว สังคม หรือประเทศ สิ่งที่เราพบไม่ใช่เรื่องทางทหารอีกต่อไป แต่เป็นความเสี่ยงด้านการสูญเสียข้อมูลส่วนบุคคล

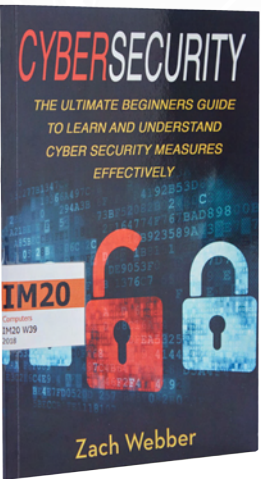
หนังสือเล่มนี้เขียนโดย Michael Chertoff อดีตรัฐมนตรีกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิของสหรัฐอเมริกา กล่าวถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้กลายเป็นทรัพย์สินมีค่าที่สุดในยุคดิจิทัล ด้วยเหตุที่ปัจจุบันการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ทั้งระดับบุคคล ธุรกิจ และรัฐบาล ได้เกิดขึ้น

อย่างแพร่หลายและไม่สามารถหยุดยั้งได้ กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงครั้งใหญ่ โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานในการตรวจสอบและวิเคราะห์การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลให้เข้มข้นขึ้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงในการสูญเสียข้อมูลส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว ยังคงจะต้องให้สิทธิกับบุคคลที่สามารถเลือกการป้องกันข้อมูลของตนเองได้ด้วย

Effective Cybersecurity: A Guide to Using Best Practices and Standards

โดย William Stallings

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการของความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด รวมทั้งอธิบายถึงธรรมาภิบาลด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ การประเมินความเสี่ยงและการวางยุทธศาสตร์ทั้งด้านการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคล การดูแล Systems, Servers, Networks รวมถึงการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อีกทั้งยังให้แนวทางการประยุกต์ใช้วิธีการที่เหมาะสมเกี่ยวกับ User Authentication การลดความเสี่ยงใน Supply Chain และ Cloud Environments ด้วย

Cybersecurity: The Ultimate Beginners Guide To Learn And Understand Cyber Security Measures Effectively

โดย Zach Webber

ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีของโลกทุกวันนี้ นำมาซึ่งความสะดวกสบาย แต่สิ่งที่มาพร้อมกันคือความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีเหล่านั้น ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเข้าใจหลักการเพื่อลดความเสี่ยงและวางมาตรการป้องกัน

หนังสือเล่มนี้ให้ความหมายที่ง่ายต่อความเข้าใจ เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ประเภทของ Cybersecurity รวมถึงภัยคุกคามที่เกิดในโลกไซเบอร์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางป้องกันภัยคุกคามต่อบุคคลและธุรกิจ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

B

ผู้อภิปรายและผู้บริหาร ธปท. ในงานสัมมนา Bank of Thailand - OMFIF High-Level Seminar “Shaping the Future of Central Banks”

Shaping the Future of Central Banks

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ร่วมกับ The Official Monetary and Financial Institutions Forum (OMFIF)¹ จัดสัมมนาวิชาการในโอกาสครบรอบ 75 ปี ธปท. ในหัวข้อ “ทิศทางและบทบาทของธนาคารกลางในอนาคต” (Shaping the Future of Central Banks) โดยมีผู้ว่าการและอดีตผู้ว่าการธนาคารกลางจาก 8 ประเทศ ผู้บริหารของ OMFIF ผู้บริหารภาครัฐ และเอกชน รวมทั้ง นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เข้าร่วมงาน

Navigating Normalisation

ช่วงแรก ผู้ร่วมสัมมนาได้แลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับความท้าทายของธนาคารกลางในการปรับนโยบายการเงินเข้าสู่ระดับปกติ (Navigating Normalisation) โดยเห็นว่าแม้ปัจจุบันเศรษฐกิจโลกจะเติบโตและแข็งแกร่งมากขึ้น แต่ก็มีความเสี่ยงและมีความท้าทายมากขึ้นจากนโยบายกีดกันทางการค้าและการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในหลายด้าน อาทิ การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล การก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ และกระแสโลกาภิวัตน์โลกมี

ความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ในขณะที่การดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นเวลานาน ทำให้ระบบการเงินสะสมความเปราะบาง โดยเฉพาะในภาคอสังหาริมทรัพย์ หนี้ของภาคครัวเรือนปรับสูงขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลางมีความท้าทาย การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเข้าสู่ระดับปกติจำเป็นต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม ผู้ร่วมเสวนาเห็นว่า ที่ผ่านมามีประเด็นที่อาจจะยังไม่มี การสื่อสารมากนัก คือ ข้อเสียของการปรับนโยบายการเงินเข้าสู่ระดับปกติ

¹ OMFIF เป็นเวทีกลางสำหรับการหารือระหว่างสถาบันการเงินและธนาคารกลาง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวทางปฏิบัติในเรื่องภาวะเศรษฐกิจ ตลาดการเงิน และแนวโน้มนโยบายเศรษฐกิจการเงินที่สำคัญ โดยการหารือดังกล่าวจะไม่มีการเปิดเผยว่า ความคิดเห็นหรือข้อคิดเห็นในการเสวนาแต่ละครั้งเป็นของผู้เข้าร่วมเสวนาท่านใด (ข้อมูลเพิ่มเติม : <https://www.omfif.org/>)

Session I : Navigating Normalisation
Moderator: Mr. David Marsh ประธานและผู้ร่วมก่อตั้ง OMFIF
Panel Discussion: (จากซ้ายไปขวา) Mr. Thomas J. Jordan ประธานธนาคารกลางสวีเดน Mr. Mario Marcel ผู้ว่าการธนาคารกลางชิลี และ Mr. Oystein Olsen ผู้ว่าการธนาคารกลางนอร์เวย์

ข้าเกินไป ซึ่งอาจทำให้ระบบเศรษฐกิจการเงินมีความเสี่ยงและเปราะบาง ทั้งนี้ ผู้ร่วมเสวนาทุกคนเห็นตรงกันว่าธนาคารกลางมีเครื่องมือ (Toolbox) ในการดำเนินนโยบายการเงินที่เพียงพอที่จะสามารถดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจและระบบการเงินของแต่ละประเทศได้ โดยความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบายของธนาคารกลางเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยรับมือกับความท้าทายดังกล่าว

Macroeconomic Policy and Structural Transformation

ช่วงที่สอง ผู้ร่วมเสวนาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคในบริบทเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง (Macroeconomic Policy and Structural Transformation) ที่กำลังเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตการผลิต (Productivity) และประสิทธิภาพการส่งผ่านนโยบายการเงินไปสู่ภาคเศรษฐกิจจริง นอกจากนี้การพัฒนาที่ผ่านมาแม้จะทำให้

Session II : Macroeconomic Policy and Structural Transformation
Moderator: คุณไพบูลย์ กิตติศรีกังวาน รองผู้ว่าการ ธปท.
Panel Discussion: (จากซ้ายไปขวา) ดร.อาริษา วัฒนเกส อดีตผู้ว่าการ ธปท. Mr. Amando M. Tetangco Jr. อดีตผู้ว่าการธนาคารกลางฟิลิปปินส์ และ Mr. Carlos da Silva Costa ผู้ว่าการธนาคารกลางโปรตุเกส

เศรษฐกิจเติบโต แต่ก็ยากที่จะปฏิเสธว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Inequality) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ธนาคารกลางควรต้องส่งเสริมให้ประชาชนระดับฐานรากเข้าถึงบริการทางการเงินได้ดีขึ้นในราคาที่ถูกลง ตลอดจนอาจต้องขยายบทบาทให้ครอบคลุมการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างเพื่อเพิ่มผลผลิตของประเทศ ซึ่งนอกจากจะช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้แล้ว จะช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืนมากขึ้น

Session III : The Digital Future and Challenges of Central Banks
Moderator: ดร.วิโรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท.
Panel Discussion: (จากซ้ายไปขวา) Mr. Stefan Ingves ผู้ว่าการธนาคารกลางสวีเดน Mr. Yves Mersch กรรมการบริหาร ธนาคารกลางยุโรป Mr. Vijay Mani พาร์ทเนอร์ ด้านกลยุทธ์และการดำเนินงาน Deloitte และ Mr. Andrew Sheng ที่ปรึกษาพิเศษด้านกิจการสถาบัน Asia Global Institute

The Digital Future and Challenges of Central Banks

ช่วงสุดท้าย บทบาทของธนาคารกลางภายในยุคที่พัฒนาการทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินเป็นไปอย่างรวดเร็ว (The Digital Future and Challenge of Central Banks) ซึ่งในด้านหนึ่งก็ถือเป็นโอกาสที่จะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำธุรกรรมทางการเงิน และส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน แต่ในอีกด้าน เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ทำให้เกิดความเสี่ยงใหม่ ๆ อาทิ Cybersecurity การรักษาข้อมูลส่วนตัว รวมไปถึงความเสี่ยงที่เกิดจากระบบการเงินมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงและท้าทายเช่นนี้ ธนาคารกลางจำเป็นต้องปรับบทบาท เช่น การกำกับดูแลสถาบันการเงิน ธนาคารกลางจำเป็นต้องไม่เข้มงวดจนขัดขวางการพัฒนาทางเทคโนโลยี นอกจากนี้ธนาคารกลางในฐานะผู้รักษามาตรฐานและความน่าเชื่อถือของระบบการเงิน จำเป็นต้องพัฒนาองค์ความรู้ให้เท่าทันเพื่อพร้อมรับมือกับภูมิทัศน์ทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

รปท. เตรียมออกเกณฑ์คุมสินเชื่อ ที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน ยกระดับมาตรฐาน คัดกรองผู้บริโภค

ธนาคารแห่งประเทศไทยเตรียมออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธุรกิจสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายหรือผู้กำกับดูแลเป็นการเฉพาะ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสินเชื่อได้ในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม ยกระดับมาตรฐานการให้บริการ และคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมถึงบรรเทาปัญหาสินเชื่อระบบ

ในช่วงปลายเดือนกันยายนที่ผ่านมา คุณดารณี แซ่จู้ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน ได้ชี้แจงสื่อมวลชนเกี่ยวกับแนวทางของ รปท. ในการกำกับดูแลธุรกิจสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน

Why Regulate?

คุณดารณีอธิบายว่า ธุรกิจสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน คือ ธุรกิจการให้สินเชื่อโดยใช้เล่มทะเบียนรถยนต์มาเป็นหลักประกัน โดยจะมีการทำสัญญาโอนลอยรถล่วงหน้าระหว่างผู้ขอสินเชื่อ

และผู้ให้สินเชื่อ โดยที่ตัวรถยังคงอยู่ที่ผู้ขอสินเชื่อ เมื่อผู้ขอสินเชื่อชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยครบ ผู้ให้สินเชื่อจะคืนเล่มทะเบียนรถแก่ผู้ขอสินเชื่อและยกเลิกสัญญาโอนลอย

“ทำไมเราต้องลุกขึ้นมากำกับดูแล เพราะว่ามีคนใช้บริการค่อนข้างเยอะ เราสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้บริการที่เราพอมีเครือข่ายอยู่บ้าง ซึ่งอาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เต็มที่ แต่เท่าที่เราประมวลมาได้ มีผู้ใช้บริการมากกว่า 3 ล้านราย และมีผู้ให้บริการมากกว่า 1,000 ราย ส่วนยอดคงค้างสินเชื่อ เราประมาณว่ามีอยู่ 200,000 ล้านบาท” คุณดารณีกล่าว

ธุรกิจสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน นับว่ามีบทบาทสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชน เนื่องจากเป็นแหล่งสินเชื่อที่เข้าถึงและพึงพาได้ โดยเฉพาะเมื่อมีความต้องการใช้เงินเร็ว ถูกเงิน และไม่มีหลักฐานรายได้ประจำ ทว่าในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายหรือผู้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจนี้โดยเฉพาะ ทำให้ผู้ประกอบการที่มีอยู่จำนวนมากประกอบธุรกิจบนมาตรฐานที่ต่างกันทั้งในด้านอัตราดอกเบี้ยและการให้บริการ ซึ่งที่ผ่านมา รปท. ได้รับทราบข้อร้องเรียนจากประชาชนในประเด็นการคิดอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมสูงเกินกำหนด หรือการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างไม่เป็นธรรม

คุณดารณีกล่าวว่า “จากที่เราลงไปสำรวจมา โดยรวมแล้วผู้ใช้บริการรู้สึกว่าเข้าถึงได้ดี และได้รับการปฏิบัติที่ดี แต่ก็มีส่วนที่รู้สึกว่าการเอาเปรียบเหมือนกัน เช่น เวลาเข้าไปกู้แทบไม่รู้เงื่อนไขใด ๆ ของสัญญา รวมถึงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ส่วนใหญ่จะได้กระดาษมาใบหนึ่ง บอกว่าคุณต้องจ่ายเงินทุกงวดทุกเดือนวันนี้ ๆ เดือนละเท่าไร และไม่รู้ว่าจะจ่ายง่าย จ่ายช้า หรืออยากจ่ายชำระคืนก่อนจะโดนค่าปรับอะไรบ้าง”

Inclusion, Protection and Competition

รปท. เล็งเห็นความสำคัญ โดยต้องการยกระดับมาตรฐานการให้บริการ โดยเฉพาะการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีหลักการสำคัญ 3 เรื่อง (1) การเข้าถึง (Inclusion) ผู้ที่มีความจำเป็นใช้บริการสามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ตามความต้องการ ในราคาที่เหมาะสม (2) การคุ้มครอง (Protection) ผู้ใช้บริการได้รับความคุ้มครองในระดับที่เหมาะสม โดยเน้นหลักการความโปร่งใส และเป็นธรรม และ (3) การแข่งขัน (Competition) มีการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง

คุณดารณี กล่าวว่า รปท. จะกำกับดูแลเฉพาะผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท โดยหากมีผู้ทำธุรกิจนี้อยู่แล้วแต่ทุนไม่ถึง 50 ล้านบาท รปท. จะให้เวลา 1 ปี ในการเพิ่มทุนให้ถึงตามกำหนด (Grace Period 1 ปี) สำหรับดอกเบี้ย รปท. จะกำหนดเพดานไว้ที่ 28% บวกค่าทวงถามหนี้ตามจริง และในส่วนของวงเงินสินเชื่อ รปท. ไม่ได้กำหนดเพดาน เนื่องจากจะขึ้นอยู่กับมูลค่ารถที่นำทะเบียนมาเป็นประกันเป็นสำคัญ

สำหรับ Market Conduct รปท. เน้นความโปร่งใส ผู้ประกอบธุรกิจต้องมีการประกาศอัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมให้ชัดเจน และเปรียบเทียบกับได้ง่าย มีการดูแลข้อมูลลูกค้า และการจัดการเรื่องร้องเรียน ห้ามคิดค่า Prepayment Fee (ค่าธรรมเนียมการชำระคืนสินเชื่อก่อนครบกำหนดสัญญา) ต้องคืนส่วนต่างจากการขายหลักประกันที่ได้เกินมูลค่าหนี้ และในกรณีผิดนัดชำระหนี้ ให้คำนวณดอกเบี้ยค้างจากเงินต้นคงเหลือเท่านั้น

Media Briefing เรื่อง การกำกับดูแลธุรกิจสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน โดยคุณดารณี แซ่จู้ ผู้อำนวยการอาวุโส และคุณธรรมรักษ์ หมีนจักร์ ผู้อำนวยการ ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน

“ผู้บริโภคจะได้รับความคุ้มครองที่ดีขึ้น
มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไข
ผู้ประกอบการก็จะมีความน่าเชื่อถือ
และมีธรรมาภิบาลที่ดี”

สำหรับเรื่องความเหมาะสม (Fit and Proper) กรรมการและผู้บริหารมีการกำหนดคุณสมบัติต้องห้ามของกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ และต้องแจ้งรายชื่อและการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ต่อ รปท. “เราเห็นประโยชน์ของการกำกับดูแลในทุกมุม หลัก ๆ คือ ผู้บริโภคจะได้รับความคุ้มครองที่ดีขึ้น มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไข ผู้ประกอบการก็มีความน่าเชื่อถือ และมีธรรมาภิบาลที่ดี เราคิดว่ามาตรฐานในการให้บริการจะต้องดีขึ้น ยกระดับขึ้นมาให้เท่าเทียมกัน และช่วยบรรเทาปัญหานั้นออกระบบ นอกจากนั้น สิ่งที่เรากำหนดมา น่าจะเอื้อให้มีผู้ประกอบการที่หลากหลายพอสมควร ที่ทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดนี้ได้” คุณดารณีกล่าว

B

ความเสมอภาคทางการศึกษา กุญแจสำคัญที่จะช่วย แก้ปัญหาคอขวดความเหลื่อมล้ำ

การศึกษาเปรียบได้ดังรากแก้วของมนุษย์ ซึ่งจะช่วยพัฒนาสติปัญญา จนถึงยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำกว่าในความเป็นจริง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยังเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย และแม้รัฐบาล จะมีการลงทุนด้านการศึกษาสูงถึงปีละ 5 แสน ล้านบาท แต่ปัญหานี้ก็ยังคงพบเห็นอยู่แทบจะทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย เห็นได้จากผลการทดสอบ ที่พบว่าประเทศไทยมักติดอยู่ในกลุ่ม 1 ใน 3 ข้างท้ายแถวตลอดมา

“กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” (กสศ.) จึงถูกจัดตั้งขึ้นด้วยเหตุดังกล่าว โดย นพ.สุภกร บัวสาย ผู้จัดการกองทุนฯ ได้ให้เกียรติ มาเล่าถึงที่มาและปัญหาการศึกษาที่ต้องการ ความร่วมแรงร่วมใจจากทุกภาคส่วน

นพ.สุภกร บัวสาย
ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

คุณภาพการศึกษาของเด็กไทย

บ่อยครั้งที่เราเห็นข่าวเด็กไทยได้รับรางวัลด้านการศึกษาในระดับนานาชาติ แต่รู้หรือไม่ว่าเมื่อเทียบกับประชากรเยาวชนในระบบการศึกษา เด็กเก่งระดับที่ได้รับรางวัลนั้นมีไม่ถึง 1% ของเด็กรุ่นเดียวกัน ซึ่งมีจำนวนมากถึงเจ็ดแสนคน หากมองในมุมกว้างต้องยอมรับว่า ระบบการศึกษาของไทยมีเด็กอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงการกระจุกตัวของคุณภาพการศึกษา ที่ไม่มีการกระจายคุณภาพอย่างใกล้เคียงกันทั่วประเทศ ส่งผลให้มีโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับไม่กี่แห่ง และเกิดการแข่งขันสูงที่จะเข้าโรงเรียนมีชื่อในเมือง

รายงานหนึ่งที่ถูกนำมาพูดถึง คือ ผลการสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถด้าน “การรู้เรื่อง” (Competency) ของนักเรียนอายุ 15 ปี จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยประเมินทุก 3 ปี ซึ่งจัดขึ้นโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD)

“PISA เป็นการสอบที่วัดผลว่า เด็กเรียนหนังสือแล้วปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้มากน้อยแค่ไหน โดยเทียบกันประมาณ 70 ประเทศ ประเทศไทยมักติดอยู่ในกลุ่ม 1 ใน 3 ข้างท้ายแถวตลอดมา และเมื่อเทียบกับเด็กที่มาจากครอบครัวยากจน ครอบครัวฐานะปานกลาง และครอบครัวฐานะดี พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนจะทำคะแนนได้ไม่ดี ขณะที่บางประเทศที่มีระบบการศึกษามีคุณภาพใกล้เคียงกัน เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนก็สามารถทำคะแนนได้สูงพอสมควร

“สำหรับประเทศหนึ่งที่มีความโดดเด่นของการสอบ PISA คือ ประเทศเวียดนาม เป็นประเทศที่ ว่าตามเศรษฐกิจแล้วยากจนกว่าประเทศไทย แต่เด็กเขาได้อันดับคะแนน PISA อันดับ 7 หรือ 8 ของโลก และเมื่อดูคะแนน เด็กเวียดนามที่ได้คะแนนสูง ๆ มีประมาณ 8% สำหรับเด็กที่ได้คะแนนต่ำระดับ สอบตก มีเพียง 6%” นพ.สุภกร กล่าวเสริมว่า “สำหรับเด็กไทยเอง ปรากฏว่าเราได้คะแนนดีโดดเด่นไม่ถึง 1% และเด็กที่ได้คะแนนต่ำจนเรียกว่าสอบตก มีเกือบ 50%”

นพ.สุภกร กล่าวเพิ่มเติมถึงรายงานเกี่ยวกับทุนมนุษย์ (Human Capital Index) มีใจความเกี่ยวกับภาพรวมของประเทศไทยซึ่งอยู่ในระดับกลาง ๆ ว่า “สถิติหนึ่งที่น่าสนใจ คือ สถิติเกี่ยวกับระยะเวลา อยู่ในโรงเรียนของเด็ก โดยนับว่า ถ้าเด็กเริ่มเข้าโรงเรียนตอนอายุ 4 ปี แล้วอยู่ไปจนอายุ 18 ปี เด็กจะอยู่ในโรงเรียนสูงสุดประมาณ 15 ปี ของไทยตัวเลขเฉลี่ยออกมา 12.4 ปี คือ ขาดไปประมาณ 3 ปี ค่าเฉลี่ยต่ำลงนี้หมายความว่า มีเด็กที่ออกไประหว่างทางจำนวนหนึ่ง และถ้านับคุณภาพ แม้จะวัดได้ว่า เด็กอยู่ในโรงเรียนถึง 12.4 ปี แต่ว่าความรู้ความสามารถของเด็กไทยเหลือเพียง 8 ปีกว่า ๆ เท่านั้นเอง หมายความว่า เรากำลังเผชิญปัญหา 2 ตัวซ้อนกัน คือ ความเหลื่อมล้ำและคุณภาพการศึกษา”

ฐานะทางเศรษฐกิจกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

หากมองจากภายนอก เราอาจคิดว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นผลมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่ผู้ปกครองไม่สามารถส่งบุตรหลานให้เรียนได้ แต่จริง ๆ แล้ว ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังมีอีกหลายมิติและหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

“ถ้าพูดเรื่องความเหลื่อมล้ำ ความจริงประเทศไทยมีชื่อเสียงระดับต้น ๆ ในภาพรวมของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ มีงานวิจัยชิ้นหนึ่ง เขาคิดว่า 1% ของคนรวยที่สุดในประเทศเป็นเจ้าของทรัพย์สินประมาณเท่าไร ประเทศที่เหลื่อมล้ำมากที่สุด คน 1% เป็นเจ้าของทรัพย์สินประมาณ 74.5% คือ ประเทศรัสเซีย รองลงมาที่ 2 คือ ประเทศอินเดีย 58.4% รองลงมาที่ 3 ประเทศไทย คน 1% เป็นเจ้าของทรัพย์สิน 58% ที่ 4 ประเทศอินโดนีเซีย ที่ 5 ประเทศบราซิล

“ครอบครัวยากจน ส่งลูกเรียนปริญญาได้เพียง 5% ครอบครัวฐานะเฉลี่ย ๆ ก็ประมาณ 35% ส่วนครอบครัวชนชั้นกลางเกือบทั้งหมดส่งลูกเรียนปริญญา เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ความเหลื่อมล้ำมีรากฐานมาจากฐานะทางเศรษฐกิจพอสมควร แต่ไม่ใช่แค่ปัจจัยเดียว”

ปัญหาหลักบิตของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

หากกล่าวโดยสรุป ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามี 3 ระดับ คือ ตัวเด็ก ครอบครัว และคุณภาพการศึกษา แต่ส่วนใหญ่แล้วเมื่อพูดถึง

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาก็มักพูดถึงแค่มิติเดียว คือ “ความยากจน” แต่มีมิติอื่น เช่น ความพิการ เด็กเรื้อรัง ท้องระหว่างทางติดคัต กลืนไม่ค่อยมีการพูด คงจะเป็นเพราะเด็กและเยาวชนยากจนเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดราว 3 - 4 ล้านคน เมื่อเด็กเลือกเกิดไม่ได้ การแก้ปัญหาที่ตัวเด็กหรือครอบครัวเด็กเท่านั้นก็อาจไม่ใช่แนวทางที่ถูกต้องนัก

“คุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นอีกปัญหาหนึ่งของความเหลื่อมล้ำ ถ้าไม่คิดดี ๆ อาจเห็นว่าเอาเงินไปให้เด็กแล้วปัญหาจบ ถ้าจัดเงินอุดหนุนให้เด็กโดยไม่พัฒนาโรงเรียนก็อาจช่วยอะไรไม่ได้มาก อาจช่วยได้เพียงบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า แต่เด็กยังไม่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

“หากดูประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางการศึกษา ปัจจุบันอาจเป็นเวียดนาม เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ญี่ปุ่น สิ่งเหมือนกัน คือ คุณภาพการศึกษาเขากระจายดีใกล้เคียงกัน ในระดับโรงเรียนแม้โรงเรียนตามหัวเมืองที่ไม่มียี่ห้อ เขาก็มีระบบการเรียนการสอนดี

“ในระดับสูงขึ้นไปก็มีอีกหลายปัจจัย แต่ที่มีความสำคัญมีน้ำหนักมากหน่อย คือ การจัดสรรทรัพยากร หมายความว่า ถ้าที่ไหน โรงเรียนไหน มีนักเรียนที่ยากลำบากจำนวนมาก รัฐบาลก็ควรจะช่วยเหลือมากกว่าที่อื่น ซึ่งปัจจุบันไม่เป็นแบบนั้น เราใช้วิธีจัดสรรทรัพยากรเท่า ๆ กัน ที่เรียก ‘รายหัว’

“นักวิชาการของ กสศ. เคยวิเคราะห์พบว่า เรื่องความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากับคุณภาพการศึกษา เหมือนแฝดสยามร่างกายติดกัน เป็นปัญหาคู่กัน แต่ปัญหาคือ เรามองเฉพาะเรื่องคุณภาพ แต่มันแก้ไม่ได้ถ้าไม่เห็นว่ามีอีกตัวผูกกันอยู่ คือ เรื่องความเหลื่อมล้ำ การปฏิรูปการศึกษาไทยก็ต้องคลี่คลายทั้งสองเรื่องไปด้วยกัน”

แนวทางเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

“ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ไม่ใช่ปัญหาที่เพิ่งเกิดวันสองวัน แต่ทับถมมานานสิบปี และความเหลื่อมล้ำก็ยิ่งเกี่ยวโยงกับอีกหลายปัญหา ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การแก้เฉพาะการศึกษาแล้วจะหวังว่าความเหลื่อมล้ำลดลง หหมดไป เป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นมาตรการของรัฐในเรื่องความเหลื่อมล้ำ ไม่ว่าเรื่องภาษีก้าวหน้าสวัสดิการสังคม การสร้างงาน การกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ให้เท่าเทียมกัน ต้องทำไปพร้อม ๆ กัน

“เรื่องการศึกษาที่มีเรื่องที่ต้องทำเยอะมาก ในขั้นตอน กสศ. เองเรารู้ว่าเราไม่ใช่องค์กรใหญ่ ด้วยบุคลากรไม่กี่สิบคน เราไปทำงานหน้างานเองไม่ได้ และมีหน่วยงานหลัก กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานที่เขาดูแลเด็กและเยาวชนอยู่แล้ว เรามีหน้าที่ไปหนุนให้เขาทำงานได้มากขึ้น นั่นคือหลักคิด

“เราตั้งเป้าหนึ่งว่า เด็กจากครอบครัวยากจน ควรได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 5% เป็น 35% รุ่นพ่อแม่จบแค่ประถม มัธยม แต่รุ่นลูกจบอุดมศึกษา มีงานการดี ถ้าทำได้สำเร็จในชั่วอายุรุ่นคนหนึ่ง จะเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างการเคลื่อนฐานะทางเศรษฐกิจสังคมผ่านโอกาสทางการศึกษา ในช่วงเริ่มต้นเราส่งเสริมให้เด็กที่จบ ม.3 หรือ ม.6 เรียนวิชาชีพอีก 5 ปี หรือได้อนุปริญญา เพราะหางานทำได้ไม่ยากนัก อีกเรื่องหนึ่ง คือ สนับสนุนเด็กที่ฐานะทางบ้านไม่ค่อยดีแต่เรียนดีและอยากเป็นครู ได้เรียนครูศาสตร์ตามฝันและกลับไปเป็นครูสอนตามโรงเรียนชนบทห่างไกล

“อีกเรื่องที่มีความสำคัญ คือ ทำอย่างไรให้ครูดูแลเด็กได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพราะครูก็เปรียบเหมือนพ่อแม่คนที่สอง ครูบางท่านมีความใส่ใจนักเรียนที่มีปัญหาอยู่แล้ว แต่เป็นเพียงการอุทิศตนของครูดีเป็นราย ๆ กสศ. จึงอยากส่งเสริมให้เป็นระบบมากขึ้น เช่น แบ่งงบประมาณให้

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 เพื่อใช้ในการช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครู ภารกิจช่วงแรกหลังจากทำแผนยุทธศาสตร์ เสนอบประมาณ จัดทำข้อระเบียบ กติกาต่าง ๆ แล้ว กสศ. ต้องก้าวไปถึงกลุ่มเป้าหมายเด็กเยาวชนด้อยโอกาสและครู โดยใช้งบประมาณที่มีอยู่จำกัดค้นคว้าหาทางแก้ปัญหาที่ได้ผลแตกต่างไปจากวิธีเดิม ๆ ทำงานช่วยเหลือหนุนหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ กระทรวงศึกษา กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงแรงงาน

“

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากับคุณภาพการศึกษา เหมือนแฝดสยามร่างกายติดกัน เป็นปัญหาคู่กัน แต่ปัญหาคือเรามองเฉพาะเรื่องคุณภาพ แต่มันแก้ไม่ได้ถ้าไม่เห็นว่ามีอีกตัวผูกกันอยู่ คือ เรื่องความเหลื่อมล้ำ การปฏิรูปการศึกษาไทยก็ต้องทำทั้งสองเรื่องไปด้วยกัน

”

โรงเรียนจัดสรรครูพี่เลี้ยง ครูพ่อแม่ ครูเชี่ยวชาญเด็กเรียนช้าที่จะดูแลเด็กครอบครัวยากจนกลุ่มนี้ให้ใกล้ชิดมากขึ้น

“อีกสิ่งเตรียมไว้ คือ การติดตามด้วยระบบสารสนเทศ ดูความคืบหน้า ไม่ใช่เราส่งงบประมาณไป แล้วเกิดอะไรขึ้นกับเด็กก็ไม่รู้ เราจะมีระบบสารสนเทศในการติดตามดู ตั้งแต่เด็กเป็นอย่างไรบ้าง มาโรงเรียนหรือไม่ มากไปกว่านั้นคือ ผลการเรียนรู้เป็นอย่างไร ดีขึ้นไหม มีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด

“หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านเปรียบการศึกษาเหมือนการเลี้ยงกล้วยไม้ กล้วยไม้จะให้ดอกดอกทันทีไม่ได้ ยกเว้นซื้อมาจากร้าน แต่ถ้าเราใส่ปุ๋ย รดน้ำดี ดูแลไม่ให้มีแมลง ศัตรูพืช ลักวันก็ต้องออกดอก ถ้าเราทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ ฝากเทวดาเลี้ยงก็คงไม่ออก”

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ครอบครัว โรงเรียน และระบบการศึกษา เกี่ยวโยงไปถึงเศรษฐกิจสังคมด้วย จึงเป็นอีกโจทย์หนึ่งที่ต้องใช้ความร่วมมือร่วมใจของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นของเด็กและเยาวชน รวมถึงประเทศชาติต่อไปในอนาคต เช่นเดียวกับที่ นพ.สุภกรได้พูดปิดท้ายไว้ว่า “ปัญหาการศึกษาแก้ไขได้ถ้าร่วมมือกัน”

๒

การสื่อสารสาธารณะ กับความท้าทาย ของโลกยุคปัจจุบัน

ท่ามกลางทะเลข้อมูลทีหลังไหลกาโถมตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีบวกกับรูปแบบและพฤติกรรมกรรมการรับสารที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภคยุคดิจิทัล ขณะที่ช่องทางการรับสารก็มีหลากหลาย ทำให้การสื่อสารยิ่งกลายเป็นเรื่องยากโดยเฉพาะสำหรับหน่วยงานรัฐที่อาจมีข้อจำกัดด้านการสื่อสารโดยไม่รู้ตัว BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจาก ผศ.ปวกป๋อง จันวิทย์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารความรู้สู่สาธารณะ ผู้บริหารบริษัท The 101 Percent และบรรณาธิการบริหาร The101.world สื่อทางเลือกใหม่ที่มีจุดยืนเพื่อส่งเสริมให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งความรู้ ที่จะมาบอกเล่ามุมมองเรื่องความท้าทายในการสื่อสารยุคใหม่ พร้อมด้วยคำแนะนำดี ๆ เกี่ยวกับการสื่อสารสาธารณะเพื่อการพัฒนาต่อยอดการสื่อสารในหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพขึ้น

ผศ.ปวกป๋อง จันวิทย์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารความรู้สู่สาธารณะ
และผู้บริหารบริษัท The 101 Percent

องค์กรภาครัฐกับความท้าทายด้านการสื่อสาร ในโลกวันนี้

อ.ปวกป๋อง เริ่มต้นด้วยมุมมองที่ว่า การสื่อสารยุคปัจจุบันที่ท่วมท้นไปด้วยข้อมูลที่หลากหลาย การที่จะทำให้ข้อมูลข่าวสารได้รับความสนใจเข้าถึงคนส่วนใหญ่ และมีพลังขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร นับเป็นความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ แต่สำหรับองค์กรภาครัฐ ยังมีอีกความท้าทายสำคัญที่ต้องเผชิญ คือการก้าวเข้าสู่ “โลกเศรษฐกิจการเมืองใหม่” ซึ่งสังคมคาดหวังจะเห็นหน่วยงานรัฐเคียงข้างและทำงานร่วมกับประชาชนมากขึ้น

นอกจากนี้ เนื่องจากโลกยุคใหม่ที่ปัญหามีความยากและซับซ้อนมากขึ้น องค์กรใดองค์กรหนึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาได้เพียงลำพัง โลกวันนี้จึงต้องอาศัย “ปัญญารวมหมู่” ของทั้งสังคม เพื่อหาวิธีทำงานที่ก้าวข้ามโจทย์ที่ยากและซับซ้อน ดังนั้น โจทย์การสื่อสารของหน่วยงานรัฐจึงต้องเป็นการสื่อสารสองทาง นอกจากจะบอกว่ารัฐคิดและทำอะไรแล้ว ยังต้องเป็นช่องทางที่รัฐสามารถเก็บเกี่ยวภูมิปัญญาจากภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมได้ด้วย

“สมัยก่อน รัฐคิดว่าตัวเองเป็นใหญ่ ใช้อำนาจอย่างไรก็ได้ ข้อมูลก็ไม่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ แต่โลกเศรษฐกิจการเมืองใหม่ไม่เปิดโอกาสให้รัฐทำงาน (มัก) ง่ายขนาดนั้น เพราะสังคมมองหน่วยงานรัฐว่าเป็นของประชาชน มีหน้าที่ต้องปกป้องประโยชน์สาธารณะ ไม่ใช่อยู่เหนือประชาชน นอกจากนั้น สังคมยังคาดหวังการมีส่วนร่วมในการออกแบบและผลักดันนโยบาย ฉะนั้นโจทย์สำคัญของหน่วยงานรัฐคือต้องหาวิธีสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจงานที่ตนทำ สร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกัน เทคโนโลยียุคใหม่ทำให้ต้นทุนการสื่อสารต่ำและมีช่องทางมากมาย ถ้าหน่วยงานรัฐคิดจะทำจริงจังกี่ย่อมจะทำได้เยอะ และสุดท้าย หน่วยงานรัฐเองนี่แหละที่จะได้ประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวภูมิปัญญาดี ๆ มาต่อยอดนโยบายและการทำงาน ในที่สุดทั้งสังคมก็จะได้รับประโยชน์จากการสื่อสารนั้น”

อย่างไรก็ดี กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและภูมิปัญญาระหว่างรัฐและประชาชนจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อหน่วยงานรัฐเป็นระบบเปิด ซึ่งประกอบด้วยความโปร่งใส (Transparency) ในการเปิดเผยข้อมูล การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และความพร้อมในการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ โดย อ.ปวกป๋องย้ำว่า การสื่อสารเป็นเพียงแค่ขั้นตอนหนึ่ง แต่การจะสร้างผลลัพธ์อันพึงประสงค์ดังกล่าว จำเป็นจะต้องมีการคิดใหม่และการบริหารจัดการแบบใหม่ของหน่วยงานภาครัฐด้วย

“ในความเป็นจริง ปัญหามีตั้งแต่ระดับกฎหมาย กฎหมายหลายฉบับควรได้รับการปรับปรุงให้การทำงานของรัฐบาลเป็นไปอย่างเปิดเผยโปร่งใส และเปิดพื้นที่ที่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้มากกว่านี้ เช่น กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ ขณะที่กฎหมายบางฉบับ

เขียนไว้พอใช้ได้แล้ว แต่องค์กรภาครัฐกลับไม่ทำให้เกิดขึ้นจริงในภาคปฏิบัติ และถึงแม้องค์กรภาครัฐมีความตั้งใจจะสื่อสารข้อมูลสู่สาธารณะเต็มที่ แต่ก็มีปัญหาว่าไม่มีความสามารถในการสื่อสารเหล่านี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารสาธารณะที่ต้องคิดและจัดการกันทุกระดับ”

นอกจากนี้ ยังมีอีกความท้าทายในการสื่อสารของบางหน่วยงานรัฐไทย ได้แก่ กลไกที่แข็งทื่อ การไม่ปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย และความเชื่อที่ว่า หน่วยงานรัฐไม่ต้องเปิดเผยข้อมูล ไม่จำเป็นต้องสื่อสาร รวมถึงความท้าทายในเรื่องผู้มีอำนาจในองค์กรที่ส่วนใหญ่มักมีอายุและไม่ยอมรับข้อจำกัดนี้ แต่มองว่าตนเข้าใจทุกอย่างดีเพราะผ่านมาทุกเรื่องแล้ว ทั้งที่ในโลกปัจจุบัน การยึดติดกับความสำเร็จหรือองค์ความรู้ในอดีตอาจไม่มีความหมายเลยก็ได้

รปท. : ตัวอย่างองค์กรภาครัฐที่พยายามปรับตัว สื่อสารต่อสาธารณะ

อ.ปวกป๋องมองว่า ก่อนปี 2540 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นหน่วยงานที่ค่อนข้างปิด แต่หลังวิกฤติปี 2540 มีการปฏิรูประบบบริหารจัดการภายใน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลและสื่อสารต่อสาธารณะดีขึ้นมาก เพื่อฟื้นคืนความเชื่อมั่นของสังคมกลับคืนมา อาณัติที่ได้รับคือ นักวิชาการเก่ง ๆ ทั้งไทยและต่างประเทศมาช่วยกันคิดต่อ คิดแทน และคิดร่วมกับ ธปท. ผ่านการศึกษาวิจัย การทำวิทยานิพนธ์ และการผลิตบทวิเคราะห์ผ่านสื่อสารมวลชน ขณะเดียวกันพนักงานในองค์กรก็เกิดความตื่นตัว แต่ผลลัพธ์ที่ดียิ่งกว่าคือ การที่สาธารณะเริ่มเข้าใจว่า ธปท. มีคุณค่าและความหมายอย่างไรต่อสังคม

อย่างไรก็ดี เนื่องจากสารของ ธปท. ค่อนข้างเป็นความรู้เชิงเทคนิค จึงจำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการสื่อสารที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการสื่อสารให้สังคมเข้าใจถึงการตัดสินใจของ ธปท. ท่ามกลางทางเลือกเชิงนโยบายต่าง ๆ

“การทำงานของ ธปท. จะประสบความสำเร็จ นโยบายการเงินมีผลสัมฤทธิ์ สังคมต้องเชื่อมั่นและเข้าใจ ถ้าเกิดช่องว่างในการสื่อสารขึ้น หรือสังคมขาดความรู้ความเข้าใจเพียงพอ โอกาสที่นโยบายจะสำเร็จยาก หรือบางเวลาที่มีความเข้าใจผิดหรือมี “ดราม่า” ทางเศรษฐกิจ ธปท. ก็ต้องสื่อสารให้สังคมเข้าใจประเด็นที่ถูกต้องหลักคิดในการมองปัญหา คำถามที่ควรถามในเรื่องนั้น ๆ และคำตอบที่ครบถ้วนรอบด้าน ทำให้สังคมกลับมาเย็นนิ่ง ๆ มีสติ จะเห็นว่า การสื่อสารช่วยลดความสับสนในสังคม ทำให้นโยบายมีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกหนุนเสริมการทำงานเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งที่ผ่านมา ธปท. พยายามทำหน้าที่นี้และทำได้อย่างน่าพอใจ”

นอกจากนี้ อ.ปกป้อง ยังชื่นชมความพยายามของ ธปท. ที่เริ่มนึกถึงประชาชนมากขึ้น ด้วยการสื่อสารในแบบย่อยข้อมูลที่ยากให้ง่ายขึ้น สื่อสารในมุมที่ประชาชนสนใจมากขึ้น พยายามเข้าหาสังคมมากขึ้น เช่น งานของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน กิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ ธปท. อย่างไรก็ดี ยังมีบางเรื่องที่ ธปท. อาจต้องทบทวนประสิทธิภาพในการสื่อสาร เช่น การถูกโจมตีเรื่องการขาดทุน (ทางบัญชี) ของเงินสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งโดนโจมตีอยู่เรื่อย ๆ เมื่อค่าเงินแข็ง

“ผมจำได้ว่า สมัยก่อน ธปท. เคยพยายามตอบอธิบายเรื่องนี้ผ่านบทความยาวเพื่อย่อยหลายหน้าด้วยภาษาทางเทคนิค ซึ่งไม่ตอบโจทย์การสื่อสารต่อสังคมในวงกว้าง การที่ ธปท. จะฝากคลื่นลมการเมืองที่ต้องการเข้ามาแทรกแซงการทำงาน หรือสู้กับอวิชชาของสังคมในบางเรื่อง ต้องอาศัยการสนับสนุนจากสังคมมาช่วยกัน ปกป้อง ธปท. และรักษาความเป็นอิสระของ ธปท. การสื่อสารให้เข้าไปนั่งในหัวใจของประชาชนถึงสำคัญ ธปท. มีองค์ความรู้อยู่ในสถาบันมาก ต้องรู้จักคัดสรรไฮไลท์ เลือกวิธีเล่า วางแผนการสื่อสารต่างกัน ต้องการสารและรูปแบบการเล่าเรื่องแตกต่างกัน นอกจากเนื้อหาถูกต้องและชัดเจนแล้ว ก็ต้องเล่าให้คนเข้าใจได้ง่าย และมีสไตล์ดึงดูดความสนใจของคนได้ด้วย ช่วงหลังเห็นความพยายามของ ธปท. ในการเล่าเรื่องนี้ผ่านอินโฟกราฟิกหรือบทความที่มีภาพประกอบ ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ดี”

อ.ปกป้องสรุปว่า การสื่อสารความรู้สู่สาธารณะเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่กว่างานประชาสัมพันธ์มาก โดยต้องเริ่มจากการจัดการองค์ความรู้ในองค์กร เพื่อเผยแพร่ไปสู่สังคม ไม่ใช่แค่เรื่องของการโฆษณาประชาสัมพันธ์องค์กรหรือผู้บริหาร แต่จุดมุ่งเน้นอยู่ที่ตัวประเด็นความรู้ - “แก่น” ต้องถูกต้องน่าเชื่อถือ ส่วน “เปลือก” ต้องพอให้น่าสนใจชวนดึงดูด

ความท้าทายในการสื่อสารของ สปท.

อ.ปกป้องมองว่า อีกโจทย์สำคัญในการสื่อสารของ ธปท. คือการรักษาสมดุลระหว่างความเป็นทางการ กับความเป็นมิตร ด้วยความเป็นธนาคารกลาง หัวใจสำคัญคือเรื่องความน่าเชื่อถือ (Credibility) แต่การรักษาความน่าเชื่อถือไม่จำเป็นต้องมีบุคลิกที่เป็นทางการ เครื่องขีริม เครื่องเครียด และน่าเบื่อเสมอไป

“Credibility ไม่ได้แปลว่าต้องเก๊ก หรือต้องเขย ต้องใส่ชุดผูกไทถึงจะได้มา เราสามารถรักษาความน่าเชื่อถือได้ ในท่าทีที่ผ่อนคลายและเป็นมิตรมากขึ้น เหมือนกับที่ ‘ศูนย์การเรียนรู้ ธปท.’ ไม่จำเป็นต้องมีบุคลิกเดียวกับวังบางขุนพรหม แต่สามารถสนุก ผ่อนคลาย และเปิดกว้างมากขึ้น ซึ่งเว็บไซต์ของ ธปท. ก็สามารถทำให้แตกต่างเช่นนี้ได้เหมือนกัน”

อ.ปกป้องสรุปว่า สำหรับการสื่อสารเรื่องสำคัญกับสังคมในระดับที่เรียกร้องความเป็นทางการสูง การเผยแพร่สารที่ต้องใช้สำหรับอ้างอิง หรือการรายงานความเคลื่อนไหวขององค์กร เช่น ผลของการประชุม กนง. นโยบายของ ธปท. ฯลฯ ควรเผยแพร่ในเว็บไซต์ทางการของ ธปท. แต่ ธปท. อาจทำเว็บไซต์อีกอันหนึ่งคู่ขนานกันที่มี “ความเป็นมิตร” กับผู้รับสารมากขึ้น โดยเน้นที่การสื่อสารความรู้ เช่น ความรู้เบื้องต้นด้านเศรษฐศาสตร์และการเงิน ข้อแนะนำสำหรับการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล และรวมเอาศูนย์ต่าง ๆ ที่อยากเชื่อมโยงกับสังคม เช่น ศูนย์การเรียนรู้ฯ ศูนย์คุ้มครองฯ พิพิธภัณฑ์ฯ เวทีสัมมนาต่าง ๆ บทความของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วยฯ มารวมไว้ที่เว็บไซต์นี้เพื่อทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคม

“จริง ๆ เราไม่จำเป็นต้องแยกสองโลกให้แตกต่างกันอย่างเด็ดขาด ในเว็บไซต์ที่เป็นมิตรก็ยังคงต้องรักษาความน่าเชื่อถืออยู่ ส่วนในเว็บไซต์ทางการก็มีความเป็นมิตรได้มากขึ้น เช่น นอกจากมีผลการประชุมคณะกรรมการชุดสำคัญฉบับเต็มไว้อ้างอิง ก็มีเวอร์ชันสกัดแก่นย่อยง่าย ช่วยให้คนติดตามได้สะดวกขึ้น เรื่องหนึ่ง ๆ เราสามารถนำมาผลิตชิ้นงานสื่อสารได้หลายชิ้นในหลายรูปแบบ สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ น้ำหนักของทั้งสองส่วนในแต่ละเว็บไซต์ควรอยู่ตรงไหน ผสมผสานอย่างไรให้กลมกล่อม ซึ่งคำตอบต้องมาจากการพูดคุยกันทั้งองค์กร ต้องเข้าใจและคิดแบบนักยุทธศาสตร์การสื่อสารด้วย”

แม้วันนี้ ธปท. จะมีวิธีคิดเรื่องการสื่อสารที่ทันสมัยกว่าหน่วยงานรัฐหลายแห่ง แต่ อ.ปกป้อง ฝากไว้ว่า อย่าพอใจแค่นั้น เพราะโจทย์ของ ธปท. คือต้องมองว่าธนาคารกลางทั่วโลกไปถึงไหนแล้ว รวมถึงมองว่าสื่อมีอาชีพมีเทคนิคและองค์ความรู้ใหม่ในด้านการสื่อสารใดบ้างที่ ธปท. สามารถนำมาปรับใช้ให้เข้ากับการทำงานของตนได้

การสื่อสารสาธารณะที่ดีจะช่วยยกระดับสังคมไทย

สำหรับคำแนะนำในการสื่อสารสาธารณะที่ดี อ.ปกป้อง ย้ำว่าต้องเริ่มจากการเข้าใจตัวเองขององค์กรก่อน ซึ่งต้องเกิดร่วมกันทั้งองค์กร การสื่อสารจึงจะมีเอกภาพ แต่เอกภาพควรสร้างขึ้นบนฐานความหลากหลาย ไม่ได้เกิดจากการใช้อำนาจหรือวัฒนธรรมศักดินานิยม โดยเอกภาพจะเกิดหลังจากกระบวนการค้นหาตัวเอง เข้าใจตัวเอง และกำหนดเป้าหมายและทิศทางร่วมกันในองค์กร ผ่านการประชุมระดมสมองแลกเปลี่ยนกันภายในองค์กรอย่างเปิดกว้าง เท่าเทียม และตรงไปตรงมา

“องค์กรภาครัฐต้องเริ่มจากเข้าใจตัวเองก่อนว่าองค์กรคุณมีอยู่ทำไม แล้วจะอยู่อย่างไรในโลกยุคใหม่ที่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแล้ว คุณต้องการกฎกติกาใหม่ วิธีคิดใหม่ วิถีปฏิบัติใหม่ ทักษะใหม่ ฯลฯ ตลอดจนต้องการคนพันธุ์ใหม่เข้าไปในองค์กร โดยเฉพาะคนที่เข้าใจโลกที่กว้าง คิดวิพากษ์ และมองเห็นความเชื่อมโยงของศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มันถึงจะเกิดโจทย์ใหม่และวิธีการทำงานใหม่”

“

องค์กรภาครัฐต้องเริ่มจากเข้าใจตัวเองก่อนว่าองค์กรคุณมีอยู่ทำไม แล้วจะอยู่อย่างไรในโลกยุคใหม่ที่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแล้ว คุณต้องการกฎกติกาใหม่ วิธีคิดใหม่ วิถีปฏิบัติใหม่ ทักษะใหม่ ฯลฯ ตลอดจนต้องการคนพันธุ์ใหม่เข้าไปในองค์กร โดยเฉพาะคนที่เข้าใจโลกที่กว้าง คิดวิพากษ์ และมองเห็นความเชื่อมโยงของศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มันถึงจะเกิดโจทย์ใหม่และวิธีการทำงานใหม่

”

เนื่องจากโลกยุคใหม่มีช่องทางการสื่อสารมากมาย อ.ปกป้องมองว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่องค์กรรัฐควรพาตัวเองเข้าไปอยู่ในทุกช่องทางที่มีผู้รับสารอยู่ เพราะโดยธรรมชาติแล้ว ในทางกายภาพ การเข้าถึงองค์กรรัฐมักเป็นเรื่องยาก ดังนั้น ในโลกการสื่อสารหน่วยงานรัฐจึงควรต้องเปิดพื้นที่สื่อสารให้เยอะ เพื่อให้คนเข้าถึงได้ง่าย เพราะองค์กรจะอยู่ยาวได้ นอกจากทำให้คนเชื่อถือแล้วยังต้องทำให้คนรักและทวงแทน พร้อมปกป้ององค์กรในแบบที่เป็นอยู่

“ผมมองว่าการสื่อสารจะสำเร็จได้ ไม่ใช่ตั้งธงว่าทำไปเพื่อให้องค์กร หรือผู้นำองค์กร ‘ดี-เด่น-ดัง’ แต่เพราะเชื่อว่าสิ่งที่ทำอยู่และความรู้ที่จะสื่อสารเป็นประโยชน์กับสาธารณะ รวมถึงต้องการแสวงหาปัญญาารวมหมู่จากสังคม และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะ เพื่อให้ทำงานได้ดีขึ้น ซึ่งถ้าหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น จะทำให้สาธารณะได้ประโยชน์ยิ่งขึ้น ถ้าเริ่มต้นจากโจทย์แบบนี้ ก็ไม่จำเป็นต้องกังวลมากกับเรื่องการโชว์หน้าตาของผู้บริหาร หรือโชว์โลโก้องค์กรใหญ่โตกระแทกตา”

ในฐานะนักสื่อสารความรู้ อ.ปกป้องทิ้งท้ายว่า อยากเห็นคนทำงานสื่อสารสาธารณะหมั่นตั้งคำถามกับตัวเองว่า จะทำให้

งานของตนมีคุณภาพ จนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นได้อย่างไร

“ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา นักสื่อสารสาธารณะต้องเป็นนักแสวงหา จัดการ และเผยแพร่ความจริง แต่ต้องเตือนไม่ให้ผูกขาดความจริง ความดี ความงาม ไว้กับตัว ต้องมองเห็นความหลากหลายของความจริง ความดี ความงามชุดต่าง ๆ แก่นของการสื่อสารความรู้สู่สาธารณะคือ การเชื่อมั่นในพลังของคนธรรมดาว่าทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการเปลี่ยนแปลงสังคมได้ ทุกคนคิดได้ ตัดสินใจเป็น เราสื่อสารตรงกับประชาชน ไม่ใช่กับผู้มีอำนาจ เมื่อสังคมมีชุดข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ มีคุณภาพและหลากหลาย ก็จะเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนความคิด เปลี่ยนคน และเปลี่ยนสังคมให้ดีขึ้นในที่สุด นี่คือหัวใจของการสื่อสารสาธารณะ”

ทั้งนี้ การสื่อสารความรู้สู่สังคมเพื่อสร้างฐานของการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยปัญญา คือเป้าหมายและความปรารถนาสูงสุด (Passion) ของ อ.ปกป้อง ในการก่อตั้งทีม ‘วันโอวัน’ อันหมายถึงความรู้พื้นฐานในด้านต่าง ๆ นั่นเอง

B

พลิกโฉมเศรษฐกิจได้สู่ยุคดิจิทัล

สัมมนาวิชาการของสำนักงานภาคใต้ ประจำปี 2561

เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบันส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจทั้งด้านบวกและลบ การปรับตัวเข้าหาเทคโนโลยีสามารถสร้างโอกาสได้มหาศาล ขณะเดียวกันธุรกิจที่ไม่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงย่อมได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สำนักงานภาคใต้ ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว และเล็งเห็นว่าทุกฝ่ายต้องเตรียมพร้อมให้เท่าทัน จึงได้มีการจัดสัมมนาวิชาการประจำปีในปีนี้นายได้ชื่อ “พลิกโฉมเศรษฐกิจได้สู่ยุคดิจิทัล” โดยงานสัมมนาจัดขึ้นในวันจันทร์ที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เวลา 13.00 - 16.30 น. ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ร่วมสัมมนาให้ตระหนักถึงความสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล ตลอดจนร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองการนำเทคโนโลยีมาใช้ต่อยอดในธุรกิจ นอกจากนี้ ยังมีการจัดนิทรรศการแสดงผลนวัตกรรมจากภาคธุรกิจ สถาบันการเงิน และ ธปท.

ดร.วิท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. ขึ้นกล่าวเปิดงาน และกล่าวปาฐกถาพิเศษ

เศรษฐกิจไทยกับโอกาสและความท้าทายของธุรกิจ SMEs ในโลกดิจิทัล

ในงานสัมมนาแบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงแรก ดร.วิท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. ให้เกียรติเป็นประธานเปิดงานและปาฐกถาพิเศษเรื่อง “เศรษฐกิจไทยกับโอกาสและความท้าทายของธุรกิจ SMEs ในโลกดิจิทัล” มีสาระสำคัญดังนี้

เศรษฐกิจโลกโดยรวมขยายตัวได้ในระดับหนึ่ง โดยมีความเสี่ยงที่ต้องติดตามจาก (1) นโยบายกีดกันการค้าที่มีแนวโน้มขยายตัว (2) ภาวะภูมิรัฐศาสตร์โลกสะท้อนความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้น

(3) ความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลก (4) ความเสี่ยงอื่น อาทิ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ภัยธรรมชาติ ด้านเศรษฐกิจไทยโดยรวมขยายตัวดีกว่า 4 - 5 ปีที่ผ่านมา แต่ยังคงติดตามเรื่องการส่งออกจากผลของสงครามการค้าอย่างใกล้ชิด ในด้านการท่องเที่ยวต้องติดตามว่า ความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวจีนจะฟื้นตัวเมื่อไร การบริโภคภาคเอกชนโดยรวมปรับดีขึ้น สอดคล้องกับการจ้างงานภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งราคาสินค้าเกษตรบางตัวปรับเพิ่มขึ้น เช่น ข้าวหอมมะลิ ส่งผลดีต่อรายได้ของประชาชน ด้านเสถียรภาพไม่ได้มีปัญหารุนแรง แต่ต้องไม่ชะล่าใจ โดยเสถียรภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นกันชนที่ดีให้แก่ระบบเศรษฐกิจไทย นอกจากนี้ ธปท. ได้ดำเนินการไปในหลายมาตรการเพื่อลดจุดเปราะบางที่มีอยู่ในระบบการเงินไทย เช่น มาตรการด้านสินเชื่อส่วนบุคคล บัตรเครดิต และสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

สำหรับมุมมองความท้าทายของ SMEs ต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเกิดขึ้นในหลายมิติ อาทิ รูปแบบการแข่งขันที่เปลี่ยนไป และมีความเร็วเป็นปัจจัยสำคัญ รูปแบบการทำงานที่จะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติ (Automation) ผ่านการประมวลผลของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มากขึ้น การปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงถือเป็นความท้าทายสำหรับทุกภาคส่วน โดยผู้ประกอบการทุกระดับต้องให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ต้องใช้ประโยชน์จากเศรษฐกิจเชิงแบ่งปัน (Sharing Economy) และข้อมูล โดยต้องให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงในทุกมิติ เพื่อรับมือกับความท้าทายดังกล่าว ธปท. ได้ปรับแผนยุทธศาสตร์ และได้ดำเนินการพัฒนาระบบการเงิน เริ่มจากระบบการชำระเงิน เช่น พร้อมเพย์ เพื่อลดต้นทุนทางการเงิน นอกจากนี้ ธปท. ได้ใช้ Big Data มากขึ้นเพื่อวิเคราะห์เชิงลึก ตรวจจับการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การออกมาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและการเงินไทย ในด้านการกำกับดูแล ธปท. ได้ปรับปรุงเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อสถาบันการเงินในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยในปีนี้มีเป้าหมายให้การให้บริการการเงินดิจิทัล และการสนับสนุนการเงินของ SMEs

(จากซ้ายไปขวา) คุณมนต์ทวี หงษ์หยก กรรมการบริหาร บริษัท ภูเก็ตพัฒนาเมือง จำกัด คุณเอกสิทธิ์ วิริยะโกวิทยา กรรมการอำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด คุณธรากร ปิยะพันธ์ ประธานกรรมการ กรุงศรี คอนซูมเมอร์ และผู้บริหารสายงานดิจิทัล แบงก์กิ้ง และนวัตกรรม ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และ ดร.ชญาวดี ชัยอนันต์ ผู้อำนวยการ กลุ่มงานยุทธศาสตร์องค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย

พลิกโฉมเศรษฐกิจได้สู่ยุคดิจิทัล

ช่วงที่ 2 เป็นการเสวนาเรื่อง “พลิกโฉมเศรษฐกิจได้สู่ยุคดิจิทัล” โดยได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ได้แก่ ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย คุณธรากร ปิยะพันธ์ ประธานกรรมการ กรุงศรีคอนซูมเมอร์ และผู้บริหารสายงานดิจิทัล แบงก์กิ้ง และนวัตกรรม ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) คุณเอกสิทธิ์ วิริยะโกวิทยา กรรมการอำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด และคุณมนต์ทวี หงษ์หยก กรรมการบริหาร บริษัท ภูเก็ตพัฒนาเมือง จำกัด มาร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลและการนำเทคโนโลยีมาใช้ต่อยอดในธุรกิจ โดยมี ดร.ชญาวดี ชัยอนันต์ ผู้อำนวยการ กลุ่มงานยุทธศาสตร์องค์กร ธปท. เป็นผู้ดำเนินการเสวนา โดยผลการเสวนาสรุปได้ดังนี้

ปัจจุบันเป็นยุคเศรษฐกิจดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญและส่งผลกระทบต่อการค้าในธุรกิจ ตัวอย่างเช่น คนขับรถแท็กซี่ในลอนดอนที่ออกมาประท้วงจากการเข้ามาของอูเบอร์ หรือโปรแกรมอัลฟา โก ที่เรียนรู้การเล่นหมากล้อมจนสามารถเอาชนะแชมป์โลกได้ โดยเบื้องหลังสิ่งเหล่านี้เกิดจากการทำงานของ 4 เทคโนโลยีหลักคือ เซนเซอร์ที่มีอยู่จำนวนมากทำให้เกิด Big Data

งานสัมมนาวิชาการประจำปี 2561 “พลิกโฉมเศรษฐกิจได้สู่ยุคดิจิทัล”

ผู้ว่าการ ธปท. เยี่ยมชมนิทรรศการนวัตกรรม

จากนั้นนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยปัญญาประดิษฐ์ และนำความรู้ที่ได้เก็บไว้ใน Cloud Computer ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำไปต่อยอดได้โดยไม่ต้องลงมือทำเองทั้งหมด

สถาบันการเงิน ได้นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยจุดเริ่มต้นส่วนใหญ่มักเกี่ยวกับการชำระเงิน เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลขั้นดีที่สามารถนำไปต่อยอดในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ให้ตรงกับผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน หรือที่เรียกว่า Ant Financial ที่วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ใช้บริการจากข้อมูลการชำระเงินของ Alibaba จนนำไปสู่การนำเสนอบริการด้านเงินฝาก การลงทุน และสินเชื่อให้ตรงกับความต้องการเฉพาะกลุ่ม สำหรับประเทศไทยการประยุกต์ใช้ยังจำกัดอยู่ที่การชำระเงิน โดยเฉพาะ Mobile Banking ที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม เราเริ่มเห็นการให้บริการด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

สำหรับผู้ประกอบการ เทคโนโลยีถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นแพลตฟอร์ม เพื่อให้เชื่อมโยงผู้ใช้บริการมาเจอกัน ตัวอย่างเช่น Wongnai เป็นแอปพลิเคชันที่เป็นตัวกลางในการส่งผ่านข้อมูลร้านอาหารและโรงแรมจากประสบการณ์ของผู้ใช้บริการรายหนึ่งไปยังรายอื่น โดยนำเสนอในรูปแบบการให้คะแนนและแสดงความคิดเห็น ในระยะถัดไปจะมีการต่อยอดไปสู่กลุ่มผู้ให้บริการมากขึ้นเพื่อนำเสนอสินค้า รวมถึงพัฒนาระบบชำระเงินและส่งของล่วงหน้า ในส่วนของภูเก็ตพัฒนาเมือง ได้มีการนำ Big Data มาวิเคราะห์และนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างทันท่วงทีในการขนส่งและการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่

หลังจากนี้ การปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีจะต้องเกิดขึ้นในทุกภาคเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน โดยในภาคเกษตรต้องนำการทำเกษตรแบบแม่นยำสูง (Precision Agriculture) มาใช้ ส่วนในภาคอุตสาหกรรมต้องนำหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติมาช่วยมากขึ้น และในภาคบริการต้องนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และนำไปสู่การเสนอบริการที่ตอบโจทย์เฉพาะกลุ่มมากขึ้น

จากผู้คุมกฎสู่ผู้เล่น มองโลกการธนาคารผ่านเลนส์ ดร.รุ่ง มัลลิกะมาส

ตลอดระยะเวลา 21 ปีในธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) ของ ดร. รุ่ง มัลลิกะมาส ที่อยู่ในบทบาทนักวิชาการที่ใช้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์มหภาค จนตกผลึกในฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน ซึ่งเป็นสายงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย และฝ่ายตลาดการเงินที่นำนโยบายอัตราดอกเบี้ยมาปรับใช้จริง และกำกับดูแลควบคุมตลาดการเงินให้เป็นไปทิศทางที่สอดคล้องกับทิศทางนโยบายที่อยากให้เป็น มาวันนี้ เธอเข้าสู่วงการธนาคารพาณิชย์ ทำให้เข้าใจและรอบรู้ ทั้ง 2 มุม ของผู้คุมและผู้ปฏิบัติ

ดร.รุ่ง มัลลิกะมาส
รองกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

สปท. อยู่ในบทบาทที่เป็นผู้วางนโยบายและผู้กำกับ แต่เรื่องของเศรษฐกิจแท้จริงไม่ได้มีเพียงนโยบาย แต่ยังรวมไปถึง Supply Chain ที่มีผู้เกี่ยวข้องอีกกลุ่มใหญ่นอก สปท. ซึ่งล้วนมีส่วนที่ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและยั่งยืน โลกภายนอกนั้นเปรียบเสมือนกล่องดำที่ทำให้ ดร.รุ่ง ตัดสินใจออกมาดูโลกที่กว้างกว่าบทบาทการเป็นนักวิชาการ ในตอนนี้เธอดำรงตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงไทย สายงาน Global Business Development and Strategy บทบาทที่เปลี่ยนไปทำให้เธอมองเห็นโลกการเงินในอีกมุมหนึ่ง

ก้าวสู่ความแตกต่าง

“ความแตกต่างเยอะมาก ตั้งแต่ลักษณะการทำงานก็แตกต่าง วัฒนธรรมการทำงานก็แตกต่าง โลกข้างในและโลกข้างนอกก็ไม่เหมือนกันเสียทีเดียว” ดร.รุ่งบอกเช่นนั้นเมื่อได้มีประสบการณ์เห็นโลกการเงินผ่านทั้งสองมุมมอง

สปท. ไม่มีคู่แข่งก็เป็นโลกแบบหนึ่ง มีบทบาทเป็นผู้คุมตลาดที่สถาบันการเงินต้องทำตาม เพราะฉะนั้น ก่อนที่จะออกนโยบายใดก็ตามต้องผ่านกระบวนการที่ดีดีแล้ว มองไกล ครอบคลุมและคิดถึงผลกระทบต่าง ๆ ใช้ระยะเวลาคิดอย่างถี่ถ้วนกว่าจะมาถึงวันที่ตัดสินใจดำเนินนโยบาย ในขณะที่เมื่ออยู่ในฝั่งของธนาคารพาณิชย์ ต้องมีคู่แข่ง ต้องคำนึงถึงผลกำไร เมื่อถึงจังหวะที่ตลาดเงินเปลี่ยนไปตามนโยบาย สปท. แล้วต้องส่งทอดไปเป็นสินเชื่อหรือเงินฝากต้องมีกระบวนการคิดที่ตามมาอีกมาก เหมือนกับเป็นคนละอาชีพเลยทีเดียว

“แต่ก่อนนี้ถ้าอยู่ สปท. แล้วมีความจำเป็นต้องขึ้นดอกเบียเวลา 14.00 น. ดำเนินการได้ทันที แต่พอเราเป็นผู้รับนโยบายต้องนำมาคิดต่อว่าจะกำหนดดอกเบี้ยเท่าไร ลูกค้านานาจะพอใจไหม ต้องปรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินหรือไม่ และยังต้องคำนึงถึงคู่แข่งคนอื่นในตลาดอีก”

เธอเปรียบเทียบ สปท. และธนาคารพาณิชย์ เหมือนคนที่เป็นกรรมการหรือโค้ช และคนที่เป็นนักฟุตบอลย่อมมองคนละมุมมอง แต่โค้ชทีมฟุตบอลที่เก่ง ๆ มักจะเป็นนักฟุตบอลมาก่อน อย่างเช่น เซอร์ อเล็กซ์ เฟอร์กูสัน ที่แม้จะไม่ได้เป็นนักฟุตบอลจากทีมแคว้นหรือเป็นคนทีเก่งที่สุดในทีม แต่คนที่เคยเป็นนักฟุตบอลจะรู้สภาพสนาม ข้อจำกัดของการเล่นว่าคืออะไร มีแทคติก กลยุทธ์ที่ใช้มีอะไรบ้าง รู้ว่าแรงกดดันของแต่ละตำแหน่งเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้สำคัญเมื่อออกมาเป็นโค้ช ซึ่งถ้าไม่เข้าใจเรื่องเหล่านี้ก็จะทำให้สิ่งที่โค้ชบอกให้ลูกทีมทำก็อาจจะได้ผลที่ไม่ตรงกับที่ต้องการ ดังนั้น คน สปท. ซึ่งอยู่ในบทบาทการเป็นผู้กำกับดูแลเป็นผู้ออกนโยบายหากมีโอกาสได้ออกไปสัมผัสกับบรรยากาศในสนามจริง ก็จะทำให้เป็นผู้กำกับที่ทั้งเข้าใจ รอบรู้ และดำเนินนโยบายได้ดีขึ้น ครบเครื่องขึ้นด้วยเช่นกัน

ในทางกลับกัน ดร.รุ่ง ในวันนี้ทำงานในฝั่งธนาคารพาณิชย์ ก็ได้ประโยชน์จากการที่เป็นคนที่มีโอกาสได้เห็นโลกจากทั้งสองมุม

“ธนาคารที่ได้รับนโยบายจาก สปท. จะเกิดการตีความต่อ ถ้า สปท. พูดน้อยไปหรือไม่อธิบายเหตุและผลที่มากพอจะเกิดการตีความที่คลาดเคลื่อน แต่เนื่องจากเราเคยอยู่กับ สปท. รู้ว่า จะตีความในรูปแบบคน สปท. อย่างไร จะเกิดสถานการณ์แบบนี้ขึ้นบ่อย แต่อีกด้านหนึ่งเรามีพี่น้องเพื่อนฝูงที่อยู่ใน สปท. ซึ่งเราสามารถไปถามกลับไปว่าคนข้างนอกไปคิดต่อขยายได้ไม่ตรงกับความต้องการของ สปท.”

ดร.รุ่ง จึงกลายเป็นตัวกลางที่ช่วยแปลสารระหว่างองค์กรทั้งสองให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

สปท. ประกาศส่องเส้นทางเศรษฐกิจไทย

เมื่อหันกลับไปมองการทำงานของ สปท. อีกครั้งในวันนี้ ดร.รุ่ง ได้เห็นภาพที่คมชัดขึ้น เข้าใจว่า สปท. ต้องผ่านกระบวนการคิดก่อนตัดสินใจ อย่างไรก็ตามเธอคาดหวังให้ สปท. อธิบายให้คนภายนอกเข้าใจว่าแต่ละครั้งทำไมจึงตัดสินใจดำเนินนโยบาย หรือแม้กระทั่งทำไมไม่ตัดสินใจทำก็ตาม เพื่อให้ผู้ที่เป็นฟันเฟืองในระบบเศรษฐกิจได้มองเห็นภาพว่ากำลังเกิดอะไรขึ้นในตลาดและสามารถดำเนินธุรกิจไปได้ถูกทาง

“งานของเราคือ พยายามเฝ้าองค์กรให้ไปในทิศทางที่ไปให้ถูกและไปให้ทัน ถ้ามองตัวเองก็คงเปรียบเป็นเสาไฟฟ้าส่องไปให้เห็นว่าในความมืดมีอะไรอยู่ข้างหน้า มีอะไรที่ต้องหลบหลีกบ้าง แต่กับ สปท. คนมีความคาดหวังสูงกว่ากันเยอะ ประชาชนคงไม่ได้คาดหวังให้ สปท. เป็นเพียงเสาไฟฟ้า แต่ต้องเป็นประกาศที่ส่องไปเห็นหินโสโครกที่อยู่ไกล มองไปเห็นคลื่นลมมากหรือน้อย แม้ว่าช่วงนี้พวกเรากำลังเจอหมอกเยอะหรือสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง ส่องไฟไปอาจจะไม่เห็นชัดเจนนัก แต่ประกาศก็ยังคงทำหน้าที่ประกาศเช่นเดียวกับเสาไฟฟ้าก็ยังคงทำหน้าที่เสาไฟฟ้า จึงอยากฝากให้ สปท. ทำหน้าที่ประกาศที่เข้มแข็งเหมือนกับที่เคยทำมาในอดีต แต่ก็อาจจะต้องพบกับความท้าทายเพิ่มขึ้น”

ดร.รุ่ง มองว่า โลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากเทคโนโลยีที่เข้ามามีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไปอีกสักระยะ กว่าจะปรับตัวเข้าสู่ช่วงที่เปลี่ยนแปลงช้าลงไปถึงระดับที่เรียกว่า “จุดสมดุลใหม่” ที่จะคาดการณ์ความเปลี่ยนแปลงได้ง่ายขึ้น ธนาคารกลางทั่วโลกตระหนักแล้วว่าเครื่องมือทางการเงินแบบเดิม ทั้งนโยบายการเงินหรือเทคโนโลยีที่เคยใช้มีผลลุล่วงลดลง แต่เมื่อยังต้องทำหน้าที่ค้ำยันเศรษฐกิจจึงต้องสร้างเครื่องมือใหม่ ๆ มาทดแทน เช่น หากการขึ้นหรือลดดอกเบี้ยมีผลกระทบต่อตลาดได้น้อยลง สปท. ก็ต้องสื่อสารมากขึ้นและมีความชัดเจนมากขึ้นว่ากำลังคิดอะไรและไปทางใดต่อไป ในส่วนงานทางด้านการกำกับดูแล สปท. ต้องตามผู้ผู้ในการกำกับให้ทัน

“เป็นเรื่องดีที่ ผู้ว่าการ ธปท. สนับสนุนให้บุคลากรออกมาอยู่ข้างนอกหรือมีมุมมองจากข้างนอกมากขึ้น เพราะเป็นการเสริมให้คนของ ธปท. เห็นภาพและเข้าใจสิ่งที่เป็นมาเป็นไปได้ดีขึ้น จะทำให้เข้าใจความคาดหวังของประชาชนได้ดีขึ้นด้วย”

Guide, Drive and Enable

ภาคนาการพาณิชย์ก็ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเช่นเดียวกัน ดร.รุ่ง มองว่าเป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเร็วกว่าที่คิดเอาไว้เสียอีก

“สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นตอนนี้คือการเปลี่ยนแปลงที่เราเจอจากเทคโนโลยี แต่ก่อนเราจะรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงจะเป็นเส้นตรงค่อย ๆ เปลี่ยน ปีนี้เปลี่ยน 2% ปีหน้าก็เปลี่ยน 2% แต่เดี๋ยวนี้ไม่ใช่แล้ว คนเริ่มใช้ธุรกรรมออนไลน์ต่าง ๆ ตั้งแต่พร้อมเพย์ที่เปิดให้โอนเงินโดยไม่มีค่าธรรมเนียม ก็เป็นที่มาที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไปงดค่าธรรมเนียมอื่น ๆ สิ่งที่เราเห็นไม่ใช่ Linear Change อีกต่อไปแต่กลายเป็น Exponential Change คือเส้นพุ่งชันขึ้นในมุมมองของธนาคารพาณิชย์สิ่งที่กำลังเผชิญนี้เป็นความท้าทายมาก”

ธนาคารกรุงไทยก็ได้มีกลยุทธ์หลักเพื่อปรับโฉมใหม่สู่อนาคต ซึ่ง ดร.รุ่ง เข้ามาดูแลเรื่องการพัฒนาธุรกิจและกลยุทธ์จึงต้องผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายหลักนั้นให้ได้ด้วยหลักการทำงาน 3 ประการคือ Guide, Drive และ Enable

Guide ต้องมองภาพแบบมหภาค มองไกลว่าจะมีอะไรเข้ามากระทบกับธนาคารบ้าง ดร.รุ่ง จึงยังทำหน้าที่นักวิชาการ และใช้ความรู้ในแง่การวิเคราะห์และชี้แนวทางให้คนในองค์กรดำเนินงานไปในทิศทางที่ถูกต้อง

Drive นอกจากช่วยกำหนดยุทธศาสตร์แล้ว ยังต้องกำหนดตัวชี้วัดผลงานต่าง ๆ ซึ่งก็คือการกำหนดเป้าหมายระยะสั้นของแต่ละหน่วยงานที่อยู่ในธนาคาร เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ก็เป็นวิธีที่ขับเคลื่อนการทำงานในระยะประชิดขึ้น

Enable ดูโครงการและขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับหลาย Business Units ต้องทำให้แน่ใจว่าแผนงานของทุกคนสอดคล้องและขับเคลื่อนไปได้ ถ้าตรงไหนมีช่องว่างที่ต้องการกำลังเสริมก็มีหน้าที่เข้าไปช่วย หรือหากเกินกำลังความช่วยเหลือก็ต้องบอกผู้บริหารว่ามีช่องว่างโดยอยู่ในองค์กรเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

มองกว้าง มองไกล และมองเพื่อประโยชน์ของประเทศ

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเป็นคน ธปท. นับเป็นข้อได้เปรียบของ ดร.รุ่ง ในวันที่เธอออกไปโลดแล่นในสถาบันการเงินนอกรั้ววังบางขุนพรหม เธอบอกว่าการทำงานที่ ธปท. ทำให้กลายเป็นคนที่มีระบบการคิดที่ดี มีหลักการ เหตุผล คิดอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และ

“

สปท. ต้องเป็นประชากรที่ส่องไปเห็นหิ้นไฮโดรเจนที่อยู่ไกล มองไปเห็นคลื่นลมมากหรือน้อย แม้ว่าช่วงนี้เรากำลังเจอหมอกเยอะหรือสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง ส่องไฟไปอาจจะมองไม่เห็นชัดเจนนัก แต่ประชากรก็จะต้องทำหน้าที่ประชากร

”

มีกรอบการคิดที่ตีมองถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ซึ่งถูกปมเพาะมาอย่างเข้มแข็งและเข้มข้น สามารถนำไปใช้ได้ไม่ใช่แค่ชีวิตการทำงานเท่านั้นและยังรวมถึงชีวิตประจำวันด้วย

“คน ธปท. โดยพื้นฐานเป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนที่มีทักษะในเชิงคิดวิเคราะห์ค่อนข้างดี ซึ่งจริง ๆ แล้วก็เหมาะสมกับคนที่ทำหน้าที่ต้องมองให้ไกลกว่าคนอื่นในระบบเศรษฐกิจ น้อง ๆ ที่เพิ่งจบมาก็ต้องผ่านกระบวนการฝึกคิดให้ไกล ยอมรับฟังความเห็นของคนอื่น ถ่อมตัวว่าไม่รู้ เพราะว่าต่อให้รู้เรื่องวันนี้ แต่พรุ่งนี้อาจจะมีเรื่อง Disruption เข้ามาอีกก็เป็นเรื่องใหม่ที่คุณไม่รู้แล้ว กระบวนการนี้ยังเป็นกระบวนการที่พี่ ๆ ผู้บริหารต้องฟุ่มพักน้อง ๆ ใน ธปท. เนื่องจากคนคาดหวังให้ ธปท. ต้องมองไกล มองแล้วมีความแม่นยำหรือมีเหตุมีผลชัดเจน หากน้อง ๆ รุ่นใหม่มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ มองให้ไกล และมองเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ ธปท. ก็จะเข้มแข็ง”

B

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

อาทิตย์ร่ำ คมมาลัย เชื่อ บ้า กล้า ก้าว แรงบันดาลใจในการทำความดี

ปลายปี 2560 “พี่ตูน” - อาทิตย์ร่ำ คมมาลัย ได้สร้างปรากฏการณ์วิ่งทางไกลจากเบตง-แม่สาย ระยะทาง 2,215 กิโลเมตร ใช้เวลาวิ่ง 55 วัน เพื่อนำรายได้กว่า 1,400 ล้านบาท มอบให้กับโรงพยาบาล 11 แห่ง การวิ่งครั้งนั้นเป็นการรวมความดีความดี จนส่งต่อพลังงานบวกถึงคนไทยและชาวโลก ทั้งยังทำให้คนออกกำลังกายกันมากขึ้น กว่าสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากไม่มีการวางแผนและการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้พี่ตูนวิ่งถึงที่หมายอย่างปลอดภัย

Inspiration ฉบับส่งท้ายปลายปี 2561 จึงขอแนะนำแรงบันดาลใจจากพี่ตูนมาส่งต่อ เพื่อบอกว่าคนตัวเล็ก ๆ ก็สามารถสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่ได้เช่นกัน

ก้าวแต่ละก้าว ต้องวางแผน

“หลังจากโรงพยาบาลบางสะพาน มีหลายโรงพยาบาลติดต่อมา สุดท้ายเรากลับมาคิดว่า ถ้าเราจะเป็นประโยชน์ ต้องตั้งหลักดี ๆ ว่า เราทำเพราะอะไร สิ่งที่บันดาลใจให้ผมออกไปทำ คือ ผมต้องมีความสุขและสนุกด้วย ไม่งั้นจะเหมือนมีคนบังคับเราทำ แล้วทัศนคติหรือข้อความที่เราส่งออกมา คนจะรับรู้ได้ว่าเรารู้สึกถึงมันจริง ๆ

“เมื่อผมอยากทำ ผมจะทำวิธีไหนดี สมการของเรา คือ ต้องใส่ความสุขและความสุขลงไปด้วยเสมอ ต้องมีความท้าทาย Challenge ตัวเอง จนพบว่าโรงพยาบาลที่อยากให้ช่วยเหลือมาก เราจึงมาตั้งหลักว่า เราจะช่วยก่อนหลังอย่างไร สุดท้ายมาจบที่ 9 โรงพยาบาลศูนย์ 1 โรงพยาบาลประจำจังหวัด และ 1 โรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร”

โครงการก้าวคนละก้าว ครั้งที่ 2 เพื่อ 11 โรงพยาบาลจึงเกิดขึ้น ใจหายของพี่ตูนในตอนนั้นก็คือ เมื่อโรงพยาบาลเยอะขึ้น จำนวนเงินบริจาคที่ต้องการก็มากขึ้น ระยะเวลาประชาสัมพันธ์ให้คนรู้จักก็ต้องมากขึ้นด้วย พี่ตูนจึงคิดว่าระยะทางที่ไกลที่สุดที่จะวิ่งได้ คือ จากใต้สุดถึงเหนือสุดของประเทศ หรือจากเบตง จังหวัดยะลา ถึงแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งก็เป็นความท้าทายส่วนตัว ที่ต้องการวิ่งเพื่อบันทึกว่าเป็นคนไทยคนแรกที่วิ่งระยะทางนี้และมีบันทึกอย่างเป็นทางการ

“ผมเอาแผนที่ประเทศไทยมาทางดู 2,000 กว่ากิโลเมตร ก็คิดว่าต่อไปจะเป็นไปได้ยังไง วางแผนว่าเราจะสำเร็จระยะนี้ได้ยังไง ก็คิดว่าเราวิ่งทุกวันวันละสิบกิโลเมตร เราไม่เจ็บเลย เหมือน

“

ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ เราจะเลิกทำไหม
เพราะแน่นอน ต้องเจอปัญหาอยู่แล้ว
ในการทำอะไรให้สำเร็จ มันไม่มีอะไร
ที่ไรด้วยกสิกรรมทุก

”

ออกกำลังกายปกติ เราจะเอาสิบกิโลเมตรต่อไปเรื่อย ๆ แล้วพัก 45 นาที แล้ววิ่งต่อ ครั้งที่แล้วผมวิ่ง 4 เซตต่อวัน คือ 40 กิโลเมตรต่อวัน คราวนี้ ผมก็คิดว่าเราแข็งแรงขึ้นนิดนะ คิดว่าจะวิ่ง 5 เซตต่อวัน อย่างน้อยต้อง 50 กิโลเมตรต่อหนึ่งวัน 2,000 กิโลเมตรหารได้ประมาณสี่สิบวันนิด ๆ และต้องพักด้วย ครั้งที่แล้วจำได้ว่าผมวิ่งห้าวันแล้วผมไม่ไหว เจ็บมาก เอาใจหายจากครั้งที่แล้วมาตั้งว่าวิ่งสี่ หยุดหนึ่ง วันทั้งหมดที่จะใช้ประมาณ 50 กว่าวัน ก็ตั้งไว้ 55 วัน และลองทำดู”

เพราะเชื่อ จึงเริ่มก้าว

หากใครเคยฟังบทเพลง “ความเชื่อ” ของวงบอดี้สแลม ที่มีเนื้อความตอนหนึ่งว่า “...เดินต่อข้าข้าไม่ยอมปล่อยฝันให้มันหลุดมือ ที่สั่งให้ฉันไปต่อก็คือความเชื่อเท่านั้น ถ้าในวันนี้เรายังแรงยังเหลือ ก็ยังต้องฝัน ต้องก้าวไป ตลอดชีวิต ฉันเชื่อในสิ่งที่คิด แม้ไม่ว่ามันจะถูกหรือผิด จะขอทำสุดหัวใจ...” ไม่เพียงเพลงเท่านั้นที่สะท้อนความคิด ความเชื่อของพี่ตูน แต่การกระทำทุกอย่างของพี่ตูนเป็นการแสดงออกที่ฉายชัดที่สุดว่า พี่ตูนทำในสิ่งที่ตนเชื่ออย่างลึกซึ้ง

“เราต้องเชื่อมั่นก่อน เชื่อจริง ๆ ก่อน ว่าเราทำได้ เชื่อจริง ๆ ก่อนที่จะไปบอกคนอื่นให้เชื่อตามเรา เมื่อเชื่อแล้วอยากทำมันจริง ๆ ไหม ถ้าเราอยากทำมันจริง เวลาเจอปัญหา ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ เราจะทำไหม เพราะแน่นอน ต้องเจอปัญหาอยู่แล้วในการทำอะไรให้สำเร็จ มันไม่มีอะไรที่ไรด้วยกสิกรรมทุก

“ถ้าตอบตัวเองได้ว่า เราเชื่ออย่างบริสุทธิ์ใจ เรารักมันจริง ๆ ขนาดที่ว่า เราจะยอมแพ้ เมื่อเจอปัญหา และเป็นสิ่งดีที่เราจะทำแล้วอย่าลืมใส่สมการด้วยว่าต้องมีความสุข มีความสุขเสมอ ผมเชื่อว่าถ้าหลายคนเจอแบบนี้ จงทำมัน ทำสิ่งนี้ให้สำเร็จ ไม่ว่าจะเจอปัญหาขนาดเท่าไร เพราะสุดท้ายเราจะสนุกไปกับปัญหานั้น”

ที่มา www.facebook.com/kaokonlakao

เรียนรู้จากทุกอย่างก้าว

สุดท้าย เมื่อมาถึงขั้นลงมือทำ หลายครั้งย่อมไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ การปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงการยอมหยุดในบางครั้งเพื่อให้ก้าวต่อไปได้

“สิ่งที่ผมได้มาก ๆ อีกเรื่องหนึ่งจากการวิ่งจากเบตงถึงแม่สาย คือ การก้าวไปข้างหน้า บางทีมันไม่ใช่หมายถึงการเคลื่อนไหวไปข้างหน้าอย่างเดียว การก้าวไปข้างหน้าบางวันมันต้องการการหยุด การพัก เพื่อที่จะรออะไรบางอย่างให้ดีขึ้นแล้วก้าวไปข้างหน้า เป็นสิ่งที่ผมเรียนรู้มาจากระยะทางสองพันกว่ากิโลเมตร

“ใจเราอยากไป แต่บางทีหลาย ๆ อย่างก็สอนว่า เราควรหยุดเพื่อที่จะไปต่ออย่างมีคุณภาพ ถ้าเราฝืน เราอาจจะสำเร็จในวันนั้น แต่เราอาจไม่สำเร็จในภาพใหญ่จริง ๆ ที่เราตั้งใจ ผมว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ผมได้มากที่สุด ต้องรู้จักหยุดด้วย

“ผมได้เรียนรู้ภายในตนเอง ได้เคารพตัวเองมากขึ้น การวิ่งครั้งนี้ เหมือนผมได้ออกไปเที่ยวข้างนอก ไม่ใช่การออกไปเที่ยวต่างจังหวัด ไปเที่ยวแบบที่เคยไป แต่ไปเที่ยวในตัวเอง ไปเจอคนที่เราไม่เคยเจอ ตัวเหนื่อย ตัวซีเกียจ ตัวโง่ ตัวพ่ายแพ้ ตัวโมโห ตัวเกรี้ยวกราด เรารู้สึกว่าเป็นการเดินทางที่สนุก และเราไม่สามารถหาการเดินทางแบบนี้จากการซื้อตั๋วไปเที่ยวเมืองนอก เราไปเที่ยวเมืองนอก เราไปเจอคนอื่น เราไปเจอวิว แต่เราไม่เคยค้นไปเจอตัวเอง การวิ่งทุกวันทำให้เราไปเจอตัวเองมากขึ้นเรื่อย ๆ

ก้าวคนละก้าวครั้งที่ 3

เดือนกันยายนที่ผ่านมา มีการจัดฉายภาพยนตร์ “2.215 เชื่อ บ้า กล้า ก้าว” เพื่อส่งต่อแรงบันดาลใจในการทำมาดี ทั้งยังเชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคทุนทรัพย์สำหรับซื้ออุปกรณ์การแพทย์เพื่ออาคารนวมินทรบพิตร ๘๔ พรรษา โรงพยาบาลศิริราช อาคารหลังสุดท้ายที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 พระราชทานนาม

อาคารหลังนี้จะยังประโยชน์ให้ผู้ป่วยด้วยโอกาส และผลิตบุคลากรทางการแพทย์รุ่นใหม่ต่อไป ผู้สนใจสามารถโอนเงินผ่านธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาศิริราช บัญชีกระแสรายวัน เลขบัญชี 016-3-04556-7 ชื่อบัญชีเพื่อการรักษาพยาบาลผู้ป่วย อาคารนวมินทรบพิตร ๘๔ พรรษา โรงพยาบาลศิริราช

“ผมยังได้เรียนรู้อีกว่า คำที่เราพูดว่า ‘คนไทยใจดี’ ผมเห็นภาพนั้นจริง ๆ คนออกมาช่วยกันในแบบที่ตัวเองทำได้ น้องอนุบาลถือเงิน 5 บาทมาให้เรา หลายคนออกมาให้ข้าว ปลาเค็ม สะตอ เราได้รู้ว่าถิ่นนั้นมีของดีอะไรบ้าง เราไปกินเกือบ 60 วัน ร้อยกว่าคนกินอาหารเยอะมาก บางคนก็มาออกโรงทาน ทำกับข้าวให้เรากินเงินเล็ก ๆ จากคนจำนวนมากเป็นไปได้จริง และเชื่อว่าต่อไปหากต้องการรวมกันแบบนี้อีก ผมเชื่อว่าเป็นไปได้จริง

“ก้าวคนละก้าวครั้งที่ 3 ที่เราจะทำ เราจะขึ้นไปที่โรงพยาบาลศิริราช ตอนนี้นำกำลังสร้างตึกนวมินทรบพิตร ซึ่งต้องการแรงสนับสนุนจากพวกเราพอสมควร ที่จะทำให้เกิดขึ้นโดยเร็วและใช้งานได้จริงหลาย ๆ คนอยากบริจาคให้ที่ไหนสักที่หนึ่ง ผมอยากเชิญชวนให้บริจาคให้ที่นี่ครับ”

B

BOT SPIRIT จากพ่อถึงลูก

คุณพ่อตั๋ย - เศรษฐ บัวทรัพย์
จ๊วย - ตั๋ง บัวทรัพย์

คุณพ่อจุง หนูขวัญ
ปุ่น - นุวัต หนูขวัญ

คุณพ่อตรี - มนต์รี วีระวงศ์
มันท์ - มินตรา วีระวงศ์

หลายท่านคงเคยได้ยินคำว่า “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น” กันมาบ้างแล้ว สองมาดูตัวอย่างและสัมภาษณ์กันว่านี่ที่แบกชาติแบบอย่างการทำงานและส่งต่อจิตวิญญาณของคนแบกชาติจากรุ่นสู่รุ่น ที่ทำงานที่นี้ร่วมกันตั้งแต่รุ่นพ่อจนถึงรุ่นลูก เนื่องในโอกาสเดือนของวันพ่อแห่งชาติในเดือนนี้ BOT ps-สยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ขอพาทุกท่านมารู้จักกับตัวแทนคู่ “พ่อ - ลูก สปท.” ทั้ง 6 ท่าน

นี่แหละ ลูกพ่อ

คุณพ่อตั๋ย : มุมมองผมในฐานะคนเป็นพ่อ ลูกชายของผม “จ๊วย” เป็นคนที่ใช้ชีวิตเรียบง่าย มีความสุขอยู่กับความจริงในปัจจุบัน เช่นดังชื่อจริงของเขา (ตั๋ง แปลว่า ความจริง ความเป็นอย่างนั้น) ไม่ยึดติดกับอดีตหรือกังวลกับอนาคต มีนิสัยเป็นนักวางแผนจึงคิดก่อนทำเสมอ มีความสามารถพิเศษที่จะทำหรืออธิบายเรื่องยากให้เข้าใจได้ง่าย และเมื่อมีโอกาสพูดคุยด้วยจะพบว่าป็นหนุ่มนิสัยสนุก คนหนึ่งที่เดียว ครอบครัวเราก็เป็นเช่นเดียวกับครอบครัวอื่น ๆ คือ มีทั้งเรื่องให้เห็นตรงและเห็นต่าง แต่เราเชื่อในเรื่องชีวิตอิสระ และเคารพการตัดสินใจของแต่ละคน สมาชิกในครอบครัวจึงจะเป็นเพียงที่ปรึกษาให้กันและกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะมาใช้บริการใคร หนึ่งในสิ่งที่เราเห็นตรงกัน คือ ปัญหาที่พบในแต่ละวันมีมากเกินไปแล้ว เราจึงเลือกใช้ชีวิตโดยไม่สร้างความคาดหวังหรือแรงกดดันต่อกัน สำหรับมุมสุขเล็ก ๆ ของพ่อในทุกวันนี้ คือ เห็นเขามีความสุขกับชีวิต ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และรู้จักแบ่งปัน

คุณพ่อจุง : ผมเคยให้สัมภาษณ์ขณะที่ ด.ช. นุวัต หรือ ปุ่น อายุ 5 เดือน กับหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน ประจำวันที่ 4 ธันวาคม 2530 ว่า “สิ่งสำคัญที่สุด ผมคิดว่าผมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ส่วนลูกจะอยากเป็นอะไร ผมจะไม่ฝืนใจเขา ให้เขามีชีวิตที่ดี มีพละนาถ สุขภาพแข็งแรง ผมก็พอใจแล้ว” ปัจจุบัน ลูกชายมีอายุมากขึ้น ได้ไปศึกษาต่างประเทศด้วยทุนธนาคารแห่งประเทศไทย จนจบการศึกษาระดับสูงจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงโด่งดังระดับโลก และได้กลับมาทำงานชดใช้ทุนมาได้ระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งผมรู้สึกพอใจและภูมิใจอย่างมาก และเชื่อว่าต่อไปเขาจะได้รับโอกาสให้ใช้ความรู้ ความสามารถ และสติปัญญาในเชิงสร้างสรรค์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับสถาบันที่ให้ทุนไปศึกษา ตลอดถึงประเทศชาติท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งประพฤติปฏิบัติในกรอบมาตรฐาน “ความดี” ของแบกชาติ ซึ่งถือหลักคนเก่งต้องดีด้วย จึงขอเอาใจช่วยและสนับสนุนตลอดไป

คุณพ่อตรี : ผมไม่เคยคิดหรือมุ่งหวังจะให้ลูกเข้าทำงานที่แบกชาติ เช่นเดียวกับผม เมื่อลูกเรียนจบกลับมาทำงานด้านโฆษณา ใน Advertising Agency ตามที่ลูกตั้งใจไว้ติดต่อกันเป็นเวลา 6 - 7 ปี จนมีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถในวิชาชีพเป็นอย่างดี

“
สำหรับมุมสุขเล็ก ๆ ของพ่อในทุกวันนี้
คือ เห็นเขามีความสุขกับชีวิต ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
และรู้จักแบ่งปัน”

คุณพ่อตั๋ย - เศรษฐ บัวทรัพย์

พ่อสอนอยู่เสมอว่า อย่าตั้งเป้าหมายเพียงให้งาน
ในหน้าตักของเราสำเร็จ การทำงานควรคำนึงถึง
ประโยชน์ต่อองค์กรและประเทศ”

จ๊วย - ตั๋ง บัวทรัพย์

”

ผมจึงได้ตระหนักรู้ว่า ลูกมีความรักและมุ่งมั่นในการทำงาน จนสามารถสร้างสมประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ มีความพร้อมที่จะทำงานวิชาชีพนี้ได้ในหลายรูปแบบ และในหลายสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ประจวบเหมาะๆกับช่วงที่แบงก์ชาติได้เปิดรับสมัครสอบคัดเลือกในด้านงานสื่อสาร จึงคิดว่าเมื่อลูกมีความพร้อมก็น่าจะลองเข้ามาทำงานที่นี้ดู ด้วยความมุ่งมั่นจะให้ลูกใช้ความรู้ที่เรียนมา ความสามารถและประสบการณ์ มาช่วยพัฒนาทางด้านนี้ขององค์กร ให้มีความก้าวหน้าทันสมัยมากขึ้น ซึ่งโดยความมุ่งมั่นอีกส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณบ้านหลังใหญ่หลังนี้ ที่ได้ดูแลครอบครัวเราอย่างดีตลอดมา ให้การศึกษาลูกตั้งแต่เล็กจนโต ความมั่นคงในชีวิตการทำงาน และเป็นการตอบแทนคุณประเทศชาติอีกทางหนึ่งด้วย ผมมีความรักและภูมิใจในแบงก์ชาติ ได้ทำงานด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปด้วยความสุจริต จึงมุ่งมั่นจะให้ลูกทำงานที่องค์กรนี้ และสานต่อแนวทางปฏิบัติงานตามที่ผมได้เคยทำไว้

เมื่อนึกถึง...“คุณพ่อ”

จ้อย : ตั้งแต่ผมจำความได้ พี่เศก (สำหรับคนแบงก์ชาติ) หรือพ่อตุ้ย ทำงานที่แบงก์ชาติมาโดยตลอด ตอนที่ผมยังเป็นเด็ก บางครั้งสงสัยว่าทำไมพ่อต้องกลับบ้านดึก บางครั้งก็ต้องชนแฟ้มกลับมาทำต่อที่บ้าน แล้วบ่นกับแม่ว่า “วันนี้งานเหนื่อยจัง” จนกระทั่งเติบโตและเริ่มเข้าใจสังคมมากขึ้น ถึงได้รู้ว่าการที่พ่อทุ่มเททำ แม้จะเหนื่อย แต่เป็นงานที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผมภูมิใจที่มีพ่ออยู่แบงก์ชาติ พ่อสอนอยู่เสมอว่า อย่าตั้งเป้าหมายเพียงให้งานในหน้าที่ของเราสำเร็จ การทำงานควรคำนึงถึงประโยชน์ต่อองค์กรและประเทศ ซึ่งจะช่วยให้เพื่อนร่วมงานรู้สึกดีกับการทำงานร่วมกันและทำให้ความสัมพันธ์ในทีมดีขึ้น ผลงานที่ออกมาจะมีคุณภาพ แต่ในทางกลับกันหลาย ๆ ครั้งก็อาจทำให้ภาระงานเพิ่มขึ้น

อีกไม่นานพ่อก็จะเกษียณแล้ว จากนั้นไปจะเป็นหน้าที่ของผมที่จะสานต่องานของพ่อ โดยการกลับบ้านไปหาแม่และอิมไปบ่นไปว่า “วันนี้งานเหนื่อยจัง”

ปุณ : คุณพ่อเป็นต้นแบบในการทำงานให้กับผมในหลายเรื่อง เรื่องแรกคงหนีไม่พ้นการชวนหาความรู้ เมื่อบอกกับการที่คุณพ่อเป็นคนมีความละเอียดรอบคอบแล้ว จึงไม่แปลกใจที่คุณพ่อเป็นคนเรียนเก่งและประสบความสำเร็จในชีวิต อีกเรื่องที่คุณพ่อพยายามปลูกฝังให้กับลูก ๆ อยู่ตลอดก็คือ ความมีระเบียบวินัย คุณพ่อเป็นคนมีระเบียบสูงมาก มีการวางแผน เป็นคนตรงต่อเวลา และมีวินัยในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่น ออกกำลังกายเป็นประจำ กินอาหารถูกสุขลักษณะอยู่ตลอด ซึ่งเป็นสิ่งที่ผมเองก็ต้องพัฒนาอีกมาก

“

ผมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ส่วนลูกจะอยากเป็นอะไร ผมจะไม่ฝืนใจเขา ให้เขามีชีวิตที่ดี มีพละทานมัย สุขภาพแข็งแรง ผมก็พอใจแล้ว

คุณพ่อจรุง หงษ์วงษ์

แบงก์ชาติเป็นสถานที่ที่ช่วยให้ผมได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม อีกทั้งยังมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ปุณ - บุวัต หงษ์วงษ์

”

“

“ให้ลูกใช้ความรู้ที่เรียนมา ความสามารถ และประสบการณ์จากการทำงาน มาช่วยพัฒนางานด้านนี้ขององค์กร ให้มีความก้าวหน้าทันสมัยมากขึ้น”

คุณพ่อตรี - มนต์รี วีระวงศ์

“พ่อไม่เคยสอนเรื่องวิธีการทำงานหรือบอกให้ทำตามเท่าไรนัก แต่วิธีการสอนของพ่อคือ ทำให้ดูอย่างสม่ำเสมอ จนเราซึมซับไปเอง”

มันท์ - มินตรา วีระวงศ์

”

ตั้งแต่เด็ก ผมได้ติดตามคุณพ่อมาที่ทำงานเสมอในช่วงปิดเทอม ส่วนตอนปิดเทอมก็จะมาที่นี้ทุกเย็นหลังเลิกเรียน ทำให้รู้สึกว่แบงก์ชาติเป็นเหมือนบ้านหลังที่สอง เมื่อเรียนจบปริญญาตรี จึงสมัครมาทำงานแบบไม่ต้องคิดอะไรมาก รู้สึกดีใจและภูมิใจที่ได้มาทำงานที่นี้ ส่วนหนึ่งจากความผูกพันที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือ เป็นสถานที่ที่ช่วยให้ผมได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม อีกทั้งยังมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง

มันท์ : ภาพที่เห็นตั้งแต่เด็กจนโตเป็นประจำ คือ คุณพ่อจะนั่งอยู่ที่โต๊ะทำงานทุกวัน ทำงานอย่างตั้งใจ จนปัจจุบันเกษียณอายุแล้วท่านก็ยังทำงานที่ท่านรักอยู่เหมือนเดิม พ่อไม่เคยสอนเรื่องวิธีการทำงานหรือบอกให้ทำตามเท่าไรนัก แต่วิธีการสอนของพ่อคือ ทำให้ดูอย่างสม่ำเสมอ จนเราซึมซับไปเอง ซึ่งสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการ

ดูพ่อทำงานและใช้ชีวิต คือ พ่อมีความอดทนมุ่งมั่น ทุ่มเทฝึกฝนเรียนรู้ ไม่หยุดอยู่กับที่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ อีกทั้งยังเป็นคนโปร่งใสและตรงไปตรงมา จนเมื่อเราเติบโตและเข้าสู่วัยทำงานอย่างเต็มตัว เมื่อต้องพบเจอหรือต้องรับมือกับสถานการณ์และผู้คนที่หลากหลาย ผู้ที่คอยรับฟัง ให้คำแนะนำ และเป็นที่ปรึกษาได้ดีก็คือคุณพ่อนั่นเอง

ส่วนตัวแล้วไม่เคยคิดว่าจะได้เข้ามาทำงานที่เดียวกับคุณพ่อ เพราะเรียนจบมาจากสาขาอาชีพที่แตกต่างกัน รู้สึกดีใจและภูมิใจมากที่มีโอกาสได้เข้ามาทำงานในแบงก์ชาติเพราะเปรียบเสมือนประตูอีกบานหนึ่ง ที่ให้เราก้าวเข้ามาสู่การเรียนรู้ การทำงานในองค์กรระดับประเทศ ที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพ ความรู้ และความสามารถให้ดียิ่งขึ้น

New Year's Resolution ทำความฝันปีใหม่ให้เป็นจริง (สักที)

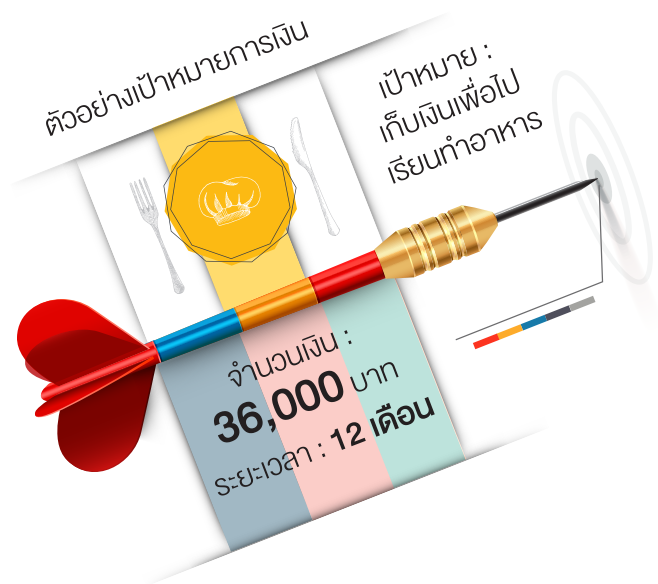

ปีใหม่ที่กำลังมาถึงนี้ หลายคนก็เริ่มคิดว่า จะลงมือทำอะไรสัก ๑ ให้ตัวเอง ครอบครัวย หรือให้คนรอบข้าง ซึ่งปณิธานปีใหม่หรือที่ใครหลายคนเรียกว่า New Year's Resolution ก็เป็นเหมือนการมีความฝันหรือเป้าหมายว่าในปีนั้น ๆ จะทำอะไรบ้าง และเป้าหมายส่วนใหญ่ก็มักจะมีเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ไปเที่ยวต่างประเทศเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ รถคันแรกในชีวิต บ้านที่เป็นของตัวเอง เป้าหมายแบบนี้นับได้ว่าเป็น “เป้าหมายการเงิน”

การตั้งเป้าหมายการเงินไม่ใช่เรื่องยาก แต่ผ่านไปแล้วปีแล้วปีเล่า หลายคนก็ยังไปไม่ถึง BOT พระสยาม Magazine ฉบับนี้ จึงอยากชวนทุกคนให้มาลองตั้งเป้าหมายการเงินอย่างถูกวิธี แล้ววางแผนไปให้ถึงเป้าหมายกัน

นักวางแผนทางการเงินมักจะแนะนำเสมอว่า การตั้งเป้าหมายที่ดีจะต้องยึดหลัก SMART (Specific, Measurable, Achievable, Realistic และ Time Bound) ง่าย ๆ ก็คือ จะต้องชัดเจนว่าต้องการอะไร ต้องวัดผลได้ สามารถทำได้ อยู่บนพื้นฐานของความจริง และที่สำคัญมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน

ถ้าเป้าหมายทางการเงินขาดตัวใดตัวหนึ่งในหลัก SMART หรือการเดินทางไปยังเป้าหมายนั้นก็อาจใช้เวลาเนิ่นนานขึ้นหรือไม่สำเร็จ เช่น “จะเก็บเงินไปเรียนทำอาหาร” การตั้งเป้าหมายแบบนี้จะไม่ทำให้เรารู้เลยว่า เราต้องเก็บเงินเท่าไร นานแค่ไหน เราก็จะเก็บเงินไป

ใช้จ่ายไป สุดท้ายก็ไม่ได้ไปเรียนทำอาหารสักที หรือถ้าไปยืมเงินของคนอื่นมาเป็นทางลัด ก็ต้องเสียดอกเบี้ย หรือมีภาระต้องผ่อนโดยไม่จำเป็น หรือหากจัดการไม่ดีก็เกิดปัญหาเงินไม่พอใช้ หรือลามไปเป็นปัญหาหนี้สินให้กลุ่มใจและต้องตามเคลียร์อีก

แต่ถ้าเราลองเพิ่มข้อมูลให้แก่เป้าหมายตามหลัก SMART เช่น “จะเก็บเงินเพื่อไปเรียนทำอาหาร 36,000 บาทในเดือนธันวาคมปีหน้า” เป้าหมายที่แบบนี้จะทำให้เรารู้ว่า เราต้องเก็บเงินกี่บาท ภายในระยะเวลากี่เดือน สุดท้ายก็จะออกมาเป็นแผนการเงินที่จะช่วยให้เราได้นิสัยที่ต้องการตามที่ตั้งใจไว้

จากตัวอย่าง เราจะต้องใช้เงิน 36,000 บาทในอีก 12 เดือน นั้นหมายความว่า เราจะต้องเก็บเงินเดือนละ 3,000 บาท เป็นเวลา 12 เดือน ($36,000 \div 12 = 3,000$) หลังจากนั้น ก็จะเป็นเรื่องของการจัดการ เช่น ควบคุมรายจ่ายเพื่อให้มีเงินเก็บเดือนละ 3,000 บาท

การควบคุมรายจ่ายเพื่อให้ถึงเป้าหมาย สิ่งที่เราจะต้อง “รู้จัก” อย่างน้อย 2 อย่าง คือ (1) รู้จักตัวเองว่าเราจะมีรายรับหรือรายจ่ายเกิดขึ้นเมื่อไร จำนวนเท่าใด และที่สำคัญ (2) รู้จักลำดับการใช้จ่าย โดยแยกก่อนว่ารายจ่ายที่มีอยู่ เป็นรายจ่ายที่มีผลต่อการดำรงชีวิต (รายจ่ายจำเป็น) หรือเป็นรายจ่ายที่คิดว่าจ่ายเพื่อมีความสุขความพอใจ แต่จริง ๆ แล้วถ้าไม่จ่ายก็ยังมีชีวิตต่อไปได้ (รายจ่ายไม่จำเป็น) และจัดลำดับการใช้จ่าย ซึ่งจริง ๆ ทุกคนก็รู้อยู่แล้วใจแน่นอนว่า “จำเป็น” มาก่อน “อยากได้” เสมอ

ทั้ง 2 ขั้นตอนนี้ ทำให้รู้ว่า หากรายรับที่มีอยู่ไม่พอที่จะแบ่งไปเป็นเงินเก็บเพื่อทำตามเป้าหมาย เราจะสามารถตัดหรือลดรายจ่ายรายการไหนได้บ้าง ซึ่งมักจะเป็นรายการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นหรือสนองความอยากได้ เช่น ลดการไปกินข้าวนอกบ้านที่แต่ละมื้อต้องจ่ายหลายร้อยจนถึงหลักพันให้เหลือเดือนละ 1 ครั้ง จากที่เคยยึดถือคิดว่า “อยากกินต้องได้กิน” หรือตัดใจไม่ซื้อของเพิ่มแม้จะรู้สึกว่า “ของมันต้องมี” แค่นั้น เพราะที่ซื้อมาแล้วก่อนหน้าก็ยังไม่ครบทุกคู่รวมไปถึงรายจ่ายกระจุกรกระจิกอย่างอื่นที่ลดได้อีก

เห็นแผนแบบนี้แล้วหลายคนคิดว่าทำไม่ได้หรือท้อไม่ไหว แต่ข่าวดีคือเราสามารถเพิ่มอัตราความเร็วในการเดินทางเพื่อไปถึงเป้าหมายได้ขึ้นด้วยการเก็บเงินที่ได้มาเพิ่มจากรายรับปกติ เช่น เงินเดือนที่เพิ่มขึ้น โบนัส ค่าล่วงเวลา หรือเงินคืนภาษี ไปเป็นเงินออมทันที ไม่ออกแวกแวงใช้เงินไปกับสิ่งที่ไม่ใช่เป้าหมาย เพราะโดยส่วนใหญ่ก่อนเงิน Fast Track ที่ได้มามักกลายเป็นทางที่เป็นหลุมเป็นบ่อให้เราตกลงไปจนทำให้เราไปไม่ถึงเป้าหมาย

แต่ถ้าดูแล้วว่าการแบ่งเงินหรือลดรายจ่ายเพื่อเก็บทุกเดือนร่วมกับพวกเราได้พิเศษต่าง ๆ ก็ยังไม่พอ ผู้เชี่ยวชาญหลายคนก็บอกว่าย่าเพ็งหรือตัดใจทั้งความฝัน แต่ควรใช้หลัก “2 ล” เป็นตัวช่วยในการคิดทบทวน ได้แก่ “ลด” ขนาดของเป้าหมาย และ/หรือ “เลื่อน” เวลาที่จะเดินทางไปถึง ซึ่งเป้าหมายของเราอาจจะเล็กลงนิดหรือถึงช้าลงอีกหน่อย แต่อย่างน้อยโอกาสที่จะได้สิ่งที่ตั้งใจไว้ก็ยังไม่หมดไป และอย่าลืมทบทวนแผนเป็นระยะไม่ว่าจะเป็นทุก ๆ เดือน 3 เดือน หรือครึ่งปี เพราะอาจมีเหตุปัจจัยทั้งภายนอกและภายในที่ทำให้เราทำตามแผนไม่ได้หรือไม่ได้ทำตามมาทดสอบเรา และทำให้เราต้องปรับแผนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

ที่สำคัญที่สุด การตั้งเป้าหมายและวางแผนการเงินจะไม่เกิดประโยชน์เลยถ้าไม่ “ลงมือทำ” หลังตั้งเป้าหมายและวางแผนเสร็จแล้วก็เริ่มได้ทันที โดยไม่ต้องไม่ลืมพกพา “วินัย” ไปกับเราด้วยตลอดเส้นทาง

ขอให้ปี 2562 เป็นปีที่หลาย ๆ คนสามารถทำความฝันให้เป็นจริงได้สักที และถ้าเราเริ่มทำได้ เป้าหมายในปีต่อ ๆ ไปก็น่าจะสำเร็จได้ไม่ยาก เพราะมีประสบการณ์และ Success Story ที่น่าภูมิใจและสร้างขึ้นด้วยตัวเราเองเป็นพลังขับเคลื่อนแล้ว

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

ดร.สมชัย จิตสุชน

นักวิจัยผู้แสวงหาความรู้เพื่อส่วนรวม

“ผมชอบงานวิจัย เพราะงานวิจัย คือ การหาความรู้ใหม่ในเรื่องที่เราสงสัยอยากรู้ ในเรื่องที่กำลังจะเป็นประโยชน์กับตนเอง คนรอบข้าง และสังคม” นั่นคือคำตอบของ ดร.สมชัย จิตสุชน ว่าทำไมจึงเลือกเป็นนักวิจัยมาตลอดชีวิตการทำงาน กระทั่งในปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิจัย ด้านการพัฒนาอย่างทั่วถึง สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (TDRI) รวมถึงเป็นหนึ่งในคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) BOT พระสยาม MAGAZINE ได้พูดคุยกับ ดร.สมชัย ทั้งในเรื่องความสนใจที่มีต่อการวิจัย การทำงาน ความคิดเห็นต่อสังคม และการรักษาสมดุลชีวิต

สำหรับ ดร.สมชัยแล้ว งานวิจัยเป็นเรื่องสนุกเพราะมีความท้าทาย ทั้งในการสร้างกรอบแนวคิด กระบวนการหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการระดมความคิด ซึ่งไม่ได้ใช้แค่ในการทำงานเท่านั้น เรียกได้ว่าหากอยากรู้อะไรและยังไม่มีคนให้คำตอบได้ ก็จะลงมือหาคำตอบด้วยตัวเอง อีกทั้งงานส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงนโยบาย จึงมีประโยชน์เพิ่มเติม คือ นำสิ่งที่รู้นั้นไปใช้ดำเนินนโยบาย เพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ กลายเป็นรางวัลชั้นที่ 2 สำหรับนักวิจัยคนหนึ่ง

“งานวิจัยมีประโยชน์ 2 อย่าง คือ ทำให้ได้รู้ในเรื่องที่เราไม่รู้อีก การหาคำตอบจะนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่เหมาะสมและนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น อาจจะเป็นนโยบายภาครัฐหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือกระทั่งภาคเอกชน เพราะภาคเอกชนหลายแห่งก็ให้ความสนใจปัญหาสังคมมากขึ้น”

จากนักศึกษาศาสตร์สู่นักวิจัยเชิงนโยบาย

ความสนใจของ ดร.สมชัยมักพุ่งเป้าไปที่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเจ้าตัวยอมรับว่าเป็นผลจากการเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชิมชัยเขาปณิธานที่ว่า “ฉันรักธรรมศาสตร์ เพราะธรรมศาสตร์สอนให้ฉันรักประชาชน” ต้องยอมรับว่าในสมัยนั้น ความคิดนี้ค่อนข้างแข็งแกร่ง เมื่อผสมผสานกับความชอบด้านการทำวิจัย จึงกลายเป็นความสนใจการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อประโยชน์สาธารณะ

“ช่วงแรกผมเลือกเรียนเศรษฐศาสตร์เพราะมีความรู้ลึกกว่าคำอธิบายทางเศรษฐศาสตร์เป็นคำอธิบายเรื่องพฤติกรรมมนุษย์

ได้ค่อนข้างดี แรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจเป็นแรงจูงใจสำคัญ และพอเข้าเรียนแล้วก็มีความชัดเจนขึ้นว่าเศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องที่วุ่นวายเรื่องสาธารณะอย่างแท้จริง ถึงแม้จะเป็นศาสตร์ที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่ามนุษย์ทำทุกอย่างเพื่อตัวเอง แต่เราเข้าใจตรงนั้นเพื่อจะออกแบบนโยบายสาธารณะที่ให้ประโยชน์กับคนทั่วไป ผมก็ชอบทั้งสองแง่มุมของเศรษฐศาสตร์ และนั่นเป็นเหตุผลที่ผมเลือกที่จะเป็นนักวิจัย มากกว่าจะเป็นนายธนาคารที่ยังไม่ใช่งานที่ทำเพื่อภาคสาธารณะ 100%”

เมื่อต้องมาข้องเกี่ยวกับภาคการเงินและการธนาคารในฐานะ กนง. ก็ยังเป็นในแง่มุมมองของการวิจัยอยู่ดี เพราะเมื่อมองให้ลึกถึงการทำงาน กนง. มีพื้นฐานจากงานวิจัยถึง 70 - 80% เรียกได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจว่าจะดำเนินนโยบายต่อไปอย่างไร ซึ่งนับเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งของ ดร.สมชัย อย่างไรก็ตาม ถึงแม้สถานะเศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีจะพัฒนาขึ้น ตัวผู้เล่นในตลาดก็เปลี่ยนไป แต่หลักใหญ่อย่าง “แรงจูงใจของคน” เคยเป็นอย่างไรรักยังคงเป็นอยู่อย่างนั้น ใจที่ยิ่งใหญ่ในครั้งนี้อยู่คงเป็นการทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน

ความเหลื่อมล้ำ ใจที่ยิ่งใหญ่ของประเทศ

ในตอนนี้อิทธิพลวิจัยย่อยของ กนง. อยู่ที่เรื่องความเสี่ยงของระบบการเงิน แต่ส่วนตัวผมนั้นสนใจเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำ และการก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Traps) “ผมสนใจหลายเรื่อง ซึ่งเรื่องเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกัน ก่อนหน้านี

ดร.สมชัย จิตสุชน
กรรมการนโยบายการเงิน (กนง.)
และผู้อำนวยการ ด้านการพัฒนาอย่างทั่วถึง สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (TDRI)

ผมทำเรื่องความยากจน ความเหลื่อมล้ำ พอมาทำวิจัยเรื่องนโยบายการเงิน ผมก็คิดว่ามีความเชื่อมโยงกันได้ เช่น นโยบายการเงินปัจจุบัน ผมก็ว่าเราน่าจะเอาเรื่องความเหลื่อมล้ำ เรื่องของ Leaving no one behind หรือการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังมาเติมได้ ถือเป็นมิติใหม่ ๆ ของการวิจัยนโยบายการเงินได้เช่นกัน”

เรามักได้ยินชื่อของ ดร.สมชัย อยู่บ่อยครั้งเมื่อว่ากันด้วยเรื่องความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศ ชายผู้นี้คลุกคลีอยู่กับการวิจัยเรื่องดังกล่าวมาถึง 20 ปี ตั้งแต่วันที่ประเทศไทยมีคนจนมากถึงครึ่งประเทศ จนในตอนนี้เหลือเพียงแค่ 7 - 8% เท่านั้น ประเทศไทยไม่ใช่ประเทศยากจนอีกต่อไป แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังคงเป็นเรื่องกับปัญหาความเหลื่อมล้ำ ซึ่งคือการที่คนมีไม่เท่ากัน มีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนค่อนข้างมาก

“เราจะต้องโฟกัสเรื่องความเหลื่อมล้ำว่าทำอะไรให้ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนมีน้อยลง เพราะว่าตรงนี้เป็นปัญหาที่นำไปสู่ปัญหาอย่างอื่นอีกมาก อย่างปัญหาการเมืองที่แบ่งพรรคแบ่งสีก็มาจากความเหลื่อมล้ำ หรือปัญหาอื่น ๆ อย่างเช่น เรากำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ก็มีความเชื่อมโยงกันว่าถ้าคนแก่ขึ้นโดยที่มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงดูตัวเอง ก็จะกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยในอนาคต เรามีคนที่การศึกษาไม่สูง ทำงานมีรายได้ไม่มาก อาจจะค่าแรงขั้นต่ำ แล้วพออายุ 40 - 50 ปี ก็ต้องเกษียณออกจากงานแล้วกลับไปทำไร่นา เขาอาจมีที่นาเล็ก ๆ แค่ออกินไม่เหลือขาย กลุ่มนี้จะมีปัญหามากขึ้นเพราะเขาอาศัยเงินจากลูกหลาน ถ้าหากลูกหลานเริ่มอายุมากขึ้นจะมีภาระของตัวเอง ก็เริ่มมีปัญหาแล้ว และยิ่งช่วงนี้เทคโนโลยีเปลี่ยนเร็วจะเป็นเทคโนโลยีที่ใช้เวลาและเงินทุนน้อยลง แรงงานจะถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีเหล่านี้ หากหุ่นยนต์เข้ามาคนกลุ่มนี้จะถูกให้ออกจากงานก่อน แล้วพวกเขาก็ใช้ชีวิตต่อไปอย่างไร นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาความเหลื่อมล้ำ”

การลดความเหลื่อมล้ำต้องการความเสียสละของใครหลายคน นโยบายที่ลดความเหลื่อมล้ำที่ดีที่สุดก็คือ นโยบายการคลัง คือการที่รัฐบาลเข้ามาจัดสรรดูแลคนจนให้ดีขึ้น แต่ถ้าจะทำอย่างนั้นได้ต้องเก็บภาษีได้มาก ดร.สมชัยยกตัวอย่างประเทศที่แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้สำเร็จอย่างสแกนดิเนเวีย

“เขาดูแลและให้สิทธิเรื่องของสวัสดิการกับทุกคน ต้องเก็บภาษีแพงมากเพื่อจะทำอย่างนี้ได้ ถ้าไปถามคนรวยในสแกนดิเนเวียว่ารู้สึกอย่างไรที่ต้องเสียภาษี 40 - 50% ของรายได้ เขายินดีเพราะสิ่งที่เสียไปจะทำให้สังคมมีความเท่าเทียม และเขาชอบที่จะอยู่ในสังคมที่ทุกคนเท่าเทียมกัน”

สำหรับประเทศไทย แนวคิดนี้อาจเป็นไปได้แค่ในอุดมคติในปัจจุบัน แต่ไม่ใช่ว่าจะเป็นไปไม่ได้ ดร.สมชัยมองว่าเป็นไปได้หากมีประชาธิปไตยที่แท้จริง ที่เสียงของคนส่วนใหญ่เป็นคนกำหนดนโยบายของประเทศ

“ประเทศเราอยู่ในภาพที่เรียกว่า รวยกระจุก จนกระจาย ดังนั้น นโยบายที่ชนชั้นการเลือกตั้งจะเป็นนโยบายที่เอาคนข้างล่างแต่ปัญหาคือ หลายครั้งมันก็ไม่ใช่นโยบายที่ยั่งยืน คนระดับล่างเองก็ยังขาดประสบการณ์ในการร่วมกำหนดนโยบายที่ยั่งยืนต่อตัวเขาเอง ที่ผ่านมายังเป็นนโยบายที่ตอบใจแค่คนบางกลุ่ม ในขณะที่ความต้องการของคนในพื้นที่ไม่เหมือนกัน ผมศรัทธาเรื่องประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่งจะตอบใจได้มากกว่า เราจะมีประชาธิปไตยระดับประเทศก็มีไป แต่ก็ยังไม่สำคัญเท่ากับประชาธิปไตยท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด เช่น มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือระดับย่อยกว่านั้นคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ ข้อดีของประชาธิปไตยท้องถิ่นคือ พื้นที่ที่แคบลง นโยบายก็จะตอบใจคนในท้องถิ่นได้มากกว่า โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนโยบายเดียวกับอีกที่หนึ่งและการตรวจสอบโดยคนในพื้นที่ก็จะทำได้ง่ายกว่าด้วย ผมว่าเราน่าจะส่งเสริมประชาธิปไตยรากหญ้าให้ดี ถ้าระดับเล็กดีแล้ว ระดับใหญ่ก็จะดีขึ้นด้วย”

แง่คิดและความสุขในการดำเนินชีวิต

งานของ ดร.สมชัย มักเป็นเรื่องที่กระทบไปถึงกลุ่มคนส่วนมาก แต่เมื่อพูดคุยมมาถึงชีวิตส่วนตัวกลับค่อนข้างสันโดษและเรียบง่าย อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลาที่อยู่กับตัวเองไม่ว่าจะเป็น การอ่านหนังสือท่องเที่ยวจริง ๆ หรือท่องโลกโซเชียล สมองของนักวิจัยก็ได้ทำงานวิเคราะห์เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

“ผมให้เวลากับลูกสาวค่อนข้างมาก ลูกสาวผมเป็นผู้พิการทางสมอง เป็นเป้าหมายใหญ่ในชีวิตที่อยากให้ลูกสาวมีความสุขทำให้ผมสนใจเรื่องการดูแลคนพิการของไทยว่า ทุกวันนี้ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมแล้วหรือเปล่า หากน้อยไปก็ตั้งคำถามต่อไปว่า น้อยไปเรื่องอะไรบ้าง ผมมองว่าประเทศเรายังขาดการดูแลสวัสดิภาพ และสวัสดิการผู้พิการอีกหลายเรื่อง

“จากความสนใจหลายเรื่องทำให้ใช้เวลาศึกษาไปเรื่อย ๆ จากโซเชียลมีเดียบ้าง เวลาที่เหลือก็จะอ่านหนังสือซึ่งไม่ใช่วิชาการทั้งหมด มีหนังสือที่คลายเครียด แนวพุทธอย่าง ‘คู่มือมนุษย์’ ของท่านพุทธทาสฯ หรือหนังสือที่ให้แรงบันดาลใจ พวกเรานักเศรษฐศาสตร์ก็จะยกย่องอาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ผมก็ได้แรงบันดาลใจจากหนังสือของอาจารย์ป๋วยในแง่การทำเพื่อสาธารณะ

“บางครั้งผมก็อ่านหนังสือประวัติศาสตร์ เพราะว่าสนุกเหมือนดูละคร มีเรื่องราว และได้เรียนรู้ การอ่านหนังสือประวัติศาสตร์อ่านได้สองแบบ คือ อ่านเรื่องราวแบบที่เรียนมา ซึ่งก็มักจะท่องจำกันมา อะไรเกิดขึ้น เกิดเมื่อไร และอีกแบบหนึ่งคือ เชิงวิเคราะห์ คือคิดว่าทำไมจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนั้น ซึ่งจะมีความน่าสนใจและสนุกมากขึ้น และสามารถเรียนรู้จากตรงนั้นได้”

“เวลาเที่ยวต่างประเทศ ผมจะไปเที่ยวเอง ไม่ค่อยไปกับทัวร์

“เศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องที่ว่าด้วยเรื่องสาธารณะถึงแม้จะเข้าใจว่ามนุษย์ทำทุกอย่างเพื่อตัวเอง แต่เราเข้าใจตรงนั้นเพื่อจะออกแบบนโยบายสาธารณะที่ให้ประโยชน์กับคนทั่วไป

เพราะได้ใช้เวลาในแต่ละสถานที่ค่อนข้างเยอะและได้คุยกับคนได้ศึกษาพวกเขาไม่ว่าจะไปประเทศไหน ส่วนในต่างจังหวัดของไทยหรือแถวประเทศเพื่อนบ้านผมชอบไปตลาดเช้า ซึ่งผมถือนั่นคือวิถีชีวิตของเขาจริง ๆ ทำให้ได้ซึมซับบรรยากาศ และเห็นว่าความต่างของแต่ละที่นั้นมารากรากฐานทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และประเพณีแต่ถ้ามองจากมุมของนักเศรษฐศาสตร์ในแง่ของแรงขับเคลื่อน

ว่าทำไมเขาจึงทำงานนี้ อาจจะเป็นชาวไร่ชาวนา หรือเป็นพ่อค้าค้าอริบายเหล่านี้แทบจะไม่ต่างกันในแต่ละประเทศ”

จะเห็นได้ว่าการวิจัยไม่ใช่แค่เรื่องการทำงานหรืออาชีพเพียงเท่านั้น แต่ยังทำให้การดำเนินชีวิตของ ดร.สมชัยสนุกได้ในทุกย่างก้าว

จับตาทภัยไซเบอร์

ภัยคุกคามในยุคดิจิทัล

แนวโน้มภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Attack) ที่เกิดขึ้นกับธุรกิจชั้นนำระดับโลก รวมถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของภาครัฐ และสถาบันการเงินในหลายประเทศ ในรอบหลายปีที่ผ่านมาได้สะท้อนภาพความท้าทายของทุกภาคส่วน ในการเตรียมพร้อมรับมือ เพื่อวางแผนกลยุทธ์ด้านความมั่นคงได้อย่างปลอดภัยเหมาะสมและเท่าทัน

สำหรับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่หลายคนอาจเคยได้ยินชื่อกันมาบ้างแล้ว อย่างมัลแวร์เข้ารหัสเรียกค่าไถ่ (Ransomware) และรูปแบบ Cyber Attack ที่พบบ่อย เช่น การก่อกวนเครือข่าย (Distributed Denial of Service Attack หรือ DDoS Attack) เป็นการระดมเรียกใช้งานระบบพร้อม ๆ กันในเวลาสั้น ๆ จนทำให้ระบบใช้งานไม่ได้และการติดตั้งมัลแวร์ (Malware) เพื่อขโมยข้อมูลและโจรกรรมเงินในบัญชี

นอกจากนั้น ยังมีรูปแบบการโจมตีอีกหลายประเภทที่ผู้คนทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ เนื่องจากภัยจาก Cyber Attack ไม่เพียงก่อให้เกิดความเดือนร้อนต่อระบบการทำงานและสร้างความเสียหายในแง่ของรายได้ทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย ดังนั้น เทรนด์ของภัยคุกคามอย่าง Cyber Attack จึงกลายเป็นจุดสนใจในยุคดิจิทัล ซึ่งแทบจะทุกกิจกรรมของมนุษย์ล้วนเชื่อมโยงถึงกันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและแพลตฟอร์มไซเบอร์

Ransomware

อาชญากรไซเบอร์จะปรับเปลี่ยนเครื่องมือ เทคนิค และขั้นตอนกระบวนการโจมตีเพื่อยกระดับอัตราการติดเชื้อมัลแวร์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในแง่ของภัยการโจมตีจากมัลแวร์เข้ารหัสเรียกค่าไถ่จึงยังคงเป็นประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังต่อไป โดยเฉพาะการโจมตีไปที่ระบบการทำงานขององค์กรและธุรกิจระดับโลก ตัวอย่างเช่น กรณีศึกษาของ MAERSK บริษัทขนส่งและเดินเรือรายใหญ่ ซึ่งถูกโจมตีโดย Ransomware ที่ชื่อว่า NotPetya อันเนื่องมาจากช่องโหว่ของระบบ Windows ที่ไม่ปลอดภัยเป็นทุนเดิม ส่งผลให้สาขาธุรกิจ ใน 4 ประเทศเกิดการดำเนินงานที่ล่าช้าไปหลายสัปดาห์ และคิดเป็นมูลค่าความเสียหายกว่า 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

Malware

จากข่าวที่เคยมีระบบคอมพิวเตอร์ของบริษัทและองค์กรสำคัญใน 99 ประเทศทั่วโลก ถูกมัลแวร์ชื่อ WannaCry เข้าปิดล็อกระบบและเรียก ransomware ได้เป็นเงินบิตคอยน์มูลค่า 300 เหรียญสหรัฐ เพื่อแลกกับการปลดล็อกให้ ยังมีมัลแวร์ระบบควบคุมข้อมูลอุตสาหกรรม รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ อย่างระบบการผลิตไฟฟ้าและระบบควบคุมพลังงานต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นรูปแบบการขยายผลของ Cyber Attack ที่กระทบต่อชีวิตของประชาชนอีกด้วย

Crypto-jacking

ภัยคุกคามอีกรูปแบบที่ถูกพูดถึงอย่างมาก ได้แก่ เรื่องของ Crypto-jacking ซึ่งเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เจ้าของเว็บไซต์ หรือ Hacker ได้แอบรันสคริปต์บางอย่างบน Web Browser ของผู้ใช้ เพื่อเข้าไปใช้ทรัพยากรบนเครื่องของผู้เข้าชมเว็บไซต์ในการขุดเหมืองเงินดิจิทัล เช่น Bitcoin หรือ Monero โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง และอาจเรียกได้ว่าเป็นการขโมยทรัพยากรคอมพิวเตอร์มาใช้งานโดยที่ผู้ใช้ไม่รู้ตัว เช่น ในกรณีของมหาวิทยาลัยเซนต์ฟรานซิสซาเวียร์ ประเทศแคนาดา ซึ่งถูกโจมตีจากมัลแวร์ Crypto-jacking จนส่งผลให้ทางสถาบันต้องปิดเครือข่ายทั้งหมด เพื่อให้ผู้ใช้ดูแลระบบเข้าไปจัดการลบมัลแวร์เหล่านี้ออกไป ก่อนจะสร้างความเสียหายต่อการดำเนินหลักสูตรออนไลน์ และการจัดเก็บข้อมูลบนระบบคลาวด์ของทางมหาวิทยาลัย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงกลัดดอกกล้วยไม้บนชุดสูทสากล

โรงเพาะชำกล้วยไม้ ณ วังบางขุนพรหมในอดีต

กล้วยไม้ แห่งวังบางขุนพรหม

“กล้วยไม้” พันธุ์ไม้งามที่หลายคนรู้จัก แต่น้อยคนนักจะทราบว่า กล้วยไม้มีเรื่องราวและความหมายที่ผูกพันลึกซึ้งกับ วังบางขุนพรหม ที่มีอายุมากกว่าร้อยปี โดยเริ่มต้นจากเป็นที่ประทับของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต หรือ “ทูลกระหม่อมบริพัตร” และครั้งหนึ่งเคยถูกใช้เป็นอาคารสำนักงานใหญ่ของธนาคารแห่งประเทศไทย วังบางขุนพรหมยังมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ในด้านการสนับสนุนศิลปะของชาติหลากหลายแขนง

ลายปูนปั้นรูปดอกกล้วยไม้คัทลียาประดับอยู่รอบตัวหนักใหญ่วังบางขุนพรหม

ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการเดินทางไปประเทศต่าง ๆ และซื้อขายแลกเปลี่ยนกับชาวต่างชาติอย่างแพร่หลาย ทูลกระหม่อมบริพัตรทรงโปรดดนตรี รวมถึงการเลี้ยงกุหลาบและกล้วยไม้ ซึ่งเป็นของแปลกตาหายากในสมัยนั้น จากความสนใจและความเป็นอัจฉริยะในทุกด้านที่ทรงลงมือ จึงทำให้วังบางขุนพรหมแห่งนี้ กลายเป็น “รังกล้วยไม้” ที่มีโรงเรือนถึง 2 เรือน ขนาดกลางและขนาดใหญ่ รวบรวมกล้วยไม้ไว้นานาพันธุ์ ทั้งไทยและฝรั่ง ทั้งยังทำระบบรดน้ำแบบวางท่อฉีดละอองน้ำที่ทันสมัย เมื่อถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษาทุกปี ทูลกระหม่อมบริพัตรจะทรงคัดเลือกดอกกล้วยไม้และตัดใส่แจกันเข้าไปถวายในพระบรมมหาราชวัง

นอกจากโรงเรือนขนาดใหญ่แล้ว ทูลกระหม่อมฯ ยังทรงเสาะหากล้วยไม้หลากหลายสายพันธุ์อยู่เสมอ ทรงสั่งซื้อจากทั้งในไทยและ

ต่างประเทศมาทดลองปลูกจนกลายเป็นที่รู้จักของผู้ค้ากล้วยไม้ เมื่อในต่างประเทศมีการผสมพันธุ์กล้วยไม้คัทลียาขึ้นใหม่ได้สำเร็จ ทางร้านผู้ส่งมาถวายพระองค์จึงได้ตั้งชื่อกล้วยไม้ลูกผสมนี้ว่า “เจ้าชายบริพัตร” (Prince Paribatra) เพื่อถวายเป็นพระเกียรติ

เนื่องจากในสมัยนั้นนักเล่นกล้วยไม้มีอยู่ไม่มาก ผู้ที่เล่นอย่างจริงจัง อาทิ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นทิฆาทวรีสวัสดิ์ หม่อมเจ้าปิยะกิตติณาด สุประดิษฐ์ พระบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าพร้อมพงศ์อิสรราช และพระยาเสวกรวายุภักดิ์ แต่ด้วยพระอัจฉริยภาพของทูลกระหม่อมบริพัตร ไม่ช้าไม่นานจึงทรงเป็นหนึ่งใน “ผู้เล่นกล้วยไม้ได้อย่างประณีต” ทรงแต่งตำราเพาะเลี้ยงกล้วยไม้เล่มแรกของประเทศไทย และนำออกจำหน่ายในปี 2459 เพื่อนำรายได้ไปจัดหาเตียงคนไข้ให้โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ อุทิศกุศลถวายกรมหมื่นทิฆาทวรีสวัสดิ์ ซึ่งทรงถือว่าเป็นองค์ “ปฐมนิเทศการเล่นกล้วยไม้อย่างประณีตในกรุงสยาม” โดยตำรากล้วยไม้ความยาว 411 หน้า ยังเป็นที่นิยมใช้กันตลอดมา

กาลเวลาผ่านไปจนถึงปัจจุบัน กล้วยไม้ กลายเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในหมู่นักเล่นพันธุ์ไม้ไทย แต่จุดเริ่มต้นที่รังกล้วยไม้วังบางขุนพรหมแห่งนี้ ก็ยังคงเลื่องลือรอยให้เราพบเห็นได้จากลายปูนปั้นดอกกล้วยไม้ที่ประดับอยู่รอบวัง ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี และเนื่องในโอกาสครบรอบ 75 ปีของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารได้รับเกียรติจากอาจารย์พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก พุทธศิลป์สินน้ำ ผู้มีอัจฉริยภาพในการบันทึกเอกลักษณ์และความงามตามธรรมชาติของดอกไม้และพฤษภานานาพันธุ์อย่างวิจิตรประณีต ได้กรุณามอบภาพกล้วยไม้พันธุ์คัทลียาที่ทูลกระหม่อมฯ ทรงโปรด มาเป็นปก BOT พระสยาม MAGAZINE ในฉบับนี้ ผู้ที่สนใจสามารถมาเข้าชมงานแสดงนิทรรศการภาพวาด “75 Botanical Beauties Celebrating 75th Anniversary of the Bank of Thailand ” ของอาจารย์พันธุ์ศักดิ์ได้ที่ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2561 - 28 กุมภาพันธ์ 2562

B

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2549). ๑๐๐ ปี วังบางขุนพรหม, 240. ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2535). วังบางขุนพรหม, 49 - 51

พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก

บนเส้นทางคดเคี้ยว

กว่าจะมาเป็นพฤกษศิลปินสีน้ำชั้นแนวหน้าของโลก

อาจารย์พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก พฤกษศิลปินสีน้ำผู้มีอัจฉริยภาพในการบันทึกเอกลักษณ์และความงามตามธรรมชาติของดอกไม้และพืชมานานาพันธุ์ได้ วิจิตรประณีต พร้อมองค์ประกอบศิลป์ที่สวยงามราวกับมีชีวิต ผลงานของอาจารย์จึงอยู่ในคอลเลกชันของนักสะสมทั้งในและต่างประเทศ และที่น่าภูมิใจของประเทศไทยคือ อาจารย์เป็นศิลปินสายเลือดไทยหนึ่งเดียวที่มีผลงานโดดเด่นจน ดร.เชอร์รี่ เชอร์วูด (Dr. Shirley Sherwood) เจ้าของคอลเลกชันภาพแนวพฤกษศิลป์ (Botanical Art) ที่ดีที่สุดในโลก ผู้บริจาคเงินสร้างพิพิธภัณฑ์ดาวที่ดัลและใหญ่ที่สุดในโลกให้กับ Kew Gardens ในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ สำหรับจัดนิทรรศการแสดงผลงานพฤกษศิลป์ในคอลเลกชันของท่าน ซึ่งมีผลงานของศิลปินชั้นแนวหน้า กว่า 30 ประเทศทั่วโลก และผลงานของอาจารย์ที่ท่านสะสมอยู่เกือบ 50 ภาพ ได้รับคัดเลือกไปร่วมแสดงในคอลเลกชันของ Kew Gardens ในหลายโอกาสอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพิพิธภัณฑ์นี้มีผู้เข้าชมจากทั่วโลกปีละมากกว่า 3 แสนคน

ในปีนี้อาจารย์พันธุ์ศักดิ์ให้เกียรตินำผลงานมาแสดงใน “นิทรรศการ 75 พุทธชาติ ฉลอง 75 ปี ธนาครแห่งประเทศไทย” ที่ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. และอนุญาตให้นำภาพเขียนท่านมาทำเป็นการ์ดและหนังสือเพื่อนำรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายสนับสนุนการศึกษาเด็กยากจนของมูลนิธิ 50 ปี ธปท. นอกจากนี้อาจารย์ยังให้เกียรติ BOT พระสยาม MAGAZINE มาร่วมพูดคุยถึงเส้นทางชีวิตที่คดเคี้ยวกว่าจะมาเป็นพฤกษศิลปินชั้นนำของโลกอย่างในปัจจุบัน

เส้นทางชีวิตที่คดเคี้ยวกว่าจะมาจับพู่กันเขียนภาพจริงจัง

“ผมไม่เคยรู้ว่า ตัวเองวาดรูปเป็นอย่างไร ที่พอย้อนกลับไปได้คือตอนประถม 5 ผมได้คะแนนวาดเขียน 10 เต็มจากครูที่ไม่เคยให้คะแนนใครเต็มมาก่อน ผมรู้แต่ว่า ผมชอบวาดรูปตั้งแต่เด็กแต่ก็เรียนวิชาอื่นได้ดีด้วย จึงเลือกเรียนสายวิทย์ โดยตั้งเป้าว่าอยากเป็นนิสิตจุฬาฯ เท่านั้น ส่วนคุณพ่ออยากให้ผมเป็นหมอ ผมจึงเลือกแพทย์จุฬาฯ แพทย์ศิริราช และสถาปัตย์จุฬาฯ เป็นอันดับ 3 เพราะมีสอบวิชาวาดเขียนด้วย เมื่อสอบติดสถาปัตย์ก็ดีใจ แต่พอได้เรียนจริง ๆ กลับไม่ชอบออกแบบบ้าน จบปี 3 ได้อนุปริญญาสถาปัตย์แล้ว ปี 4 ผมจึงย้ายไปเรียนศิลปะอุตสาหกรรมซึ่งมีวิชาวาดภาพและประติมากรรมที่มีอาจารย์จากศิลปากรเป็นผู้สอน ตอนนั้นคิดว่า ถ้าไปสอบเข้าศิลปากร โอนหน่วยกิตไปไม่ได้ ก็เหมือนเริ่มต้นใหม่ จึงเรียนต่อจุฬาฯ จนจบ เมื่อเรียนจบได้ทำงานโฆษณาอยู่ 2 ปี พี่ชายที่อยู่อเมริกาสนับสนุนให้ไปเรียนต่อและออกค่าเล่าเรียนให้ ผมจึงมีโอกาสได้เรียน Fine Art, Painting และ Print Making ที่ University of Illinois Chicago Campus เรียนปริญญาตรี หน่วยกิตที่เรียนไปจากจุฬาฯ โอนได้เกือบทั้งหมด ซึ่งใช้เวลาเรียนแค่ 2 เทอมกว่าก็จบด้วยคะแนนสูงสุด (With honors and highest distinction) ชนิดที่ไม่เคยมีใครได้คะแนนสูงเท่านี้มาก่อน จึงได้รับทุนเรียนดีจนจบปริญญาตรีและทุนเรียนต่อปริญญาโทด้วย

ต่อมาพี่ชายผมเปิดร้านอาหารที่ซานฟรานซิสโก และขอให้ผมช่วยเพื่อตอบแทนบุญคุณที่เขาให้โอกาสมาเรียนต่อ ผมจึงสละสิทธิทุนที่ได้รับและช่วยงานในครัวที่ร้านพี่ชาย 5 ปีเต็ม ช่วงนั้นผมใช้เวลาว่างไปเรียน Print Making ที่ Academy of Art ต่อมาเพื่อนสนิทคนไทยที่อยู่อเมริกาชวนเข้าหุ้นเปิดร้านอาหารชื่อ Water Lilly Café จึงได้วาดรูปดอกบัวสายด้วยสีน้ำแต่งร้าน เป็นการเริ่มวาดดอกไม้จริงจังเป็นครั้งแรก โดยลอกแบบจากภาพถ่ายที่เพื่อนถ่ายไปจากกรุงเทพฯ”

อาจารย์จักรพันธุ์ โปษยกฤต ผู้เปิดเส้นทางศิลปินให้

“อาชีพการเป็นช่างเขียนนี้มาจากอาจารย์จักรพันธุ์ครับ ท่านเป็นศิลปินในดวงใจ โชคดีที่ผมมีโอกาสได้รู้จักท่านตอนอยู่จุฬาฯ ปี 3

‘การเขียนภาพหุ่นนิ่ง ที่นำวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ ดอกไม้ มาจัดให้เข้าชุดกัน

อาจารย์พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก และ อาจารย์จักรพันธุ์ โปษยกฤต ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) พ.ศ. 2543 ผู้แนะนำให้ข้าพเจ้าลงสีน้ำวาดบนกระดาษ โดยไม่ต้องร่างภาพก่อนด้วยดินสอ และไม่ต้องลงสีวาดพื้นหลังให้ล้นอย่างไว้เป็นกระดาษขาว ซึ่งเป็นวิธีพิเศษที่ข้าพเจ้าปฏิบัติเรื่อยมา

โดยสถาปนิกรุ่นพี่แนะนำ ผมขออนุญาตแวะไปดูท่านเขียนรูปที่บ้าน วันเสาร์อาทิตย์ จึงมีโอกาสพบท่านหลายครั้ง และร่วมทำบุญที่วัดเขาสุทิมกับท่านเสมอ จนกระทั่งผมไปเรียนต่อ เมื่อกลับมาเมืองไทยหลังจากร้านอาหารปิดลง ผมแวะไปกราบท่านและนำสไลด์ภาพดอกบัวสายที่ผมวาดติดร้านมาให้ดู ท่านจึงพอรู้ว่าผมเคยเขียนภาพ

“กลับมาทำงานเมืองไทยครั้งนั้น เป็นช่วงที่อาจารย์กำลังเตรียมเปิดการแสดงหุ่นกระบอกเรื่อง ‘สามก๊ก’ ตอนใจเผลอตกทัพเรือ เป็นโอกาสให้ผมได้ร่วมคณะช่วยท่านทำงานหลายด้านอย่างใกล้ชิด เมื่อมีเหตุให้ผมลาออกจากการโฆษณาในต้นปี 2533 ท่านบอกว่า ‘ดีแล้ว อย่าไปเป็นลูกจ้างอีกเลย ออกมาทำอะไรของตัวเองดีกว่า’

“ท่านให้ผมช่วยท่านทำตุ๊กตา Porcelain เพราะผมเคยเรียนเซรามิคที่จุฬาฯ วันหนึ่งท่านบอกให้ผมใช้เวลาที่ว่างอยู่ วาด Still Life’ ดอกไม้ในแจกันแก้วที่จัดไว้ เพื่อให้ท่านใช้ถวายพระ โดยใช้สีน้ำแบบไม่ต้องร่างภาพก่อนด้วยดินสอ และไม่ต้องวาด Background เมื่อท่านเห็นภาพที่ผมวาดเสร็จวันนั้น ท่านบอกให้ผมเก็บงานตุ๊กตา Porcelain ที่ทำอยู่ และแนะนำให้ผมใช้เวลาทั้งหมดเขียนภาพสีน้ำดอกไม้ดีกว่าทำอย่างอื่น

“อาชีพการเป็นช่างเขียนภาพดอกไม้ด้วยสีน้ำของผมจึงเริ่มต้นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เมื่อผมอายุได้ 40 ปี หลังจากนั้นไม่นานท่านแนะนำผมกับพี่ชวลี (คุณชวลิตา อารีย์พิพัฒน์กุล บรรณาธิการนิตยสารพลอยแถมเพชร) ให้ผมเป็นผู้เขียนภาพประกอบให้กับบทประพันธ์ของคุณกฤษณา อโศกสิน ศิลปินแห่งชาติ เรื่อง อุทยานเครื่องเทศ ภาพเขียนผลงานของผมจึงได้มีโอกาสออกสู่สายตาประชาชนในวงกว้างอย่างสม่ำเสมอเรื่อยมา”

พัฒนางานจากคำแนะนำอาจารย์จักรพันธุ์

“สิ่งที่ผมถือปฏิบัติเป็นกฎเหล็กคือ ผมนำทุกภาพที่ผมวาดเสร็จให้ท่านดู ท่านมองภาพผมจะรู้ทันทีว่ามีจุดอ่อนอะไร ท่านจะให้คำแนะนำต่าง ๆ เช่น ‘นี่เขียนตอนกลางคืนนี่ ดูสิ ใบไม้สีเขียวเลยแข็งโป๊กเลย เราเขียนธรรมชาติต้องเขียนกลางวัน เพราะสีเกิดจาก

แสงวาดโนแสงธรรมชาติจะเห็นสีจริง ไม่เพี้ยน’ ทำให้ผมไม่เขียนภาพ
ตอนกลางคืนเด็ดขาด หรือ

“อันจะวาดตามธรรมชาติ 100% ไม่ได้นะ ต้องรู้จักแทนค่าเพื่อ
ช่วยผลักระยะ ต้องสังเกตระหว่างใกล้กับไกล มันเป็นอากาศ การ
ผลักระยะให้เป็นในภาพสำคัญมาก ท่านแนะนำแค่นั้นผมก็ต้องมา
พิจารณาและต้องฝึกหนัก เพื่อดำยทอดความเป็น 3 มิติลงบนแผ่น
กระดาษ หรือ

“รูปนี้ อันเขียนจากรูปถ่ายนี้ อย่าเขียนจากรูปถ่าย ต้องเขียนจาก
ของจริง ของจริงจะกลม ๆ เห็นปริมาตร รูปถ่ายแบน ๆ มีแค่อยู่ใน
โฟกัสกับนอกโฟกัส การวาดจากของจริงสนุกกว่าวาดจากภาพถ่าย
มาก ไม่ว่าจะเป็นกลีบดอกไม้ ผิวผลไม้ ขนของใบไม้ เป็นต้น แต่ละ
ชนิดก็มีธรรมชาติแตกต่างกัน ผมเขียนภาพจากของจริง 15 ปี ถึงมา
เขียนจากภาพถ่ายเพราะสามารถจะมองทะลุเหมือนของจริง

“ขนาดลายเซ็น ท่านแนะนำว่า ‘เซ็นแบบนี้ไม่ได้นะ ต้องไปฝึก
เซ็นใหม่ให้สวย และอะไรที่ไม่ควรมีอยู่บนรูป อย่าให้มีเด็ดขาด’
คำแนะนำทุกสิ่งของท่านสำคัญมาก ตั้งแต่ลงมือวาด และก่อน
เขียนรูปเสร็จ ผมต้องรอบคอบเช็คทุกอย่างที่ท่านเคยให้ความเห็นไว้
เหมือนตรวจทานอีกที ไม่ให้มีผิดพลาด”

เปลี่ยนจากเขียนภาพ Still Life เป็น Botanical Art

“ปี 2541 คุณแม่ผมเสีย และงานเขียนภาพให้พลอยแกมเพชรจบ
เรื่องพอดี ผมจึงมีโอกาสไปเยี่ยมพี่น้องและเพื่อนที่อเมริกา 6 เดือน
ระหว่างอยู่ที่นั่นผมได้สมัครเป็นสมาชิกของ California Watercolor
Association ทำให้ได้มีโอกาสแสดงรูปและขายรูป นอกจากนั้น ยัง
ได้เข้าคอร์ส Botanical Art ที่สอนโดย Michele Meyer ซึ่งดำรง
ตำแหน่งเป็น President of American Society of Botanical Artists
คอร์สนี้ เป็นการเรียนเขียนเก็บรายละเอียดของพฤกษชาติแบบภาพ
ของ Redoute เป็นศิลปินชาวฝรั่งเศสคนโปรดของผม ภาพเขียนของ
เขาเป็นแรงบันดาลใจให้ผมมาก โดยคอร์สนี้สอนสัปดาห์ละครั้งรวม 5
ครั้ง ผู้เรียนจะต้องวาดได้ 1 รูป แต่ผมวาดได้ครั้งละรูป นำขึ้นวิจารณ์
กันทุกรูป พวกเขาแปลกใจมากที่ผมเขียนภาพแบบไม่ร่างและขอให้
ทำให้อู จบคอร์สผมเขียนได้ 5 ภาพ และภาพแรกที่เขียนได้รับเลือก
ให้ไปร่วมแสดงในนิทรรศการนานาชาติที่สมาคมจัดขึ้น”

“Ikebana คือ ศิลปะการจัดดอกไม้ที่มีต้นกำเนิดในประเทศญี่ปุ่นโบราณ ที่เน้นการจัดองค์ประกอบด้วยดอกไม้ กิ่งไม้ ให้เหมาะสมและสมดุล

ขนาด - พวงคราม ภาพเขียนสีน้ำ ฝีมืออาจารย์พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก
ในคอลเลกชัน ม.ร.ว. สุมาลยมงคล โสณกุล

เอกลักษณ์ของภาพที่มาจากคำหับของธรรมชาติ

นับตั้งแต่รูปแรกที่นำขึ้นวิจารณ์มักมีคนถามว่า เวลาเราวาดภาพ
สวย ๆ ทำไม่ต้องมาวาดส่วนที่ไม่สวยของธรรมชาติด้วย คำตอบ
คือ “ผมบันทึกความจริงทุกอย่างที่เห็น สุดท้ายส่วนที่เป็นตำหนิ
ของธรรมชาติกลายมาเป็นเสน่ห์ของรูปผมจนเป็นเอกลักษณ์ ผมเห็น
ความสวยงามในความไม่สมบูรณ์ของธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีลักษณะ
เฉพาะของมัน เดาไม่ถูกจะต้องดูจากของจริงเท่านั้น มีอยู่ภาพหนึ่ง
พออาจารย์พันธุ์เห็นปั๊บ ท่านถามทันทีว่า ‘เอ๊ะ รูปนี้ของอันไม่มี
ใบเน่าหรือหนอนกัดเหรอ!’ ซึ่งผมลืม เป็นต้น”

องค์ประกอบศิลป์ที่ไม่เหมือนใคร

“ผมร่างภาพด้วยสี วางองค์ประกอบภาพตามลักษณะธรรมชาติ
ของดอกไม้ชนิดนั้นจนเป็นที่พอใจ ผมคิดว่า นี่คือ Ikebana ของฉัน
ในหน้ากระดาษ’ ผมจะวาดเฉพาะดอกไม้ที่อยากวาด ชนิดเดียวหรือ
หลายชนิดในภาพเดียวกันก็ได้แล้วแต่ที่ได้วางแผนจะวาด ไม่มีกฎเกณฑ์

อะไร อาทิ ดอกบัวหลวงกับชื่องาน ชมนาดกับพวงคราม มังคุดกับ
พวงชมพู ผมบันทึกความงามธรรมชาติด้วยสีน้ำ ซึ่งไม่มีสีไหนเหมือน
สีของธรรมชาติ 100% จึงพยายามเลือกสีให้ใกล้เคียงธรรมชาติที่ผม
เห็นให้เหมือนมากที่สุด เป็นการเก็บความงามของธรรมชาติไว้ในรูป
ให้คนดูเป็น Botanical Portrait”

แรงบันดาลใจและหัวใจในการเขียนภาพ

“ผมได้แรงบันดาลใจจากดอกไม้ใกล้ตัวที่พบเห็นในส่วนที่บ้าน
อาจารย์จักรพันธุ์ ที่บ้านผม และในทุกสถานที่ที่ผมผ่านพบ เห็นปั๊บ
จะเกิดความรู้สึกบ๊ีบว่าอยากวาด เมื่อได้นำมาเป็นแบบสำหรับวาดแล้ว
จะพยายามวาดเขียนด้วยสีน้ำให้ภาพที่วาดเสร็จแล้วเหมือนกับของ
จริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จัดองค์ประกอบของภาพตามรสนิยม
ส่วนตัว และให้ถูกต้องตามลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของ
พฤกษชาติที่นำมาเป็นแบบ

“ผมคิดว่า หัวใจของการเขียนภาพของผมอยู่ที่การวางแผน ผม
ต้องวางแผนทุกอย่างตั้งแต่วัสดุที่ดีที่สุดเพื่อใช้วาด หาแบบที่อยากจะ
วาด สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการวาด เวลาที่จะใช้วาด รวมทั้งอาหาร
ทุกมื้อในวันที่วางแผนจะวาด เพื่อให้การวาดในวันนั้นเป็นไปด้วยดี
ทุกภาพต้องผ่านขั้นตอนการวางแผนที่ดีทั้งหมด

“เมื่อเริ่มวาดเขียนภาพ จิตจะเป็นสมาธิ เพราะขณะที่วาดจิต
จะจดจ่อที่การดูแบบและการลงสีบนกระดาษที่อยู่ตรงหน้าให้เหมือน
แบบที่เห็นให้มากที่สุดเท่านั้น และตั้งแต่ภาพแรกจนถึงภาพล่าสุด ผม
ตั้งใจวาดเขียนให้ดีที่สุดเหมือนกันหมดทุกภาพ จึงไม่มีคำตอบให้กับ
ผู้ที่ถามผมว่า ภาพที่วาดมาแล้วทั้งหมด ผมชอบภาพไหนมากที่สุด”

มีคนบอกว่าอาจารย์เป็นอัจฉริยะ อาจารย์ตอบอย่างถ่อมตนว่า
“ผมแค่ทำเยอะ ๆ ตามสูตรของอาจารย์จักรพันธุ์ ต้องทำเยอะ ๆ
ต้องขยัน อย่างนี้เกียจ แน่นอวยยิ่งทำเยอะ ยิ่งทำให้เราขำนาญและ
ท้าทายให้มีความกล้าที่จะทำอะไรที่ยากขึ้น ดังนั้น สูตรของอัจฉริยะ
คือต้องอัจฉริยะอะ”

คุณภาพและมาตรฐานงานคือหัวใจ

“ผมคิดว่าการเป็นศิลปินที่ดี ผลงานต้องมีคุณภาพและมีมาตรฐาน
ทุกชิ้น ซึ่งสะท้อนความเป็นศิลปินของคนนั้น บางครั้งต้องรอถึง 15 ปี
กว่าผมจะยอมนำรูปไปร่วมแสดง อาทิ Hunt Institute ที่เก็บผลงาน
พฤกษศิลป์ที่ใหญ่ที่สุดในอเมริกา ทุก 3 ปี จะคัดเลือกพฤกษศิลป์
จากทั่วโลกให้ส่งผลงานไปร่วมแสดง 1 ภาพต่อ 1 คน ผมบอกปิด
คำเชิญเขาไป 5 ครั้ง เพราะต้องการพัฒนาฝีมือให้งานมีคุณภาพจริง ๆ
ก่อนถึงจะส่งไปแสดงในเวทีระดับนี้ และเมื่อผมส่งผลงานไปแสดง
ผลงานผมก็ได้รับการตอบรับดีมาก”

อาจารย์พันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก กับ ดร.เชอร์รี่ เชอร์วูด ณ Shirley Sherwood Gallery
of Botanical Art, Royal Botanical Gardens Goodens, Kew, “Margaret Mee,
Pioneering Artist and Her Legacy”, London 2016.

คำอธิษฐานและความกตัญญูทำให้ก้าวมาสู่จุดนี้ได้

“วัยเด็กผมนอนกับคุณย่า ท่านสอนให้สวดมนต์และตั้งใจ
อธิษฐานว่า โตขึ้นเราอยากจะเป็นอะไร และเมื่ออยากจะเป็นอะไร
ลูกต้องขยันทางนั้น ที่แปลกคือ ตั้งแต่เริ่มไปเรียนศิลปะที่อเมริกา
ผมตั้งใจอธิษฐานว่า อยากเป็นศิลปินระดับโลก ซึ่งหมายความว่า
ผมจะต้องขยันระดับโลกเช่นกัน หลักคิดผมคือ ตั้งหน้าตั้งตาทำ
ปัจจุบันให้ดีที่สุด ให้เต็มที่ที่สุดของเราวันนี้ ดังนั้น เวลาวาดภาพ
ผมตั้งใจทำสิ่งที่อยู่ข้างหน้าให้ดีที่สุด ก็แค่นั้น

“ส่วนคุณแม่สอนเสมอ ให้รู้จักบุญคุณคนนะ ไปอยู่ที่ไหนต้อง
ทำตัวให้เป็นประโยชน์ถึงจะเป็นที่รักของสังคมนั้น ผมโชคดีได้เกิด
ในครอบครัวที่ปลูกฝังคุณธรรมที่ดีให้ ได้พบพระอริยสงฆ์ มีอาจารย์
ชั้นยอดสุดประเสริฐอย่างอาจารย์จักรพันธุ์ ได้พบกัลยาณมิตร ทำให้
ผมมีโอกาสทำบุญตอบแทนพุทธศาสนาโดยนำภาพของผมไปเป็นปก
บทสวดมนต์และหนังสือธรรมะ ผลงานมีโอกาสนำไปทำประโยชน์
ให้กับสังคมทดแทนบุญคุณสถานศึกษาและแผ่นดินเกิด

“สำหรับชีวิตที่เดินทางมาเกือบ 7 ทศวรรษแล้ว ผมคิดว่าโชคดีที่
ผมได้มาแก่ที่บ้านเกิด ผมจะนึกถึงวัยเด็ก พ่อแม่ปู่ย่าตายาย หายใจ
เอาอากาศที่อยู่ตรงนี้ ทุกท่านอยู่ในใจผมตลอด และพยายามรักษา
สุขภาพของตัวเองเพื่อดำรงชีวิตได้ตามปกติของสังขาร เคยคิดว่า
เกิดชาติใดชาติหนึ่ง ขอเกิดเป็นคนที่มีโอกาสได้ดูหรือเป็นคนดูแลภาพ
ผลงานของตัวเองในชาตินี้ที่เก็บไว้และแสดงอยู่ที่ Kew Gardens
ในชาติหน้า”

และนี่คือพันธุ์ศักดิ์ จักกะพาก พฤกษศิลปินสายเลือดไทยฝีมือ
ระดับโลกที่ ดร.เชอร์รี่ เชอร์วูด กรรมการผู้ตัดสินภาพเขียนพฤกษศิลป์
คนสำคัญของโลกให้ความเห็นในครั้งแรกที่ได้พบและเห็นผลงานของ
อาจารย์ ท่านกล่าวว่า “You know, Phansakdi, I have seen more
than a hundred thousand really good botanical artworks from
artists around the world. I can tell you one thing: your leaves are
the best. All the color of leaves in nature, you capture them all.”

The Hidden Gem of YaoWaRat

Chata Specialty Coffee - Wanderlust Coffee & Eatery

หากนึกถึงย่านเยาวราช หลายคนคงนึกถึง Street Food ท่ามกลางบรรยากาศคึกคักในยามค่ำคืน แต่น้อยคนนักที่จะรู้ว่าในเวลากลางวันในย่าน Chinatown แห่งนี้ กลับมี 2 ร้านกาแฟบรรยากาศดี ๆ ซ่อนตัวอยู่ แบบผู้ที่เคยมาสัมผัสต่างยกให้เป็น Secret Hidden Gem of YaoWaRat!

Chata Specialty Coffee

ร้านกาแฟน้องใหม่ที่เปิดตัวมาได้เพียงหนึ่งปีครึ่ง แต่กลับเป็นที่พูดถึงกันมากในหมู่ Cafe' Hoppers ด้วยเมนูอาหารที่ไม่เหมือนใคร และบรรยากาศแบบสบาย ๆ ดีไซน์แบบเรือนกระจกในสวน โดยคุณปิอก-สุขสันต์ เอื้ออารีชน เจ้าของร้าน เล่าให้ฟังว่าได้เข้าที่ดินแปลงนี้และปรับโฉมดั้งเดิมมาให้เป็น โรงแรมบูทีคชื่อ BAAN 2459 และ Chata คาเฟ่ ซึ่งยังคงเอกลักษณ์ของเดิมไว้กับดีไซน์ใหม่ได้อย่างลงตัว

โดยจุดเริ่มต้นของร้านกาแฟเริ่มจากการทำเสิร์ฟลูกค้าโรงแรมที่มาพัก และค่อย ๆ ขยับขยายมารับลูกค้าชาวกรมากขึ้น และมีเมนูใหม่ ๆ ทอยปล่อยออกมาเพิ่มความหลากหลายขึ้น โดยมีเมนูห้ามพลาดสำหรับคอกาแฟ คือ ลาเต้ ลาเตย ที่แบ่ง Layer ระหว่างไซรัป สีสวยไวบเตย Topping ด้วยกาแฟลาเต้ ที่มีรสชาติกลมกล่อมลงตัวได้อย่างไม่น่าเชื่อ

สำหรับคนที่ไม่ได้มากาแฟทางร้านก็มีเมนู Baby Chic ที่มีช็อกโกแลตผสมกับไซรัปสตอเบอรี่ด้านล่าง เติมน้ำขึ้นนมสดอบเชย ด้านบนผสมผสานเป็นรสชาติใหม่ที่หอม หวานกำลังดี ถัดมาถือว่า Highlight ของหวานร้านนี้ คือ เค้กขนมต้ม ที่เป็นการพิชชันระหว่างขนมไทยอย่างขนมต้มเข้ากับเค้ก ที่ได้ดัดแปลงนำส่วนผสมต่าง ๆ มาเป็นเค้กท็อปปิ้งด้วยไมจิไทยและข้าวพอง นอกจากจะได้กลิ่นไอของขนมต้มแล้วยังเพิ่ม Texture การกินให้เราได้ทั้งนุ่มหนึบและกรอบในคำเดียว นอกจากนี้ทางร้านยังมีเมนูอาหารให้เลือกลิ้มลองด้วย อย่างข้าวไข่ข้นเนื้อนุ่มละลาย และข้าวกระเพราชีส

เวลาเปิด/ปิด 08.00 - 17.00 น. หยุดทุกวันจันทร์
โทรศัพท์ 08-9757-7770
ราคาเฉลี่ยต่อคน 300 บาท
ที่จอดรถ ที่จอดรถบ่อ บริเวณข้างร้าน ชั่วโมงละ 30 บาท

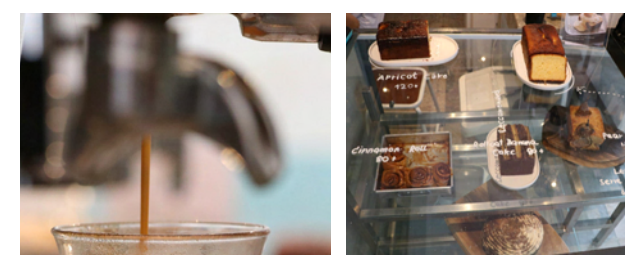
สำหรับชื่อร้านที่อ่านภาษาอังกฤษแล้วอาจยังสงสัยว่าคือ ชาตะ หรือ ชะตา กันนะ คุณปิอกตอบ แบบยิ้ม ๆ “จริง ๆ ผมไม่ติด ผมแค่คิดว่ามันเป็นเหมือนโชคชะตา ที่ทำให้เราได้มาเจอที่นี่ และอยากให้ที่นี่มีโอกาสได้เป็นเหมือนโชคชะตาที่จะเสิร์ฟความสุขให้กับลูกค้าที่ได้แวะเวียนมาครับ”

Wanderlust Coffee and Eatery

ร้านกาแฟสี่เตา ขาว และกระจกใสให้บรรยากาศเท่ๆ อีกหนึ่งร้านในย่านนี้ที่คอกาแฟไม่ควรพลาด ด้วยคุณภาพของเมล็ดกาแฟชั้นดี ความสดใหม่ของวัตถุดิบในการทำขนม ผสมกับความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เครื่องดื่ม และเบเกอรี่ที่ร้านนี้มีเสน่ห์เ้ายวน โดดเด่นทั้งสีกลิ่นและรสชาติ หลายเมนูของร้านนี้ที่ไม่ควรพลาดเมื่อได้มาเยือน เริ่มด้วย Cold Brew เมนูกาแฟที่โดดเด่นจากตัวเมล็ดกาแฟพันธุ์ไทยชั้นยอดจากดอยสะเก็ด ที่ให้ความรู้สึกสดชื่น หอมกลิ่นธรรมชาติ ดื่มง่าย และน่าจะถูกใจคนที่เริ่มต้นทานกาแฟ หรือกาแฟผสมอย่าง The Metro ที่นำเอสเปรสโซ่มาผสมด้วยไซรัปส้ม เติมน้ำชาด้วยไซดาเพื่อเพิ่มความสดชื่น สำหรับใครที่เป็นคนรักสุขภาพไม่ได้มากาแฟหรือนมวัว ทางร้านมีเมนู Avocado Smoothie ที่นำอะโวคาโดและผักโขมมาปั่นรวมกับนมอัลมอนด์ท็อปปิ้งด้วยสตอเบอรี่ เป็นส่วนผสมที่แปลกใหม่แต่พอดีกันอย่างไม่น่าเชื่อ และ Classic Dutch Pancake เมนูที่เหมือนจะธรรมดา แต่แตกต่างด้วยการใส่ใจในวัตถุดิบที่สดใหม่และทำเองทั้งแป้งเค้กและครีม ทำให้ได้รสชาติที่อร่อย สดชื่น และสีกลิ่นที่สวยงามน่ารับประทาน

เวลาเปิด/ปิด วันจันทร์ - ศุกร์ 08.00 - 20.00 น.
วันเสาร์ - อาทิตย์ 08.00 - 22.00 น.
โทรศัพท์ 08-2393-2459
ราคาเฉลี่ยต่อคน 350 บาท
ที่จอดรถ รับคนบนฝั่งตรงข้ามร้าน

ตัวแทนกลุ่มศิลปิน SOS - Souled Out Studios ที่ร่วมโครงการ Bangkok Art Biennale 2018 ที่มีผลงานจัดแสดง ณ อาคารศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย (จากซ้ายไปขวา) Alex Face Beejoir และ MUEBON

Bangkok Art Biennale 2018 Community Spirit

คงจะไม่เกินความจริงไปนัก หากจะพูดว่า โครงการ อาร์ต เบียนนาเล่ (Art Biennale) เป็นเทศกาลแสดงศิลปะร่วมสมัยระดับนานาชาติที่สร้างปรากฏการณ์ เพราะได้โอบอุ้มให้เมืองต่าง ๆ ทั่วทุกมุมโลกเคลื่อนไหวอีกครั้ง ด้วยการใช้งานศิลปะเป็นพื้นที่เฟื่อง เพราะนี่คือการถลายกรอบของศิลปะจากที่มักถูกแช่แข็งอยู่ในแกลลอรี่ รอคอยผู้สนใจเดินทางไปสัมผัส เปลี่ยนเป็นการเคลื่อนที่ไปถึงผู้คนโดยไม่รีรอ แน่นอนว่านี่ไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่พบได้บ่อยนัก กับการได้เห็นกรุงเทพฯ ทั้งเมือง เคลื่อนไหวอย่างสุนทรีย์ ไปพร้อม ๆ กับศิลปะนานาชาติที่กลมกลืนกับวิถีชีวิตและสถานที่นั้น ๆ

ณ อาคารศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย ริมแม่น้ำเจ้าพระยา หนึ่งในพิภพสำคัญของการงาน Bangkok Art Biennale (BAB) เป็นที่ตั้งของสุดยอดงานแสดงศิลปะ 6 ชิ้น จาก 2 กลุ่มศิลปิน ได้แก่ กลุ่มศิลปิน SOS - Souled Out Studios (Thailand) และศิลปินจีนชื่อดัง หวง หย่ง ผิง ซึ่งทุกคนต่างตั้งใจเล่าเรื่องสังคมที่เปลี่ยนไปของเมืองในอีกแง่มุมที่เราอาจยังไม่เห็น

5 ผลงาน จาก ศิลปินกลุ่ม SOS Memory House 2018 โดย Alex Face

“ผลงานศิลปะของเราคือเสียงสะท้อน คือตัวแทนของยุคสมัย เราจึงบันทึกเรื่องราวริมแม่น้ำขึ้นมา แล้วตั้งชื่องานชิ้นนี้ว่า Memory House”

Memory House 2018 โดย Alex Face

คาแรคเตอร์เด็กน้อยหน้ากลม ตาโต ผลงานที่เราคุ้นเคยของ อเล็กซ์ เฟซ (Alex Face) ศิลปินสตรีทอาร์ตแถวหน้าของไทย กลับมาให้เราได้เห็นอีกครั้ง คราวนี้มาพร้อมกับบ้านที่ศิลปินตั้งใจถ่ายทอดให้ออกมาเป็นบ้านริมแม่น้ำแห่งความทรงจำ จากชีวิตวัยเด็กของเขาที่เติบโตมากับแม่น้ำลำคลองประกอบกับมีความสนใจในประเด็นการพัฒนาพื้นที่ริมน้ำเจ้าพระยาเป็นทุนเดิม รวมถึงการได้เข้าไปพูดคุยกับผู้คนในชุมชนริมน้ำ จึงนำประเด็นนี้มาแสดงออกผ่านศิลปะ โดยเขาพาตัวเองไปนั่งทอดเวลาวาดภาพ “น้องมาร์ตี” เด็กน้อยหน้ากลมตามจุดต่าง ๆ ของแม่น้ำเจ้าพระยา กว่า 30 ภาพ เพื่อบันทึกความทรงจำก่อนที่เจ้าพระยาจะเปลี่ยนไปตลอดกาล ภาพบางส่วนถูกคัดเลือกและนำมาจัดแสดงภายในบ้านริมน้ำแห่งความทรงจำหลังนี้

Daily Catch 2018 โดย Beejoir

“เพราะทุกวันนี้ ผู้คนมีความต้องการมากขึ้น ยากได้มากกว่าสิ่งที่มี ทั้งที่ความจริงแล้ว คนเราไม่ต้องการอะไรมากมายขนาดนั้น”

Daily Catch 2018 โดย Beejoir

บีฌัวร์ (Beejoir) ศิลปินชาวอังกฤษผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่ม SOS - Souled Out Studios เพื่อสนับสนุนคนทำงานศิลปะ ปัจจุบันมีสมาชิกฝีมือดีอยู่ทั่วโลก ใน BAB เขานำผลงาน Daily Catch 2018 บ้านหลังเล็ก ๆ สีสันสดใสสะท้อนเรื่องราวสะท้อนใจในมุมหนึ่งของสังคม เมื่อ 3-4 ปีก่อน ระหว่างพักผอนอยู่ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชาวประมงคนหนึ่งพยายามจะขายเรือประมงให้ แต่เขาปฏิเสธที่จะซื้อ ในปีถัดมาเขาพบชาวประมงคนเดิม แต่ครั้งนี้พยายามจะขายแหวนแต่งงาน เพราะไม่สามารถหาเงินได้มากพอ ภรรยาและลูกจึงทิ้งเขาไป บ้านเล็กหลังนี้จึงถูกทำขึ้นมาจากซากเรือประมงไทยที่เจ้าของทิ้งเพื่อไปทำงานในโรงงานแทนการหาปลา ภายในมีประติมากรรมรูปปลาโดนเกี่ยวด้วยตะขอเบ็ดทองคำที่ทำจากแหวนแต่งงานของชาวประมง 9 คน ที่ถูกภรรยาทิ้งเพราะความยากจน

Urban Bliss 2018 โดย MUEBON

“ผมรักที่จะทำงานสตรีทอาร์ตเพราะผมมีความเชื่อว่า ศิลปะสามารถเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างบนโลกใบนี้ได้”

Urban Bliss 2018 โดย MUEBON

Urban Bliss ผลงาน Installation Art ที่หยิบยกของสังคมได้อย่างแหลมสัน ของ มือบอน (MUEBON) อดีตเด็กที่อาศัยในสลัมริมแม่น้ำเจ้าพระยา เขาก่อร่างสร้างสิ่งที่ให้บรรยากาศเหมือนบ้านตัวเองในสมัยก่อน โดยวัสดุ 90% เป็นของมือสองจากทั่วโลกที่เขาได้จากการเร่ร่อนเตย เขาจำลองภาพความสุขในวัยเด็ก แล้วนำมาบวกกับคำว่า “บ้าน” ในสเกลที่ใหญ่ขึ้นเพื่อสื่อถึง “บ้านหลังใหญ่” ของทุกคนในประเทศนี้ ภายนอกจึงประกอบขึ้นด้วยเศษซากต่าง ๆ ที่เป็นเหมือนชิ้นส่วนของความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม วัสดุที่เขาใช้เคยผ่านมือทั้งคนรวยและจน นำมาทำให้เป็นบ้านที่ดูเรียบง่าย สะอาดตา แต่ทว่าก็ไม่อาจปกปิดปัญหาที่ซุกซ่อนไว้ในมุมต่าง ๆ ได้ ซึ่งเขาตั้งใจว่า ผลงานชิ้นนี้จะเป็สื่อที่ทำให้ทุกคนได้ค้นหา มองเห็นปัญหา ช่วยกันพัฒนา และข้ามผ่านไปด้วยกัน

The Alter to the Lost Conversations 2018 โดย Candice Tripp

“ทุกวันนี้คุณรู้จักคนใน Instagram มากกว่าเพื่อนบ้าน
ของคุณเอง บางสิ่งบางอย่างไม่เคยห่างหายไปจากสังคมตามกาลเวลา
ที่ว่ามันอาจถูกหลงลืม”

The Alter to the Lost Conversations 2018 โดย Candice Tripp

ศิลปินสาวชาวอังกฤษ-แอฟริกาใต้ ผู้มีสไตล์เด่นชัดในเรื่อง
การสะท้อนด้านมืดของผู้ใหญ่ผ่านภาพความสดใสของเด็ก ๆ
เป็นแก่นในการนำเสนอของ แคนดิซ ทริปปี้ (Candice Tripp)
สำหรับผลงานใน BAB เธอเล่าถึงบางสิ่งที่หายไปในช่วงวัยเด็ก
เธอรู้สึกแปลกแยกจากเพื่อนบ้านชาวแอฟริกัน แต่ก็ไม่กล้าพอ
ที่จะ “รบกวน” พวกเขา เธอจึงนำเสนอผลงานที่ถ่ายทอด
ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน โดยจำลองบ้านที่ดูคล้ายแทนบูซา
ภายในมีถ้วยชาเซรามิคใส่น้ำตาล แทนวลี “a cup of sugar”
สัญลักษณ์แทนการเข้าสังคมกับเพื่อนบ้านในอดีต แสดงถึงความสุข
ที่ได้ช่วยเหลือ ความเป็นเพื่อน และความสัมพันธ์กับคนข้างบ้าน
เพื่อป่าวร้องถึงบทสนทนาอีกแบบหนึ่งที่ขาดหายไปจากสังคมปัจจุบัน

Bangkok BodyBody 2018 โดย Lucas Price

“ผมสร้างผลงานชิ้นนี้ขึ้นมาเพราะผมอยากให้เห็นธรรมชาติวิสัย
ของคนที่เป็น ‘คนนอก’ ในเมืองใหญ่แห่งนี้”

Bangkok BodyBody 2018 โดย Lucas Price

ผลงานสร้างสรรค์ที่เจาะประเด็นเด่นของสังคมเมืองของ ลูคัส ไพรซ์
(Lucas Price) ศิลปินชาวอังกฤษที่ต้องการบอกเล่าผ่านผลงานในฐานะ
คนนอกที่ขอเป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายในเมืองแห่งนี้ เขา
สื่อสารเรื่องราวของผู้อพยพ โดยเรียงร้อยออกมาเป็นผลงานสื่อผสม
ทั้ง ประติมากรรม บทกวี Installation วิดีโอ และดนตรี ซึ่งไอเดีย
ตั้งต้นมาจากบทกวีที่เขาแต่งเกี่ยวกับกรุงเทพฯ เพื่อกรุงเทพฯ

Dragon Boat 2003 โดย หวง หย่ง ผิง

“ไทยกับจีนมีความสัมพันธ์กันมายาวนาน มีหลักฐานของ
การแลกเปลี่ยนทางการค้า และผลงานชิ้นนี้ก็คือ หนึ่งใน
เครื่องสะท้อนนั้น”

Dragon Boat 2003 โดย หวง หย่ง ผิง

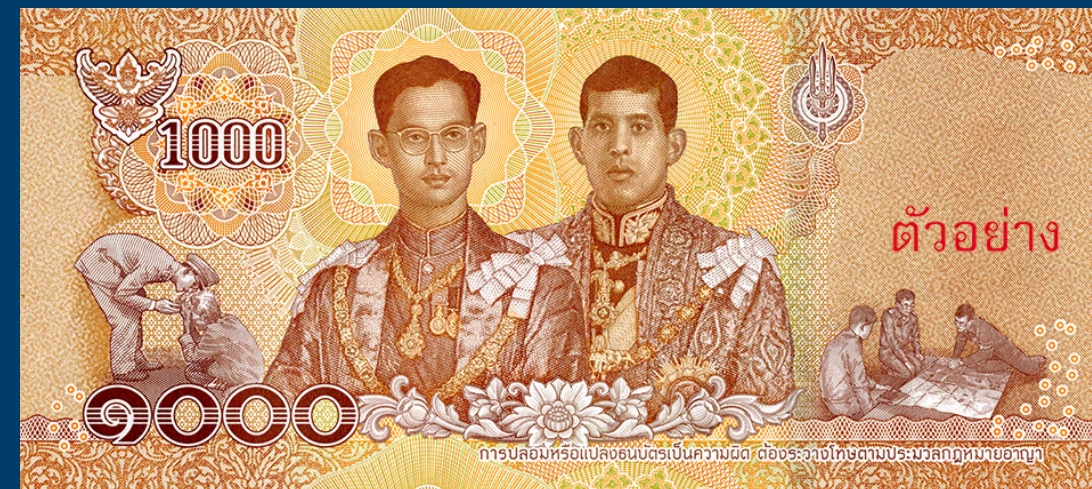
ศิลปินร่วมสมัยหัวก้าวหน้า หนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่ม เซียะเหมิน
ดาต้า ของจีน ร่วมขับเคลื่อน BAB ด้วยการส่งผลงาน Dragon
Boat เรือมังกร มาจัดเทียบ ณ ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ซึ่งเป็น
ผลงานที่สะท้อนการแสดงอำนาจของประเทศจีน การค้าขาย รวมไปถึง
การอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้คน จัดแสดงพิภักศูนย์การเรียนรู้ฯ
ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ให้เข้ากับบริบททางสังคม วัฒนธรรม
และการค้า เนื่องจากแม่น้ำ คือ หนึ่งในสะพานเชื่อมสัมพันธ์ไทย - จีน
มาช้านาน ผลงานชิ้นนี้เป็นเรือไม้ลำใหญ่มีกระเป๋าดึงทางวินเทจ
อยู่ภายในเป็นจำนวนมาก เป็นสัญลักษณ์แสดงอำนาจทางการค้า
รวมไปถึงการอพยพย้ายถิ่นฐานของคนจีนอีกด้วย

B

BAB (Bangkok Art Biennale 2018)

When : อันนี้ - 3 กุมภาพันธ์ 2562

Where : ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนบัตรชุดแรกในรัชกาลที่ 10 ชนิตรราคา 1000 บาท ได้รับรางวัล The Best New Banknote Award

จากที่ประชุมนานาชาติว่าด้วยการพิมพ์สิ่งพิมพ์มีค่า High Security Printing Asia 2018
ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม

รางวัลนี้มอบให้กับธนบัตรที่มีการออกแบบโดดเด่นยอดเยี่ยม
ด้วยเทคนิคที่ซับซ้อน และมีเทคโนโลยีต่อต้านการปลอมแปลงพิเศษ